

KVINDELIG
SEJLKLUB
1942-1992

1942-1992

Kvindelig Sejlklub 1942-1992

ET STYKKE KVINDEHISTORIE
ET STYKKE SEJLERHISTORIE

UDGIVET I ANLEDNING AF KVS' 50-ÅRS JUBILÆUM

KVINDELIG SEJLKlub 1942-1992

© 1992 Kvindelig Sejlklub

Historisk tekst og billedredaktion:

Ingvild Alnæs, Annette Bruun og Britta Kyvsgaard

Sat med OPTIMA

Sats og grafisk tilrettelægning: Grafisk Himmel

Tryk: Narayana Press

ISBN 87-984151-0-7

Udgivet af

Kvindelig Sejlklub

Skudehavnsvej 40

2100 København Ø

Tlf.: 31 29 78 87

Omslag:

På billedet ses Eva Toft (i forgrunden), Hanne Andersen og Alice Berthelsen på »Frida« i 1953.

Foto: Gregers Nielsen

INDHOLD

Forord	7
Det begyndte under besættelsen 1942-1945	9
Frihed og optimisme 1945-1950	31
De stille 50'ere	51
Generationsopgør 1960-1970	77
Effektivitet og professionalisme 1970-1980	93
Fod på det hele – og under eget bord 1980-1992	113
BENTE MICHELSEN	
Fremtiden – trusler og muligheder	147
ELSE TRANGBÆK	
Kvinder og idræt	150
BENTE MICHELSEN	
Kvinder og sejlads	155
Både	158
Formænd	159
Æresmedlemmer	159

Forord

Af nysgerrighed efter at vide, hvordan det egentlig var gået til, at en gruppe kvinder i 1942 fandt på at lave en kvindelig sejlklub, startede vi projekt »jubilæumsskrift«.

Efter nu i nogle måneder at have »levet« med Mux, Essi, Moe og alle de andre, der har været foregangskvinder i KvS, synes vi, vi er blevet lidt klogere. Vi håber, at det lykkes os at formidle en smule af den indsigt, vi har fået i KvS' historie, i dette skrift.

Det materiale, vi har anvendt, er: forhandlingsprotokoller (fra 1944-1992), klubblade (fra 1944-45 og 1949-92) og scrapbøger, der har dækket forskellige perioder. Vi har desuden interviewet både nogle af dem, der var med, da det hele startede, og nogle, der senere i historien har haft stor betydning for klubben. Bl.a. har vi talt med Alice van Wylich-Muxoll Corrit (Mux), som var en af stifterne af klubben og næstformand, skolechef mv. i KvS' første 10 år. Mux har givet os værdifuld indsigt i og værdifuldt materiale om KvS' allerførste år. Vi har desuden deltaget i »de gamle pigers klub«, en gruppe der var aktiv i KvS i 1950'erne og 60'erne. Medlemmer af den klub er bl.a. de tidligere formænd Trille (alias Anne-Marie Christensen) og Eva Toft. Senere KvS-formænd, Gitte Mortensen og Lis Friberg, er blevet rådført om hi-

historien i 1970'erne. Endelig har Bodil Kildegaard, som igennem flere årtier har været aktiv i KvS, og den nuværende formand, Bente Michelsen, kontrolleret historieskrivningen. Mændene har haft både en indirekte og direkte betydning for KvS. En af dem, der gennem mange af de første år hjalp og støttede KvS, Gunnar Elmue, har vi også talt med.

Vi har kun mødt venlighed og stor hjælpsomhed. Det har i sig selv været en glæde, samtidig med at det har været uhyre interessant at møde »de historiske personligheder« i virkeligheden.

Ingen af os har særlige forudsætninger for at drive historiske studier. Den primære metode har derfor været snusfornuft kombineret med kritisk granskning af hinandens udsagn. Det er næppe hele historien, der her fortælles; men en bid af den. Den er set af tre KvS'ere i et 1990'er perspektiv og både i lyset af, at det er en sejlklub, og at den er kvindelig.

Udgivelse af denne jubilæumsbog er muliggjort gennem bidrag fra Bikubenfonden, Simon Spies Fonden, Københavns Havnevæsen og Ferrosan Danmark A/S. Vi takker for tilskuddene og for sponsorernes velvillige indstilling til Kvindelig Sejlklub.

København, maj 1992

Ingvild Alnæs

Annette Bruun

Britta Kyvsgaard

Det begyndte under besættelsen

1942-45

14. juli 1942. I Frankrig fejres Bastillens fald. I Hellerup foretages i al fredsommelighed et mindre stormløb mod andre bastioner: et oprør mod det ofte hørte »Kvinder ka' sgu' ikke sejle«.

En lille gruppe kvinder, hvoraf de færreste kendte hinanden på forhånd, var samlede denne tirsdag aften midt i besættelsestiden, med det formål at stifte en sejlklub kun for kvinder. De, der havde sejlerfaring snakkede om, hvor svært det var at få lov at komme til roret andet end i magsvejr, når de var ude at sejle med mænd. Og om hvordan manden altid tog rorpinden, når der kom en vanskelig situation. Eller om hvordan man som kvinde kun var til madlavning og rengøring ombord, og så til nød kunne få lov til at tage en trosse, når man kom i havn.

Else Eilschou-Schmidt, i hvis hjem på Lille Strandvej 8B mødet foregik, havde taget initiativet. Hendes erfaring var at kvinder *ikke* var populære i sejlsport. Hun havde to år tidligere taget sejlcertifikat i sejlklubben Frem og var i øvrigt en aktiv roer. Foruden hende var der kun een anden kvinde tilstede, der havde papir på sine sejlerkundskaber. Det var Alice van Wylich-Muxoll, der endog for nylig havde taget kystskipper-eksamen – den var der ikke mange kvinder, der havde på den tid. Også hun var

overbevist om nødvendigheden af en kvindelig sejklub. Hun syntes, det var svært at være ene pige blandt mændene, som hun havde været på sejlerskolen. Især weekend-ture kunne skabe problemer: alt det med pøs og morgentoilette og så'en... I øvrigt var det ikke hendes erfaring, at drengene dominerede i sejladsen. Når de havde prøvet én af – og man havde bestået! – så respekterede de én.

Med B.T. som fødselshjælper

Disse to, Essi og Mux, som de blev kaldt, havde hver deres tanker om det nødvendige i at kvinder lærte at sejle for sig selv. De kendte ikke hinanden på forhånd, da deres fælles lærer Pilegaard fra Frem i forsommeren 1942 havde ført dem sammen. På samme tid var Essi blevet opfordret af en journalist på B.T. til at skrive til bladets faste fredagsrubrik »Kvinder og Sport«, først om roning, dernæst om sejlsport. Hendes første indlæg om sejlsport kom i B.T. fredag den 5. juni. Det var følgende »Saltvandshilsen«:

SALTVANDSHILSEN FRA EN SØPIGE!

Vi var 3 unge Damer, der var blevet enige om at anskaffe en Sejlbaad, og vi ordnede det saa viseligt mellem os, at den, der først fik Raad til det, skulde købe Baaden.

For nu at udnytte Tiden i alle de mange Aar, inden Baaden blev fremskaffet, blev vi enige om i det mindste at prøve, om vi kunde faa alle de mærkelige Udtryk ind i Hovedet, saasom sejle „over Stag“, „bomme“, Styrbords Halse, sejle „plad“ eller „bidevind“, for slet ikke at glemme hvor „Pullerten“ findes paa et Skib.

Efter at have gjort en Masse Mennesker Ulejlighed, blev vi med aabne Arme modtaget i en Sejklub og blev af Kaptajnen bænket om et Kompas. Samme forsøgte at lære os, at „Misvisning“ ikke var noget, Cyklister havde Eneret paa, ved f. Eks. at vise af med venstre Arm for saa at tvinge til højre, men noget, man altid mødte paa Søen i al Slags Vejr.

Det er Sport! skriver hun begejstret om Sejlsport, som hun og 2 andre unge Sportspiger kæmpe gik i Lag med. Første Dag var begivenhedsrig – læs selv:

Da der var fuldt optaget paa Øvelsesholdet, fik vi Hyre paa en privat Baad, og nu gik det „vaadt“ til. Om det nu skyldes Vinden eller hvad, skal være usagt, men nok er det, at alt det, Skipper lærte os i alle Vindstyrker, sivede ud af vore Ører. Skipper var selv klar over det og hævriede sig grusomt. Knap klar af den trygge Havn, „tørnede“ han ind og overlod sit Skib og sit Liv i vore Hænder. Aldrig skal jeg glemme den første Tur; ingen af os 3 Piger var klar over, hvorfra Vinden kom, vi sejlede i alle Retninger med Skibet, og da det lystrede det mindste Vink, var vi paa Fortvivelsens Rand, men ingen Bønner hjalp. Heldigvis kendte de andre „Sejlere“ vort Skib og vidste, hvad der foregik, og holdt sig pænt af Vejen. Først da vi efter flere Timers Forsøg havde fundet ud af, hvordan Skibet skulde behandles, dukkede Skipper frem af Kahytten og førte Skibet sikkert i Havn.

Se-Pigen.

Artikelen vakte begejstring. »Søpigen«, alias Essi, fik straks brev fra en anden sejlsportsinteresseret kvinde, og en hel lille brevveksling startede i B.T.s spalter. Den

Den anden bestyrelse i KvS, valgt i oktober 1943. Fra venstre: Sysse, Andrea Olsen, kasserer, Mux, Essi og Ruth la Cour, revisor. Emilie Saxild, der også sad i bestyrelsen, er ikke med på billedet.

26.juni var Essi klar med »Planer om en Søpige-Klub«:

»Det glædede mig meget, at min lille Artikel bar Frugt – det har nemlig altid været min Drøm, at vi her hjemme i Danmark skulde have en Pige-Sejlkлуб ganske som i Sverige, og det kunne være mægtig interessant om den Drøm kunne gå i Opfyldelse med B.T. som Mellemlid. Paa den Maade skulde de unge Piger nok faa Færten af Sejlssporten, og det vilde sikkert heller ikke være svært at faa de rette med til at starte en saadan. Ogsaa med det som Bagtanke har jeg lært de forskellige Grene indenfor Sejlssporten, idet jeg mener, at den, der skulde være med til at starte en saadan Pige-Sejlkлуб selv burde kende de forskellige Faldgruber nogenlunde... Skal vi nu ikke haabe paa, at vi kunde faa en god start gennem Kvinder og Sport! Nu har De meldt Dem og saa var det jo ikke utænkelig, om andre kom med.«

Andre kom – ganske rigtigt – hurtigt med. Og nu sad de altsaa her, 7-8 kvinder denne sommeraften i 1942 og stiftede Dansk Søpige-Klub. En bestyrelse blev valgt, naturligt nok med Else Eilschou-Schmidt som formand. Blandt de øvrige bestyrelsesmedlemmer, der blev valgt den aften skal nævnes Alice van Wylich-Muxoll, der i næsten 10 år var både næstformand og skolechef – samt sejlskolechef i de første år, og Elsebeth Reesen, kaldt Sysse – senere gift Fabricius-Jørgensen – der i endnu flere år var redaktør af klubbens blad samt sekretær.

Vedtægterne blev ogsaa udformet den aften. Medlemmer kunne optages fra det 16. år. Indtil det 18. år krævedes dog skriftlig tilladelse fra forældre. Indmeldelsesgebyret blev sat til 10 kr. og kontingentet til 15 kr. årligt.

Dette blev dog hurtigt ændret til et månedligt kontingent på 5 kr. Passive medlemmer skulle betale mindst 10 kr. om året. § 4 lød således: »Aktive Medlemmer er de, der tager Del i Klubbens Arbejde, passive Medlemmer er de, der støtter Klubbens Arbejde. Som passive Medlemmer kan optages baade Damer og Herrer«. Generalforsamling skulle afholdes 2 gange om året.

B.T. fulgte den ny klub nøje i den første tid, som var den et gudbarn. Navnet, der i første omgang var blevet Dansk Søpige-Klub, ændredes inden de to første uger var gået, til Kvindelig Sejlklub.

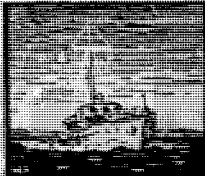
»Frida«

Den nystiftede klub havde hverken penge, klubhus eller »skiv«, kun en vældig portion optimisme og gåpåmod. Og det bragte den hurtigt videre. Essi havde sat en annonce i Sejl og Motor den 15. juli og allerede efter 2 uger havde klubben fået råderet over en 5 tons gaffelrigget kragejolle, »Frida«, der lå i Skudehavnen.

Hun var en solid »gammel dame« fra århundredskiftet, måske endnu ældre, klinkbygget, eg på eg. Hun var 9 meter lang og 3 meter bred og havde masser af begyndelsesstabilitet. »Frida« var svær at få op i fart, men når hun først havde fået fart på, var det til gengæld ikke så ligetil at få hende stoppet igen, tung som hun var. Med andre ord, en god øvelsesbåd. Senere hed det sig: »Kunne man sejle »Frida«, kunne man sejle alt«.

»Fridas« ejer, Reina Petersen, overlod sin båd til den ny klub på favorable afbetalingsvilkår, mod at hun – med sin hankat – fik lov at sejle med ud en gang i mellem. I løbet af knapt et år var »Frida« købt ud formedelst 1800 kr. Reina Petersen blev kaldt »Skipper«. Da hun havde kystskippereksamen og viste sig at være god til tovværk, underviste hun såvel i sejlads som i tovværk det første år.

»...under betryggende former at undervise unge piger...«
Kvindelig Sejlklubs hovedformål har lige fra starten været uddannelsen af kvinder i sejlads. I de første vedtægter,

**KØB
OG
SALG**

Under denne Rubrik optages Annoncer, hvor Teksten ikke må overstige 4 Linier. Pris pr. Gang Kr. 2,00, for 3 Gange Kr. 5,00.

22 m² Skovgaardskærder, Dm. 8,84 x 1,54 x 1,50 m. Blykøl, Mærkning
2 Stel Søjl, det ene nyt. Mahognikubtr, 2 Køjer, Pæntning (ny).
Køster Forsikring medfølger. Ræder er i fin Stand. N.L. 3,5. Pris Kr. 2800.

Letter number, 1100

10 nr. Berg Kshyts Baad veldejlende bygget 1741 nye Søjle til Baad eller
Byg med større eller Fartøj, belist Kutter. Pris 1200/64.

姓名: 王 强 学号: 123456789 班级: 计算机科学与技术专业

Smuk rummelig Langstrakthuse, 12,7x14x1,7 m. 38 m² Marcantirig. Hver
Sejl & H.K. Højpenster. Lille Pæne kan medfølge. Kr. 350.00. Min-
dre Rødt med Blykøl tages eventuelt i Bette. Nuldet nokte. 342

INTERNATIONAL

Sejlbåd, helst ved Øresund, anskes til Løje 1 eller 2 Afdeler om Ugen.
Ruden af Sømanden af nogle unge Sejlportstøttere (Kystskipper). Tilbud
med Oplysninger til Billet nr. 329.

1. 姓名: 张三 2. 性别: 男 3. 年龄: 25 4. 职业: 教师 5. 籍贯: 广东 6. 学历: 本科 7. 婚姻状况: 已婚 8. 子女情况: 1子1女 9. 健康状况: 良好 10. 兴趣爱好: 读书, 运动	1. 姓名: 李四 2. 性别: 女 3. 年龄: 30 4. 职业: 医生 5. 籍贯: 北京 6. 学历: 硕士 7. 婚姻状况: 未婚 8. 子女情况: 无 9. 健康状况: 良好 10. 兴趣爱好: 音乐, 旅游	1. 姓名: 王五 2. 性别: 男 3. 年龄: 40 4. 职业: 工程师 5. 籍贯: 上海 6. 学历: 博士 7. 婚姻状况: 已婚 8. 子女情况: 2子 9. 健康状况: 良好 10. 兴趣爱好: 钓鱼, 摄影	1. 姓名: 赵六 2. 性别: 女 3. 年龄: 28 4. 职业: 护士 5. 籍贯: 山东 6. 学历: 大专 7. 婚姻状况: 已婚 8. 子女情况: 1子 9. 健康状况: 良好 10. 兴趣爱好: 烹饪, 购物
--	---	---	--

Veitsholm Kuster, 22-50 m², med Kådet, kuben, Opdrætsrør og Fede kuber
omalt til
Valdemar Beth, Sophie Brønnevej 5, Odense.

Valdroner Bach, Rostocke Heuruvogel, S. Odense.

Kutter, 3 til 20 m lang, eller Spidegutter, 25 til 35 Fod lang, smides af
Kuba. Træst, holder med Færø, holder godt omkrævede til K. Wilhelm.
St. Rædhøjsvej 13, 2., Sønderborg. Pris ca. 3000,00 Kr.

Ein gut bejiltead, gerter Kragelsche, 7-8 m. lang, kubus konstant.

THE KENNEDY SKELETON: THE R

■ I. N. 1007- Takovskiy Makhsud Mammadov Həsənbəyov 360 X 165 X 90 mm

der udformedes den 14. juli 1942 lød § 2 kort og godt:
»Klubbens Formaal er under betryggende Former at undervise unge Piger i Sejlføring, Navigation og Tovværk«. Allerede på generalforsamlingen i maj 1944 blev der vedtaget nye og mere omfattende love. Nu kom formålsparagraffen, § 3 til at lyde således:

»Klubbens Formaal er at faa kvindelig Ungdom interesseret i Sejlsport og give dem en fyldestgørende Uddannelse under kyndig Vejledning. Saaledes Afholdelse af Kursus i Navigation og andet Sømandsskab, saa Klubbens Medlemmer efter en Førerprøve, hvor de bestaaede har erhvervet sig et Certifikat, kan have Adgang til – paa forsvarlig Maade – at føre Klubbens Øvelsesbaade og Lejlighed til at uddanne Medlemmer i Sejlsporten ved saa ofte som muligt at foranstalte Udflugtssejladser og Kapsejladser.«

Første sejlaften

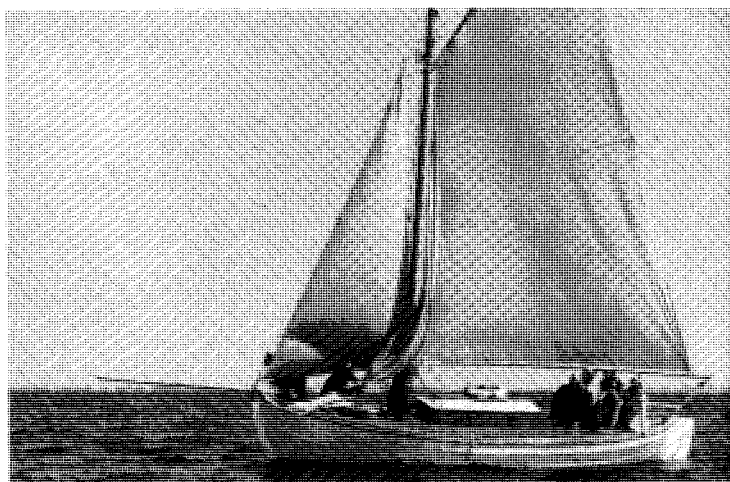
»Vi skulle ud Essi og jeg sammen, den allerførste gang med elever på »Frida«, de var nok en 6-7 stykker«, mindes Mux og fortsætter: »Jeg var ikke helt stolt, navnlig ikke da jeg får afbud fra

Essi! Jeg tænkte, det går ikke det her – men det gik. Jeg sagde til mig selv, nu tager jeg det ganske roligt. Så halede vi os ud til bøje og gennemgik hele skibet og sejlene, hvad alting hed – og der er jo meget på sådan et skib. De fik også et stykke papir, hvor det hele stod at læse på. Men så tænkte jeg, det er da synd, hvis de ikke kommer ud at sejle. Det var sådan en fin brise, vi ku' nok lige liste udenfor havnen. Jeg sagde til dem: Hvis I gør hvad jeg siger – *med det samme* – ikke noget med at vente og sige: jeg skal lige... Det ku' de godt finde ud af – det gik så fint. Vi kom ud og vi prøvede at sejle lidt rundt og vi lavede nogle øvelser med at de skulle hale og hive og alt det der. Og så listede vi ind igen, og de var henrykte.»

Mux og Essi havde tænkt at klare undervisningen i sejlads selv. Den første sommer kom der hurtigt 14 elever. Og allerede ved den første »rigtige« sæson, sommeren 1943, havde der meldt sig 32 til sejlernskolen. Klubben havde da i alt 50 medlemmer. Selv om »Skipper« også hjalp til, indtil »Frida« var udbetalt, så blev det snart for mange elever for dem. Derfor blev de mægtig glade for det tilbud, der ret hurtigt kom fra KAS' skolechef, Ove Wilken, om at låne nogle af KAS' førere til at undervise også. Denne ordning, med lærere i sejlads fra KAS varede ved i 7-8 år, indtil KvS selv havde uddannet nok førere til at klare sig selv.

Undervisningen i Kvindelig Sejlklub var, som på de andre sejlernskoler tredelt og bestod af sejlads, tovværk og navigation. Der skulle gå 9 år før skolen blev anerkendt

Skolesejlads i »Frida«

Relster underviser i
navigation

af Handelsministeriet, således at de der havde taget sejlcertifikat i klubbens regi kunne gå videre og indstilles til kystskipperprøven.

Med Mux som effektiv skolechef fulgte klubben alligevel allerede fra starten ministeriets regulativ i sin skoleplan.

Da den første vinters navigationsundervisning skulle arrangeres, var heldet igen med den nystiftede klub. Den kom i forbindelse med navigationslærer Relster, som underviste vordende styrmænd på navigationsskolen. Han ville også gerne undervise »pigerne«. Det gjorde han lige indtil 1951, hvor han, efter at klubben var blevet anerkendt, gik over til at være censor i stedet for. Det fortsatte han med i mange år derefter. Han kom til at betyde meget for Kvindelig Sejlklub:

»1943-1944, uhyggelige tider, udgangsforbud, undervisning kl.17.30, midt i forvirringen var det hr.Relster, der var det faste og rolige midtpunkt, som vi flokkedes om, aldrig svigtede han klubben, og med sin personlighed og store dygtighed blev han et eksempel for os alle; der udviklede sig en egen kammeratlig tone, men aldrig glemte vi, at han var læreren og vi eleverne. Han var utrættelig og altid parat med råd og dåd, 10 år ledede han undervisningen, han ofrede sin dyrebare fritid på klubben, det var aldrig de store ord, men handlinger...«

skrev Sysse i klubbladet til Relsters 50-års fødselsdag i november 1956. I øvrigt blev den teoretiske navigationsundervisning til praksis, når han om sommeren en gang i mellem tog med på længere ture til stor glæde for begge parter.

Rød trefork på hvid bund

Det var gået hurtigt med at få oprettet Kvindelig Sejlklub: bestyrelse og vedtægter, medlemmer, båd og lærere, det hele var stort set klaret på fjorten dage. Det eneste der manglede i sommeren '42 –

foruden klubhuset, men

det havde jo lange ud-

sigter – var stander

og emblem, som

klubben havde bedt

B.T.s læsere om

hjælp til at udforme.

Den 4. september

kunne Søjpen i bla-

det præsentere den

ny stander. Hun var

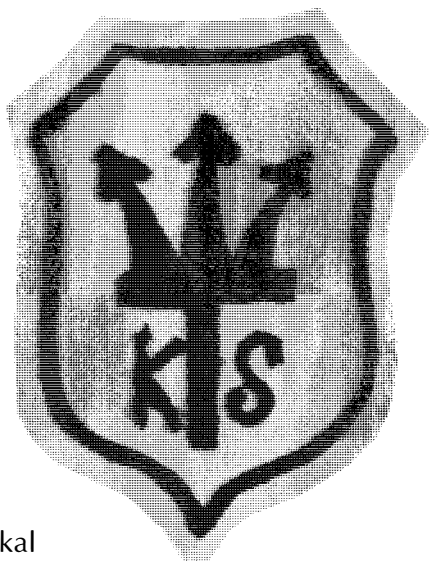
stolt, for den var »teg-

net af os selv«. Og hun

fortsatte: »Vi er glade for

den – stolte af den – og skal

nok vide at holde den højt!«

Såvel stander som emblem havde en rød trefork på hvid bund med klubbens initialer ved dens fod og i kanten en rød linie. Det var Mux, der havde stået for udformningen. Til treforken havde hun ladet sig inspirere af forsiden på en gammel bog, »Vor Sømagts Historie«, hvor Poseidon/Neptun poserer med sine havheste og sin trefork.

Klubblad i dybtryk

Et blad fik klubben først i 1944. Det startede med nogle hektograferede ark i december 1943. I januar 1944 udkom det første rigtige blad – med Sysse som redaktør. Det var meget flot trykt hos bogtrykker Oscar Jørgensen, en af klubbens mange venner, der trykte det gratis. Det udkom månedligt til og med februar 1945, hvor det ophørte at udkomme på grund af uoverensstemmelser mellem klubben og bogtrykkeren. Klubbladet var imidlertid

alt for dyrt at få trykt andre steder. Delvis på grund af papirmangelen genopstod bladet ikke før i oktober 1949.

Mænd protesterer

Det er ikke alle idrætsklubber, der får sin beskedne start under så megen pressedækning, som det blev Kvindelig Sejlklub til del. Det varede ikke længe før de første indsigelser fra herreside dukkede op. Allerede den 1. august skrev signaturen Mascot, der var pseudonym for den kendte sejlsportsmand Eyvin Schiøttz i Sejl og Motor under overskriften »Søpigeklubben!?!«:

»Man maa imidlertid have sine Skepsis med Hensyn til en saadan Klubs Levedygtighed. Det maa jo staa Enhver klart, at der findes mange Klubber her i København, der tager sig af Damerne Uddannelse indenfor Sejlsporten... Saavidt vides, er den eneste Klub, der fuldstændig udelader Damerne, Københavns Amatør Sejlklub, men her er det et gammelt Grundprincip, der holdes i Hævd. Hvorfor søger »Søpigerne« ikke de bestaaende Klubber? De kan da ikke være helt Mandfolkehadere, for de optager passive Medlemmer af *begge Køn*... Vi hilser Damerne (Søpigerne) velkommen til Sejlsporten, men tilraader dem samtidig en mindre Selvraadighed og anbefaler dem til de bestaaende Klubber, der sikkert gerne tæller dem blandt deres Medlemmer.«

Mascot fik senere lov at uddybe sine synspunkter i B.T. Han havde økonomiske bekymringer på den nystartede klubs vegne. Han lagde samtidigt ikke skjul på, at det først og fremmest var for mændenes skyld, at han dog med glæde så kvinder interessere sig for sejlsport, for så meldte mændene sig da ikke ud af klubberne, når »Elskoven tager Magten fra Kærligheden til Søen, eller den Udvalgte forstaar saa lidt af alt det Plaskeri paa Søen, at hun stiller ham overfor Valget mellem sig og det frie, friske Liv...«. Og han fortsatte:

»Søpigerne maa vist imidlertid have faaet det Indtryk, at de ikke er særlig velkomne i de Klubber, der i Øjeblikket hovedsagelig tæller mandlige Medlemmer, og maaske mener de ogsaa, at Kammeratskabet bliver bedre, hvis de kun er dem selv, men heri tager de vist Fejl. I hvert Fald har jeg overværet adskillige Sejladser, hvor Damer og Herrer modtog Undervisning ombord i det samme Øvelsesfartøj, og der herskede et udmærket kammeratligt Samvær, hvor Mændene var yderst hjælpsomme og hensynsfulde overfor de kvindelige Sejlere. – Senere, naar begge Parter staar til Søs som habile Sejlere med Certifikat osv., forstaar Mændene ogsaa at værdsætte en kvindelig Haandsrækning om Bord i et Fartøj«.

Set med nutidens øjne er det ikke svært at forstå de kvinder, der ikke syntes det var nemt at komme til på øvelsesbådene blandt alle disse hjælpsomme og hensynsfulde mænd. For »Søpigerne« ville jo netop yde *mere* end en »kvindelig Haandsrækning«, de ville *selv* stå til rors, navigere, splejse tovværk, sejle kapsejlads...

Hvad det sidste angår, kapsejladserne, så afholdtes der faktisk også dengang i mange sejlklubber de såkaldte »damekapsejladser« som f.eks Pirette-sejladsen, hvor damerne rigtignok sad til rors, men havde mænd med som forgaster. »Hvornår får vi den første Damekapsejladse at se med kvindelige Forgaster, saa Sejladsen svarer til sit navn?« spurgte Else Eilschou-Schmidt i Sejl og Motor i 1943. Som vi skal se, gik der ikke så mange år efter krigen, før Kvindelig Sejlklub kastede sig ud i Øresunds mange kapsejladser blandt mændene, mens damekapsejladser sjældent har nydt klubbens store bevågenhed.

Der var mange mandlige sejlere, der delte Mascots holdninger. De vendte tommelfingeren nedad og sagde: det holder ikke længe, eller de grinede og mente, at de ikke var rigtig kloge, disse kvinder, der ville ud at sejle for sig selv. Der var på den ene side tvivlerne: har kvinder overhovedet fysisk styrke og åndsnærværelse nok til klare en båd alene uden mænd. Og der var på den anden side de, der frygtede, at kvinderne nu skulle blive som mænd og miste deres kvindelighed, hvis det viste sig, at de *kunne* klare sig alene til søs. Mux, der havde tre søstre, mindes familiens bemærkning dengang: »Også du, som er den mest kvindelige af os alle sammen«. Men hun svarede bare: »Jamen, jeg begynder jo ikke at spytte langspyt og bande af det!«

Mænd støtter

Men der var også hjælp at hente hos mændene. Nogle mænd i sejlsporskredse syntes trods alt, at det var en god idé med en sejlklub alene for kvinder. De fik tilbudt havneplads hos sejlklubberne i Svanemøllebugten, så »Frida« blev hurtigt flyttet fra Skudehavnen. Den »dame-

blikket er vi i Gang med Foraarsarbejdet. Baaden skal skrabes og males, skrubbes med Staalbørste og alt blankt Træ lakeres. Saa skal den rigges med Mast og Rigning, og vi er klar til at stikke ud.
 Det bli'r en dellig Dag!

De fine Damasker og de monterede Nøgle bliver ikke borte af at lade med Tøvmærk, men det skal til. Den ene Kystskipper, Alice van Wylich-Macaul, i Arbejde.

Fra scrapbogen. Tekst og billede fra Tidens Kvinder, marts 1943

løse» klub, KAS, stillede som sagt med lærere, og efter den første vinter, hvor »Frida« havde stået på Holmen – fordi Reina Petersen arbejdede der – fik hun landplads hos KAS. Undervisningen og generalforsamlingerne afholdtes de første mange år i lejede lokaler i Hjertensfrydgade i Nyboder, hvor flere af medlemmerne boede.

Når man snakker med de gamle medlemmer i dag, udtrykker de spontan glæde over samarbejdet med KAS dengang. Forholdet mellem de to klubber kunne nærmest sammenlignes med et storebror/lillesøster-forhold.

Foruden al den praktiske hjælp fra andre klubber, var det også rart med både den »moralske« og ikke mindst den økonomiske støtte, som de passive medlemmer ydede. Det var ægtemænd, forloveder osv., der kunne agitere og bruge deres forbindelser til at skaffe penge. Ved ju-

lestuen i 1943 er mange af disse med som gæster: Hr. redaktør A. Bærentzen fra Sejl og Motor, civilingeniør L. Eriksen, der den aften holdt »en glimrende Tale for Eleverne«, og mange flere. »Klubben regner disse blandt sine bedste Venner og er dem hver især megen Tak skyldig for den hjælpende Haand, de har rakt os til Fremme for Sejlsporten indenfor K.S.« (Klubbladet, januar 1944).

Også formanden, Else Eilschou-Schmidt, var i øvrigt god til at skaffe penge. Det skyldtes for en stor del hendes idérigdom og initiativ, at man »ved et Kapløb om Smaapenge, som vi kun skylder os selv Tak for« allerede i juni 1943 havde betalt »Frida« ud, »vor Ejendom, vor Stolthed«, som hun skrev i B.T., inden de lagde ud på den første sommertur med deres nyerhvervelse.

»En dame i Jomsborgs kahyt!«

Den havde megen goodwill, den ny sejlklub. Der gik da heller ikke mange år, før Kvindelig Sejlklub vandt anerkendelse og respekt, og blev accepteret i sejlsportskredse som en blivende kendsgerning. Allerede den første standerhejsning i Taarbæk Havn i 1943 er refereret i et helsides opslag i Sejl og Motor, »officielt Medlemsblad for danske Sejlsportsklubber«, af toldkontrollør Rask-Olsen, en af den ny klubs mange venner. I 1945 var der i serien »Formændene fortæller« et interview med Else Eilschou-Schmidt i Sejlerbladet. Og fra KAS' standerhejsning i 1945 refererer Sejl og Motor med forbløffelse, at der blandt de mange gæster til festivitassen bagefter også sås »en kvindelig Gæst, Repræsentanten for »Kvindelig Sejlklub«, et Særsyn da de strenge Regler ellers ikke tillader Damers Nærværelse i Jomsborgs Kahyt«.

»Unge fruer og kontor piger«

Hvem var de så, disse unge kvinder, der satte sig udover tidens fordomme om hvad kvinder kunne til søs? Uge-Journalen Tidens Kvinder besøgte dem den første vinter til tovværksaften hos Reina Petersen i Nyboder: »Mange af dem har Sømandsblod i Aarerne, flere er i Marinemi-

Essi skriver rejsebrev til B.T. om sommerturen 1943, ombord på den lånte kragejolle »Ninon«

nisteriet, tre af dem er Oldebørn af Kommandører«. (Tidens Kvinder, 23.3.43).

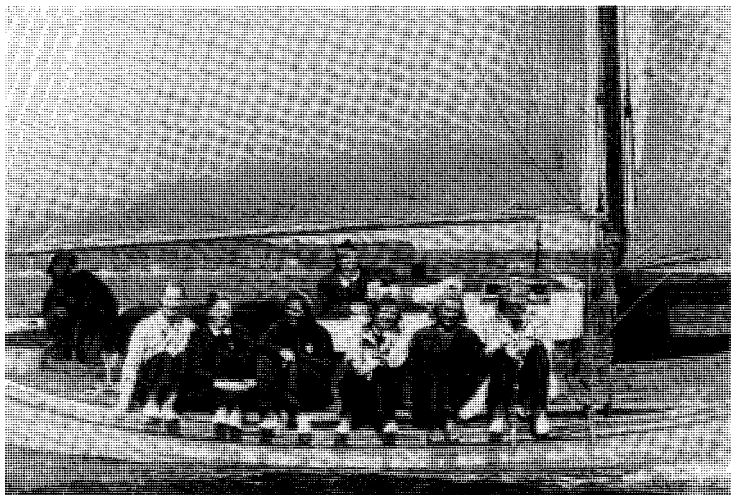
I den artikel Søjigen skrev i B.T. inden de drog af på deres første sommertur i 1943, lyder det sådan:

»Vi er Tværsnittet af det friske, kvindelige København – det kan vi vist roligt sige. Vi er i Alderen 17 til 50, og vi er unge Fruer, Kontorpiger, – gifte og selverhvervende mellem hinanden, velbeslaaede og alt andet end velhavende, men alle begejstrede for Sølivet. Vi er Kammerater, forstaar De – splejsede sammen i den fælles store Interesse«.

De fleste var dog i 20'erne – Mux, der var midt i 30'erne, omtaler sig selv som en »gammel tudse«.

Der var overvægt af ugifte blandt medlemmerne. De gifte, der kom til i de første år var hovedsagelig KAS-fruer. Mascot beklagede sig, i den tidligere refererede artikel i Sejl og Motor, over at mændene meldte sig ud af sejlklubberne, når de giftede sig. Hos Kvindelig Sejlklub måtte man desværre konstatere, at den samme tendens gjorde sig gældende.

Da de fleste var ugifte, var de selvfølgelig selverhvervende, hvad nogle af de gifte i øvrigt også var. Med jobs på kontor, som massøser, en enkelt porcelænsmaler og

Skolesejls på »Frida« med Skipper (bagest). Ved roret: Sysse. På rælingen fra venstre: Bodil Breinholm, Emilie Saxild, Eva Aagaard, Ruth la Cour, Grethe Øtting, Alice Nørager

en cand. jur. i blandt. Det var »raske piger, der ikke var bange for neglelakken«, »piger, der ku' afgive en kommando!« og »kvinder der ganske selvfølgelig »tager« et søm op af lommen«, som det lød beundrende og imponeret i nogle af de mange artikler, der blev skrevet om Kvindelig Sejlklub i de år.

Helt almindelige kvinder var de nu næppe. De besad et vovemod og en tillid til hinanden, som vel ikke var ganske tidstypisk. Ej heller deres omgangsform var tidens:

»Selvfølgelig siger alle vi aktive Medlemmer »Fornavn« og »Du« til hinanden. Vi lægger ganske simpelt Titlerne bort, og det hele gaar lettere. Skibet kan gaa ned, inden vi i høflige og pæne Vendinger faar bedt Frøken eller Frue med efterfølgende lange Navn, gøre Dit eller Dat. Om Bord skal det hele være saa kort, klart og bestemt som muligt, og hurtigt skal det ske; ogsaa kan vi bedre skælde hinanden ud, naar vi er du's, i al Venskabelighed, altsaa! (...) Nogle mente det gik bedre ude til Søs; men – prøv nu alligevel, her til Lands, Du!« (Klubbladet, marts 1944)

I dag kan man undre sig over, hvorfor de fandt sammen om at lave en sejlklub i protest mod mændenes dominans lige midt under en krig. Men måske netop besættelsestiden gav stødet til dannelsen af Kvindelig Sejlklub? Den usikkerhed og det normopbrud, en krigstid inde-

bærer, kan have givet kvinderne det nødvendige mod til at turde starte for sig selv.

Besættelsestiden skabte et behov for at komme væk fra en trist og konfliktfyldt hverdag, hvilket Kvindelig Sejlklubs medlemmer til fulde fik opfyldt på »Frida«. I en tid med mangel på benzin og med nedslidte cykeldæk var sejlads en glimrende mulighed for at komme til at nyde friluftslivet. Også derfor blev Kvindelig Sejlklub dannet. Resten af forklaringen på *hvorfor* er måske blot tilfældigheder omkring de rette personer, der handlede på rette tid og sted, og som var villige til at bruge al deres energi og fritid på det nystartede foretagende.

»Spytklatten«

»Klubbens Uniform er mørkeblaa Holmens Benklæder, mørkeblaa Sweater med paasyet Emblem og Gummi-sko«. Sådan lød § 5 i de første love. Med de ny love i 1944 blev klubdragtens udseende overført fra lovene til et »Reglement for Klubbens Fartøjer«, og udvidet med en »Marineblå Hue med hvide Cirkler og rød Ponpon, alt efter vedtagen Model.« Sweateren måtte i øvrigt nu også gerne være rød eller hvid.

Huen var i facon og farver inspireret af det engelske Royal Air Force's bomærke. Mange danskere gik i øvrigt med huer baseret på det samme symbol, som en demonstration mod besættelsesmagten. I Kvindelig Sejlklubs udformning blev huen kaldt »spytklatten«, fordi den kun kunne blive siddende ved hjælp af ti tusinde hårklemmer.

Bukser i holmensklæde kunne man ikke købe i damemodel, så de var med gylp. Det brød de sig ikke om at gå med, medlemmerne i Kvindelig Sejlklub, det var pinligt. »Jeg kom ind hos Troelstrup og købte et par holmens bukser til drenge. Jeg bad om at få gylpen udskiftet med lynlås. De gloede noget, det var en speciel opgave for dem«, mindes een af de »gamle« medlemmer. Lange bukser var jo i det hele taget ikke så almindelige at gå i den gang. »Det generede mig grusomt med de lange

Aktive medlemmer iført den reglementerede påklædning ved den første standerhejsning 23.5.1943

bukser, det var jo ikke noget at dække »halen« med«, som en anden af de »gamle« husker det.

Krigstid er mangeltid

Der var mangel på mange varer under besættelsen – enkelte varer, som smør, kaffe og ananas, kunne man sejle til Hven efter – og det gjorde de, så længe man kunne sejle i Øresund. Men der var også mangel på meget, som en nystartet sejlklub kunne have brug for. Handelsministeriet havde i 1942 udstedt »Forbud mod Salg af Reb og Tovværk af Manilla og Sisal«. Også tekstiler var en mangelvare, så nye sejl til gamle »Frida« var det umuligt at skaffe under besættelsen, det fik hun først i 1947. Så klubben måtte leve med, at sejlene var lap på lap og tovværket ret så mørt. De sejlede nødtigt ud i for hårdt vejr, af frygt for at det hele skulle revne, hvad det da selvfølgelig også gjorde ind i mellem. Der blev syet meget til søs i de dage. Og da klubben heller ikke havde et stel signalflag blev der foreslået på bestyrelsesmødet i marts 1945 at lade hvert medlem »fremtrylle« et flag, »hvorledes de saa vilde faa Stof dertil«.

Sejlads mellem miner

Under besættelsen var der streng kontrol med lystsejladsen i de danske farvande, med regler der endog gjaldt for robåde. Der måtte kun sejles hvis man havde *sejltilladelse*. Den skulle man ansøge om på særlige blanketter, som man fik hos politiet. Alle ombordværende voksne skulle være i besiddelse af et særligt *legitimationskort* med fotografi. Desuden skulle alle både, også de der lå på land, være i besiddelse af et *bådpas*. Det var Søværnet og det nyoprettede søpoliti, der afpatruljerede kysterne og kontrollerede at alle både havde deres papirer med og at de holdt sig indenfor de tilladte områder og tidspunkter. Der måtte kun sejles mellem solopgang og solnedgang, og ankring eller fortøjning på åben kyst om natten var forbudt.

Af og til kunne det knibe for gamle »Frida«, når vinden løjede af, at nå i havn inden solen gik ned. Men da der efterhånden blev et gemytligt forhold mellem sejlerne på Øresund og søværn og søpoliti, så blev »Frida« mangel på gang slæbt i havn efter solnedgang.

I farvandene blev der lagt miner ud, og ankring og fiskeri blev forbudt flere og flere steder. Det var ikke helt ufarligt at begive sig ud i de danske farvande. »Men vi

Middagsmad i Gilleleje 1943

sejlede bare hen over minerne«, mindes Mux, der også husker sommerturen i 1943, hvor de passerede under Lillebæltsbroen. At der var lodstvang ved broen vidste de ikke. De sejlede bare frejdigt afsted, indtil der blev skudt efter dem der oppe fra, så kuglerne peb dem om ørerne.

Sæsonen 1943, der jo også var Kvindelig Sejlklubs første rigtige sæson, startede fint for de danske sejlere. I begyndelsen af juli arrangerede Jysk Sejlunion den store provinssejleruge Fredericia-Juelsminde-Horsens, der for hundreder af sejlere fra hele landet blev en uforglemmelig oplevelse i den mørke krigstid. »Det var Fredens hvide Armada, der gled forbi Jyllands Østkyst«, som det blev skrevet. Kvindelig Sejlklub var også med, dog ikke til selve kapsejladserne. På denne første sommertur – hvor man foruden »Frida« også havde lånt 2,5-tons kragejollen »Ninon« – havde man besluttet at vise standen i en mere officiel sammenhæng.

Men så kom 29. august 1943, og besættelsestiden ændrede karakter. Bruddet i samarbejdspolitikken kom også til at berøre sejlerne. Den 30. september udstedte Justitsministeriet en bekendtgørelse om midlertidigt forbud mod »al Lystsejlad med Motorbaade, sejlførende Fartøjer, Robaade, Kanoer, Kajakker o.l.(...) i dansk Territorialt Farvand.« Den næste sejlsæson, sommeren 1944, blev for Danmarks sejlere en højst mærkværdig sæson. Der blev givet dispensation fra det midlertidige sejlforbud i nogle få farvande, blandt andet Roskilde fjord og Isefjorden. Sidstnævnte var fra gammel tid blevet kaldt Kravlegården, fordi Marineministeriet havde deres øvelsesbåde liggende der. Disse farvande blev nu tumbleplads for en del københavnske sejlere, men fortsat kun mellem solopgang og solnedgang.

Det var imidlertid kun sejlere, der var medlemmer af en sejlklub, tilsluttet Dansk Sejlerdag, der kunne komme i betragtning. Det var Kvindelig Sejlklub ikke endnu, men via Frem lykkedes det os at få tilladelse. Da al sejlad i Øresund jo var forbudt, blev bådene bugseret samlet i konvoj op til Isefjorden. Ikke alle københavnske sejl-

ANSØGNING

om

Udstedelse af Legitimationskort og/eller Sejltilladelse.

Undertegnede ansøger herved om at faa udstedt Legitimationskort til Brug ved:

Sejlladsens Art og Formaalt:

i følgende Farvande:

Efternavn

Samtlige

Fødsels

Fødeste

Stilling

Bopæl:

Statsbo

Medlem

Jagtteg

Har Ar

I saa l

Tillade

For Pe

Til Pe

Aaben, Halv eller Heldæksbaad: "HALVDAKS"

Baadens Navn: "FRIDA"

Hvor indregistr. KØBENHAVNS POLITI

Kendingsmærke og Nr. Søpolitafdelingen Lysh 229/1

Politinummer: H. 3056

Identifikationsmærke: -

Hvor indhugget: -

Optaget i Særregister: -

Er Fartøjet ikke indregis- *indmeldt, nærmere beskrevet*
streret, da en nærmere
Beskrivelse af det: *Skibet bygget*

Kapsejladsmærke: -

Rederi: *Ejeren*

Hjemsted: *København*

Nationalitet: *Danske*

Tons (N. og Br.) *5,11 - 5,20*

Drivkraft: *Sejl*

Medføres Redningsbaad: -

Midlertidig

Liggeplads: *Liggepladsen, Vænerne*

Liggeplads naar ikke
er i Brug: -

Liggepladsen, ØST

Paa hvilken Maade
sikret mod ube-
rettiget Brug:

*Gaffel og 30m bænket sammen
med sejl*

Fartøjet maa benyttes til:

Sejlskibe

I Omraadet:

A + B

Ejer.

Fulde Navn: *Friderices Sejlskibe*

Stilling: *(Fødselssejlskibe)*

Fødested:

Aar-Dag:

Bopæl:

Baadpas Nr. *2394*

Københavns Politi, d.

15 Maj 1944
P. P. V.

Duplikat

A 6857

Politiasistent.

klubber tog afsted, KAS f.eks. valgte at have alle sine både på land den sommer. Men »Frida« var med som næstsidste båd i det bagbords slæbetov på Fyr- og Vagervæsenets undersøgelsesskib »Biologen«, da det kl.6 om morgenen den 10.juni forlod Svanemøllebugten. Det blev en speciel tur. Flere både sluttede sig til og i fire felter stævnede så ved middagstid ca 85 både ud af Øresund. Da konvojen sent på aftenen kom ind i Isefjorden, og alle både blev sluppet fri »så var det så kønt – puf, alle sejlene op på en gang, lissom måger der letter«, som Mux mindes det endnu i dag. Den sommer i Isefjorden lærte de virkelig at sejle efter søkort, der var masser af grunde, helt anderledes end det de var vant til i Øresund.

Første hold til førerprøve?

Nærmere end Isefjorden lå Furesøen. Her havde Kvindelig Sejlklub fået stillet Oscar Jørgensens jolle og robåd til rådighed for sommeren. Men det var nu ikke helt det samme som at sejle i Øresund med »Frida«...

»Frida« lå hele sommeren 1944 i Frederikssund. Men på grund af den lange og dyre togrejse dertil blev der ikke den ønskede store tilslutning til sejladsen i Isefjorden. Enkelte medlemmer meldte sig til og med ud. For de øvrige – udearbejdende som de fleste jo var – blev det kun til sejlads i weekenderne. »Frida« var af samme grund fortrinsvis forbeholdt skoleholdet.

Trods alle vanskeligheder udtalte lærerne sig på efterårets generalforsamling kun rosende om eleverne. Nu var der gået de to somre med sejlads og de to vintre med undervisning i navigation og tovværk, så tiden var kommet til at Kvindelig Sejlklubs første hold burde kunne tage sejlcertifikat. På grund af de besværlige tider var det imidlertid blevet besluttet udsat til den følgende sommer.

Denne udsættelse gav anledning til et alvorlig opgør på generalforsamlingen mellem bestyrelsen og tre af medlemmerne. Ifølge lovene afholdt klubben udgifterne til navigations- og tovværksundervisning – det var inkluderet i kontingentet. De tre havde nu fået deres krævede

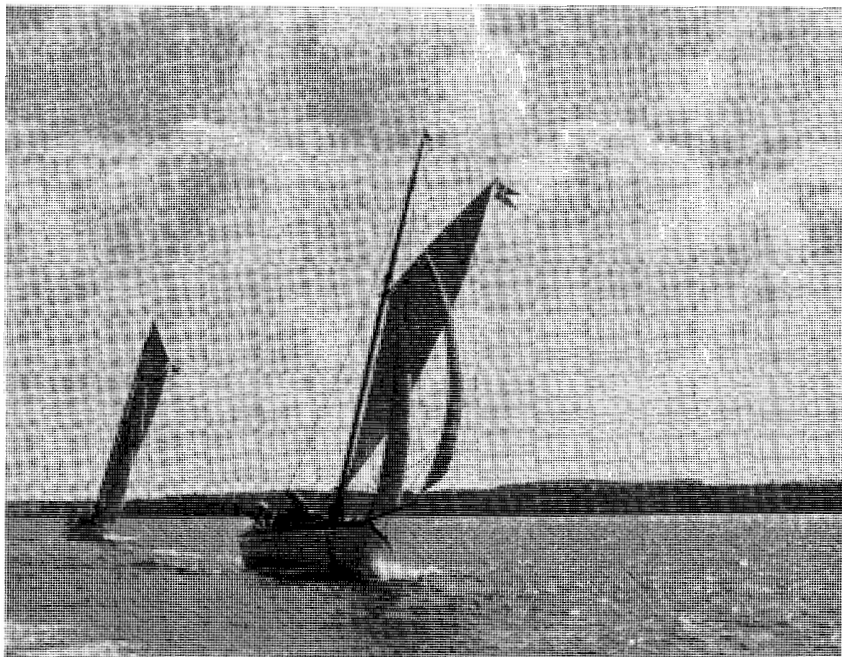

En pauver erstatning for »Frida«. Mux og fru Eriksen på Furesøen i »White Lady« sommeren 1944

to års undervisning, men kunne altså ikke gå op til prøven samme år på grund af krigen. For at holde deres undervisning i navigation og tovværk ved lige den følgende vinter havde de derfor meldt sig ind i en anden klub også, nemlig Sundet. De havde dog pointeret over for Sundet, at de hørte til i Kvindelig Sejlklub. Dette var faldet skolechefen, Alice van Wylich-Muxoll, for brystet, det var Kvindelig Sejlkubs ære, der stod på spil:

»Der skulle ikke siges om vor Klub, at den ikke havde givet Medlemmerne Undervisningen alene, men at de havde været nødsaget til at søge anden Klub, yderligere da Klubben er saa ny og staar foran at skulde føre det første Hold op og gerne vil blive anerkendt«.

Skolechefen var godt klar over at der i klubbens love ikke stod noget om forbud mod dobbeltmedlemsskab, men som hun sagde »hører dette til en af de uskrevne Love«. Hun forlangte at de tre måtte vælge mellem Kvindelig Sejlklub og Sundet. De valgte Sundet. I øvrigt blev der ved næste generalforsamling tilføjet i de almindelige bestemmelser i skoleplanen: »En Elev, der er paabegyndt Vinterkursus, kan ikke samtidig tage Undervisning i en anden Sejlklub«.

»Frida« – for en gang skyld forrest

Dette afsnit om de hårde vilkår under krigen kan passende afsluttes med skolechefens artikel i klubbladet efter den mærkelige sæson 1944:

»Kære Klubkammerater! En stor Tak til Jer, så trofaste I har været trods de dårlige Tider for os, trods Skuffelsen over at Sejladsen med Oscar Jørgensens Joller på Furesøen ikke blev så livlig som ventet (Mangelen på Cykeldæk spiller vel ind) og trods Besværlighederne og Udgifterne vi satte Jer i ved at have »Frida« i Frederikssund. Vi er glade og taknemlige over at I holder ud. – Når vi slutter denne Sæson, den mest mærkelige, som vi aldrig ønsker at se igen, begynder vi allerede at glæde os til den næste. Tænk, saa skal vi maaske sejle normalt. Husker I, hvad det vil sige? Jo, saa sejler et Hold ud hver eneste Ugeaften og har Sejlmanøvre, Bøjeprøver og »Mand over bord«, – hvor skal vi slide i det; saa er der noget, der hedder Week-end Ture til Sverige med Hjemtur om Natten, med tændte Fyr, og vore Lanterner skal brænde, og København skal ligge som et strålende Lyshav foran os«.

Frihed og optimisme

1945-1950

Med krigens afslutning bredte optimismen sig. Selv om vanskelighederne med at komme ud at sejle i krigens sidste år havde bevirket, at klubben var skrumpet noget ind, var man i KvS ikke i tvivl om, at der nok skulle melde sig nye, interesserede medlemmer. Friheden betød også, at fritiden blev mere værdifuld og skulle udnyttes. Hvad kunne markere den nyvundne frihed bedre end sejlsport?

Ikke alle KvS'ere var dog lige optimistiske. Enkelte mente, at det var nødvendigt at annoncere efter nye medlemmer. KvS var opstået i en urolig og usikker periode, og det var måske på tide at gå lidt aktivt til værks med oplysning til omverdenen om, at klubben fortsat eksisterede.

Nogen annoncering blev det dog ikke til. I bestyrelsen var man bange for, at det ville indebære, at der kom *alt* for mange nye medlemmer. At KvS aldrig har haft ambitioner om at blive en stor klub, demonstreredes dermed tidligt.

Hvor mange der egentlig var medlemmer af klubben ved krigens ophør, er lidt usikkert. Men indtrykket er, at KvS var en lille, intim klub – ikke større end at alle medlemmer havde mulighed for at kende hinanden.

Optimisterne havde imidlertid ret i, at klubben ville

vokse efter krigens afslutning. Det skete støt og roligt. I slutningen af 1940'erne var medlemstilgangen ekstraordinær stor, idet medlemstallet fordobledes i løbet af 1949.

Begyndende selvstændighed

KvS var i de første år som sagt tildels afhængig af lærerkræfter udefra. I 1945 fik den første kvinde sit certifikat i KvS. Ud over Mux og Essi var der indtil det tidspunkt ingen, som havde tilstrækkelig sejlerfaring og -kvalifikationer til at kunne undervise.

Afhængigheden af mændenes hjælp og usikkerheden ved selv at klare det hele afspejles også i, at mændene – som passive medlemmer af klubben – i starten indtog centrale roller ved generalforsamlingerne. Det var ofte blandt mændene, generalforsamlingens dirigent blev fundet. Indstillingen, at kvinder bør tie i forsamlinger, havde større realitet dengang end nu. Nogle kvinder, der var aktive i KvS i den periode, og som stadig mødes i »de gamle pigers klub« siger herom:

»Da vi var unge, var vi opdraget til at tie. Heller ikke i skolen havde vi lært at rejse os og sige noget – og slet ikke som piger, vor Herre bevarer!

De havde svært ved at få bestyrelsesmedlemmer dengang. Det var ikke så meget arbejdet som formand, der afskrækkede, men det her med at holde tale ved standerhejsning, f.eks. Alle var skrækslagne.«

I slutningen af 40'erne mærkes dog en større selvstændighed blandt kvinderne i KvS. Det var oftere og oftere dem, som ledede og dirigerede møderne. 1949 blev et vigtigt år i markeringen af den nye selvstændighed, idet undervisningen af nye elever i både sejlads og navigation blev forestået af kvinder, mens det fortsat var mandlige lærere, som underviste de ældre elever.

At den større selvstændighed og uafhængighed ikke føltes helt naturlig, men var forbundet med nogen nervøsitet, viser følgende beretning fra skolechefen (fra generalforsamlingen *efter* den første sæson med nye kvindelige lærere):

»Skolechefen meddelte, at det var med bange Anelser hun i For-aaret, da Klubben lagde ud, saa frem til denne Sæson, hvor vi skulde klare os med vore egne Lærerkraefter (...), men alt gik som det skulde, og de nye Lærere holdt ud hele Sæsonen igennem uden at ty til K.A.S.«.

Når ingen af de nye kvindelige lærere havde henvendt sig til KAS, skyldtes det i hvert fald ikke frygt for at blive afvist eller komme til ulejlighed. KvS havde lige fra starten fået megen støtte og opbakning fra KAS, og der herskede det allerbedste forhold mellem de to klubber. KAS hjalp kun gerne, og KvS var på den anden side dybt taknemmelig for hjælpen. Skolechefen Mux, der i det civile liv var porcelæns-maler, viste klubbens påskønnelse af hjælpen ved at male to store kompasroser til KAS' klubhus.

Nedenstående referat fra KvS' standerhejsning i 1948 antyder nærmest også, at KAS'erne var lidt kede af at måtte erkende, at kvinderne en dag ville kunne stå helt på egne ben.

»Klubbens formand, Marie Moe, (...) nævnede, at man stadig kunde konstatere en forøget Interesse for Klubbens Arbejde baa-de blandt de unge Kvinder, som meldte sig til som Elever, og ogsaa blandt andre Sejlklubber, specielt K.A.S., som havde stillet Instruktører til rådighed, og »Frem« som havde givet Klubbens Baa-de husly i Vinter. (...)

Efter Standerhejsningen tog Grosserer Schou-Clausen Ordet og udtrykte sin Glæde over Klubbens Fremgang. Det var blot vemodigt at tænke paa, at »Barnet« nu snart var saa voksent, at det blandt sine uddannede Medlemmer selv kunde skaffe sig de nødvendige Instruktører, (...) og at man derfor maatte regne med, at det Arbejde, som K.A.S.' Instruktører havde haft saa megen Glæde af de sidste Aar, nu snart maatte formodes at være tilende-bragt.«

I 1945 modtog Ruth la Cour som den første – og eneste det år – certifikat i KvS. Året efter var ingen til fører-prøven, mens der i 1947 var 6. I årene derefter fik også mange certifikat i KvS. Det var blandt disse pionerer, de følgende års lærerkraefter blev hentet.

Velkommen til Dansk Sejlerdag!

Dansk Sejlerdag var i 1947 navnet på det, der året efter blev til Dansk Sejlunion. 1947 var året, hvor KvS blev

→ Ruth la Cour,
den første der gik
op og bestod fører-
prøven i KvS

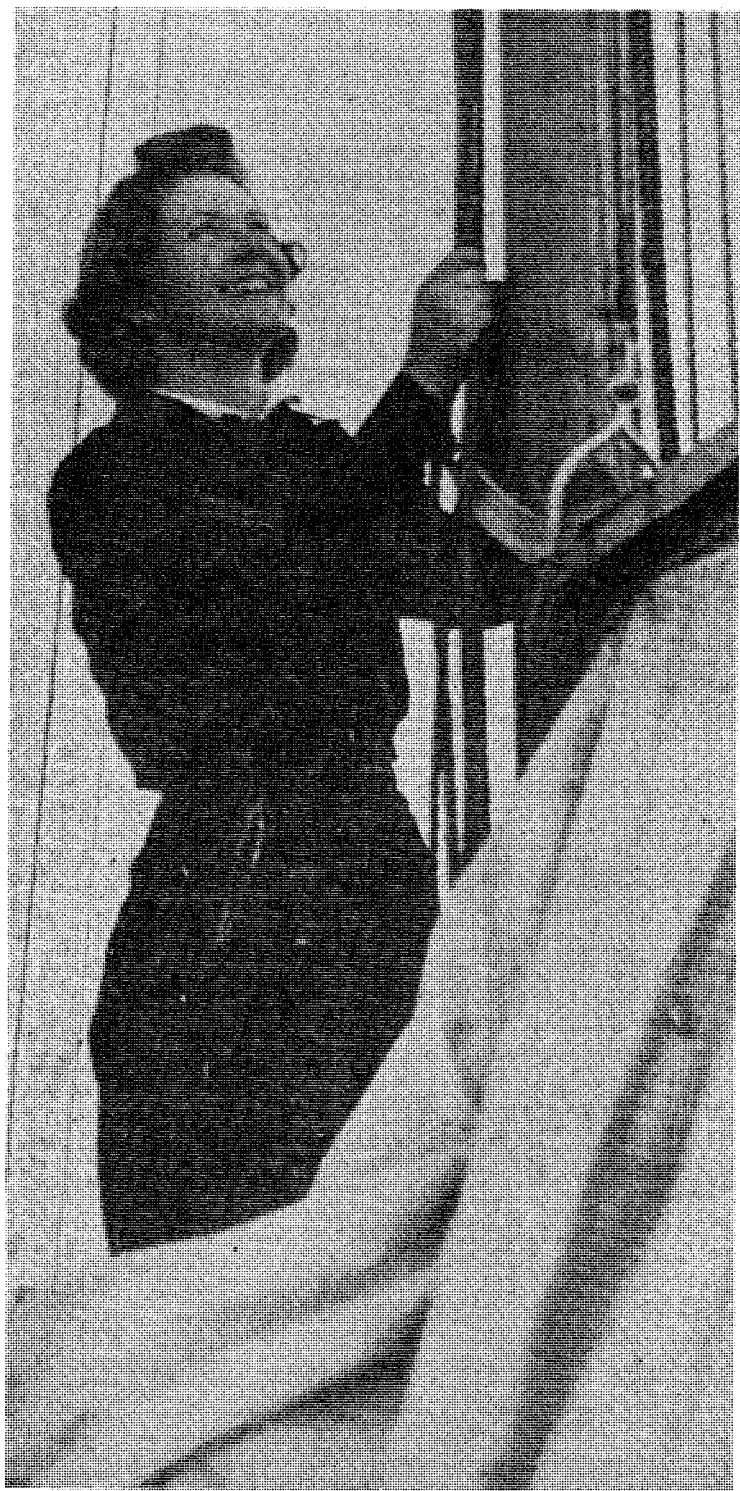
Certifikatet var lavet
på bøttepapir

medlem. Dermed var 66 klubber medlemmer, repræsenterende i alt 13.906 medlemmer.

Samtidig blev KS til KvS. De første år anvendte klubben forkortelsen KS; men da klubben efter krigen dukkede frem af mørket og kom ind i sejlsportens fællesskab, opdagede Kastrup Sejlklub denne lidt *for* store lighed i de to klubbers forkortelser. Det lille »v« kom derfor til.

Det første årsmøde i DS, som KvS deltog i, var således i 1947. Det er beskrevet i *Sejl og Motor* som et kedeligt og uinspirerende møde. »Den eneste virkelige Nyhed paa Mødet var Damerne, der for første Gang var mødt frem på Sejlerdagen«.

I øvrigt kan man undertiden undre sig over, hvorfor klubben i sin tid fik navnet *kvindelig* sejlklub. For dengang eksisterede der tilsyneladende mest *damer*.

Seniorer, juniorer og mariner

Som nævnt steg medlemstallet især kraftigt i de sidste år i 40'erne. Ved 1940'ernes slutning var der mere end 100 medlemmer af KvS. Deraf var godt 60 aktive. I 1949 måtte der opstilles 5 skolehold til de mange elever: 3 hold for nybegyndere og 2 for dem, der skulle til førerprøve.

Ved siden af den almindelige sejlerskole blev der for første gang i KvS' historie i 1949 startet en *juniorafdeling*. Afdelingen blev startet på opfordring af KAS, som havde sin juniorafdeling for drenge. Allerede det første år, var der 12 »pigeboørn«, som det udtrykkes i protokollen, i alderen 14-16 år i juniorafdelingen.

Dansk Sejlerdags årsmøde 1947.

Blandt alle de mørke jakkesæt, hvide skjorter og slips skimtes KvS' formand,

I 1947 fik KvS en særlig vejledningsfunktion for *kvindelige mariner*. Det var et korps, der – efter engelsk mønster – blev oprettet efter krigen. Formålet var, at kvinder kunne stilles til rådighed for det maritime hjemmевærn i krigs- og katastrofeforhold.

De kvindelige mariner kom med ud på nogle øvelsesture eller overværede undervisningen på skolebådene, således at de »kunde faa et Indtryk af Sejlads med Sejl«. De kvindelige mariner skulle altså bare snuse til »faget«, men ikke have egentlig undervisning eller certifikat. At KvS påtog sig denne opgave, skete – som det så prosaisk udtrykkes i protokollen – »ikke alene af idealis-

Aarie Moe (t.v.) og næstformanden, Alice van Wylich-Muxoll

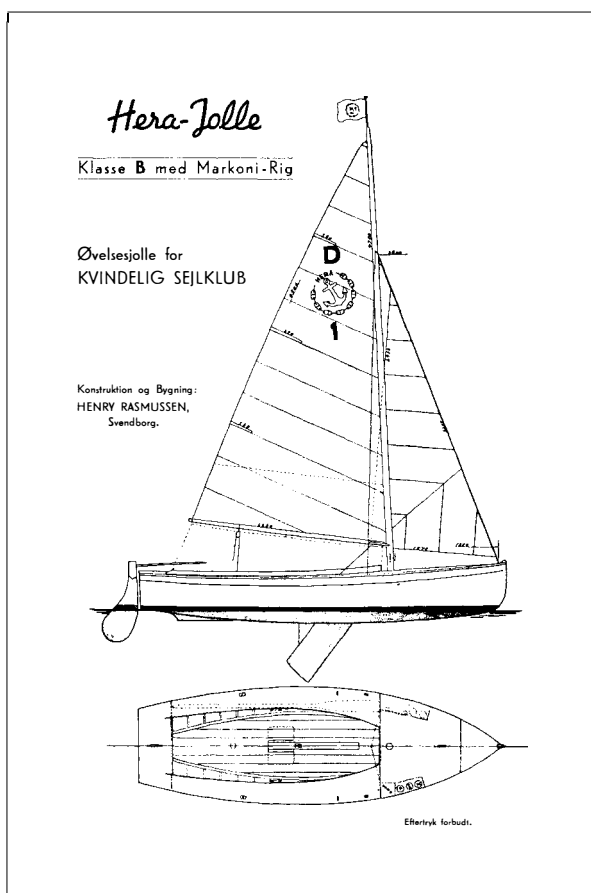
Den ædle kunst at lave fendere – Mux underviser juniorer

tiske Grunde, men ogsaa af økonomiske Grunde.»

Økonomiske vanskeligheder og små kår har ofte været KvS' lod. Dette var ikke mindst tilfældet de første år. Selv om den trofaste medlemsskare var flink til at spytte i kassen, så måtte denne mulighed for at tjene en ekstra skilling selvfølgelig udnyttes. I 1950, da presset på klubbens både – pga. af den store medlemstilgang – var meget stort, sluttede KvS' samarbejde med det maritime hjemmевærn. På det tidspunkt mærkedes heller ikke samme interesse for at bruge KvS fra de kvindelige mariners side. Det kan skyldes, at korpset selv fik rådighed over øvelsesbåde og efterhånden også kom til at tælle en del KvS'ere. Ikke så sjældent blev de kvinder, der var eller havde været medlem af KvS, også tiltrukket af og inddraget i arbejdet med de kvindelige mariner.

Hera-joller og »nipsgenstanden«

Selv om klubben var startet helt fra bunden og uden anden kapital end gå-på-mod, var man ikke uden visioner om storhed. Allerede på en generalforsamling i 1943 talte man om at anskaffe joller. Det skyldtes nok også til en vis grad en af klubbens passive medlemmer, bogtrykker Oscar Jørgensen, som meget aktivt bakkede ideen op. Det var også via ham, KvS kom i forbindelse med Henry Rasmussens skibsværft i Svendborg. Her ville de gerne konstruere en speciel jolle, Hera-jollen, med *eneret* for KvS. Det var et tilbud, der var svært at modstå, og klubben endte da også med at bestille ikke mindre end 6 stk. Hera-joller. Til finansiering af jollerne blev der bl.a. ud-

færdiget lånebeviser på henholdsvis 5 og 10 kroner til en bådedefond.

Det har været svært for eftertiden at få rede på, hvad der egentlig skete med dette gigantprojekt. For nogen Hera-joller blev det aldrig til. Meget tyder dog på, at det beroede på kontroverser mellem Oscar Jørgensen og KvS. Oscar Jørgensen ville ikke alene hjælpe kvinderne i KvS, men også styre dem. Og det har aldrig været let. Oscar Jørgensen endte med at blive så sur over, at KvS'erne ikke tog imod hans »tilbud« om at bruge – og ikke mindst klargøre og vedligeholde – hans båd i Furesøen, at han forhindrede dem i at købe Hera-jollerne. Det skete i foråret 1945 og til stor fortrydelse for Mux og Essi, som hele tiden, trods modvilje blandt mange af klubbens medlemmer, havde troet på projektet og på Oscar Jørgensen.

Da projektet forliste, havde KvS allerede indbetalt 3000 kr. til skibsværftet i Svendborg. For disse penge bad man nu om at få bygget en anden jolle. Det blev til »nips-genstanden«, en anden sænkekølsjolle, der døbttes »Alice«. Den svarede dog ikke til forventningerne, men havde fejl og mangler lige fra starten. Det værste var dog, at den ifølge skolechefen var for let til bidevindsejlads, og helt galt var det, hvis der var en smule sø. Den var kort sagt for livlig. »Den passer ikke til kvinder, der af naturen ikke er vovehalse«. Med denne begrundelse blev den solgt allerede efter et år – i 1946. Det blev den lidt triste afslutning på KvS' nok hidtil mest ambitiøse projekt.

For de penge »Alice« indbragte ved salget købte KvS i august 1947 i stedet den marconi-riggede 2,5-tons kragjolle »Ninon« som klubben i øvrigt havde lånt ved flere lejligheder siden 1943.

Sommertogt med en ærværdig 60-årig dame

Fra KvS' start blev sommerture en vigtig del af klublivet. I 1949 da klubbladet genopstod, kunne man læse Mux' beskrivelse af forrige års sommertur.

»»Frida« – den gamle morlil – ville absolut ud på sommertogt

igen. Det har hun nu været hvert år, så længe klubben har eksisteret, og hun vil for alt i verden ikke undvære det. (...)

Først kom »Frida« en tur op på Frems bådplads, hvor vi skrubbede hende en omgang og samtidig gav hende en formaning om, at hun til gengæld skulle rubbe sig lidt på turen med os.

Klokken 12 startede vi. Vinden var NNØ med stærkt skiftende vinde, og det endte med en ordentlig tordenbyge oppe i Skodsborg bugt med masser af svære regnbyger og vind, så vi måtte tage fokken, slække på pikfaldet og gå op i vinden. Uvejret var hurtigt overstået, men rundt omkring buldrede det et stykke tid endnu, og selvfølgelig endte hele herligheden med vindstille. Aftenen blev skøn, men nægtes kan det jo ikke, at vi higede efter at komme ud af Øresund hurtigst muligt, for det var ligesom ferien først rigtigt begyndte, når vi havde rundet Kronborg. Vi gjorde alt, hvad vi kunne for det, og prajede et par nordgående både for at få en ende, men – nej – de kiggede lidt skeptisk på »Frida« og fortsatte, som om de ikke havde forstået det. Endelig så vi til vor store henrykkelse en motorbåd vende om for at tage os på slæb – troede vi da. »Er der nogen syge ombord?«, spurgte han. »Syge??«, næh, nej, vi ville bare gerne – meget gerne – nord på, inden vinden lagde sig fuldstændig. Han rystede på hovedet og tøfede afsted; hvad vi derefter sagde om motorbåde, var vist ikke helt pænt, men syge efter at komme ud af Øresund, det var vi nu.«

Og sådan fortsætter den muntre beretning om sommerturen, der det år alene varede 1 uge og derfor kun gik til Isefjorden.

».. uden noget særlig fremragende resultat«

På denne måde beskrives to kapsejladser, som »Frida« i 1947 deltog i. »Frida« var ikke skabt til kapsejlads, men blev altid nummer sidst. Hun var tung og vanskelig at manøvrere og kontrollere i fart. Mux fortæller, hvordan det engang var ved at gå galt, da de var på vej ud af Tårnbæk havn.

»Pludselig kom der vind i sejlene, og så kom der gang i »Frida«. Jeg så mig lynhurtigt omkring og tænkte: »Uh, hvad for en båd er billigst ...«. Saxild – hun hang ude ved roret. Roret på »Frida«, når vi skulle dreje hurtigt rundt, det var sådan, at så skulle vi tage rorpinden ud, og så måtte vi med håndkraft skubbe rorbladet, så det kom rigtigt ned. Der var en palstøtte, der ellers stoppede rorpinden. »Frida«, hun skulle jo have Rådhuspladsen til at vende på. Så vi gik ind i fiskerihavnen – stadig med rorpinden ude og hånden nede ved rorbladet. Så var der noget, der gik i bekneb – som der jo altid gør i sådanne situationer. Det var en blok. Og Saxild, hun masede, og jeg masede. Og så pludselig, så gik det hele i orden, og vi sejlede lisså flot! Der stod jo folk omkring – bolværksmatroserne – og holdt vejret. Folks forskrækkelse – og

vor egen også . . . Men bagefter, så sejlede vi jo bare ud af haven og havde styr på det hele.«

Det er indtrykket, at mange KvS'ere ikke var særligt interesserede i kapsejlads. Det var ikke med henblik på kapsejlads, de havde valgt at lære at sejle. Selv om »Frida« efter krigen flere gange var med »Hven Rundt« og til 24-timerssejladser, så lå hyggelige og fredelige sommer- og weekendture i højere grad de fleste af medlemmerne på sinde.

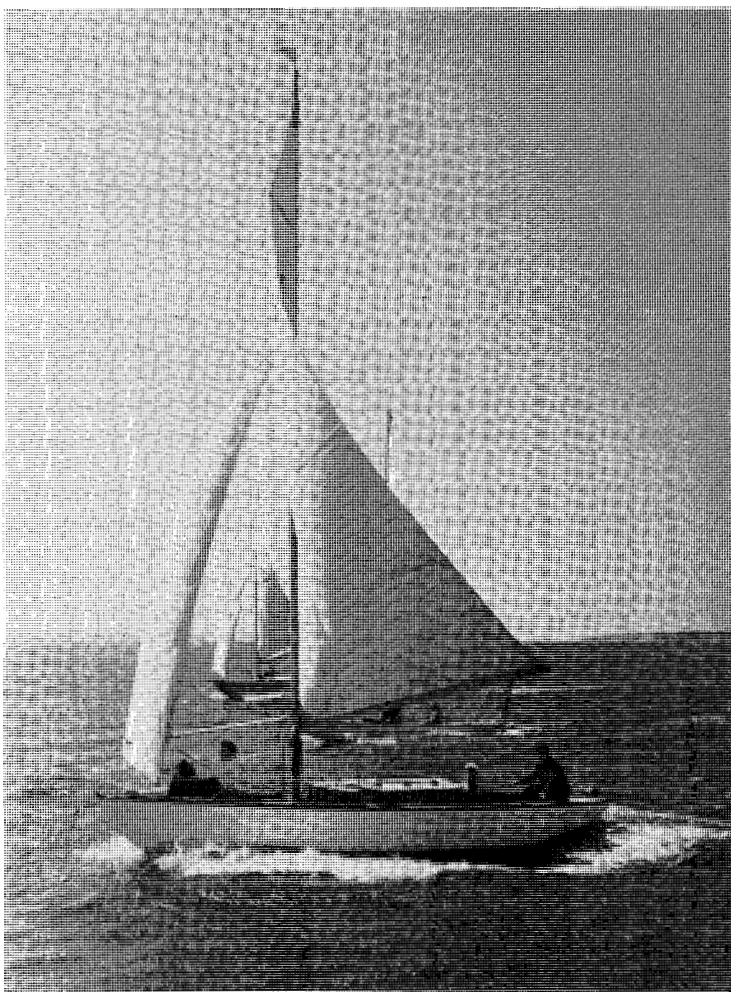
Kapsejlads *skulle* kvinderne dog lære, mente ledelsen. Ledelsen var i denne sammenhæng først og fremmest den ny formand, Marie Moe. Hun var »vild med kapsejlads« og den, der pressede mest på for at gøre det til en vigtig del af KvS' aktiviteter. Om det alene skyldtes personlige ambitioner, eller om det også var fordi, det hørte sig til i sejlporten, er vanskeligt at sige. KDY gjorde i hvert fald noget, for at KvS' medlemmer kom til at deltage i kapsejladser. Deres juniorafdeling, der i øvrigt i 1942 var begyndt at optage piger, inviterede i 1949 til kapsejlads i deres egne joller. Lidt flair må KvS'erne have haft for det, for de sejlede både 1. og 2. præmien hjem.

Ved årsskiftet 1948/49 erhvervede KvS folkebåden »Carioca«. Det skete ikke mindst for at fremme interessen for kapsejlads. Folkebåden, der dengang var en ret ny bådtype, blev betragtet som kapsejladsbåd. Det hjalp da også på placeringerne at have fået en folkebåd. Allerede i sommeren 1949 kunne KvS hjemsejle de første præmier.

Samvær i »vore klublokaler«

Om vinteren sørgede bl.a. Marie Moe for undervisning i kapsejladsregler. Denne undervisning indgik i *klubaftenerne*. De blev efter en pause genoptaget i vinteren 1947 og foregik én gang månedligt. De aftener, hvor der var gennemgang af kapsejladsregler, havde elever på certifikatholdet *mødepligt*. Det var altså ikke som i vore dage, hvor undervisning i kapsejladsregler er en frivillig sag.

Det var dog ikke alle klubaftener, der lignede skole-

»Carioca« – KvS' første folkebåd

stuer. En del var forbeholdt alment socialt samvær. Derudover arrangeredes *traveture* for medlemmerne. Ofte ses dog beklagelser over, at kun få nye ansigter viste sig ved disse arrangementer. Det var som regel »den gamle kerne«, der deltog. De synes til gengæld flittigt at have mødt op.

De indendørs arrangementer om vinteren foregik nu i »vore klublokaler«, som det blev sagt. Betegnelsen skyldes ikke, at KvS dengang rådede over egne lokaler, men

at Gudrun Preisler, der senere i en kort periode var formand, velvilligt stillede sit hjem til rådighed. »Klublokalerne« lå i Kompagnistræde 8. Om sommeren fungerede »Frida« som en slags klubhus, hvor man mødtes, og hvor der – af mangel på klubblad – gennem opslag blev givet information til medlemmerne.

Allerede i 1949 gjorde KvS dog det første alvorlige forsøg på at få eget klubhus – eller i hvert fald grundlaget herfor. KvS henvendte sig nemlig til myndighederne for at anmode om at få en byggegrund ved Svanemøllen. I første omgang var målet at få sit eget sted til bådene om vinteren. Man håbede så på, at der senere kunne blive penge til at bygge et klubhus. Det behøvede man dog ikke at bekymre sig om, for myndighederne afviste kategorisk at give KvS en grund. Spørgsmålet om klubhus blev dermed skrinlagt i mange år. Drømmen har hele tiden eksisteret, lige fra de aller første dage, men noget egentligt forsøg på at realisere drømmen kom først mange år senere.

Revy i Håndværkerforeningen

Det er ikke alting, der bliver bedre med tiden. Der er vist ikke tvivl om, at KvS var bedre til det underholdende i sine unge dage, end den er i dag. I 1946 arrangerede klubben en revy, der blev en overmåde succes. Det var ikke bare en lille, sølle revy for medlemmerne. Næh, konceptet var »Tænk stort«. Ligesom det også var sket i 1944, havde KvS lejet Håndværkerforeningen i København, og i forbindelse med standerhejsningen blev der holdt stor fest, der udover revyen også omfattede dans til »George's Band«. Til premieren kom godt og vel et par hundrede mennesker.

I en omtale i Sejlerbladet fra 1946 fortælles begejstret om revyen. »Poseidon 46« eller »Hr. Neptun gaar i Land – en Sommerspøg i 6 Billeder«, handlede om, hvordan Neptun kortvarigt befinder sig på landjorden for at hjælpe »de unge Damer« med at starte Kvindelig Sejlklub. Neptun sikrer KvS' start ved at bekæmpe den kommuna-

Den store, pragtfulde Revy

er det ikke denne Gang — men
De gaar virkelig Glip af noget ved ikke at komme,
naar Kvindelig Sejlkub, Hellerup,

Lørdag den 11. Maj Kl. 19

i Haandværkerforeningen, Dr. Tværgade,

opført

„POSEIDON 46“

(Hr. Neptun gaar i Land)

Sommerspeg i 6 Billeder

af „Lini“ & Co.

Instruktør: Frands Kyskov (skabt af H. E. Rørdam)

Dekorations: E. Haandorf

Orkester: GEORGES BAND

(Skabt af Frands)

Pris: Kr. 2,75 (inkl. Baltegn)

Paaklædning: Tvangfri.

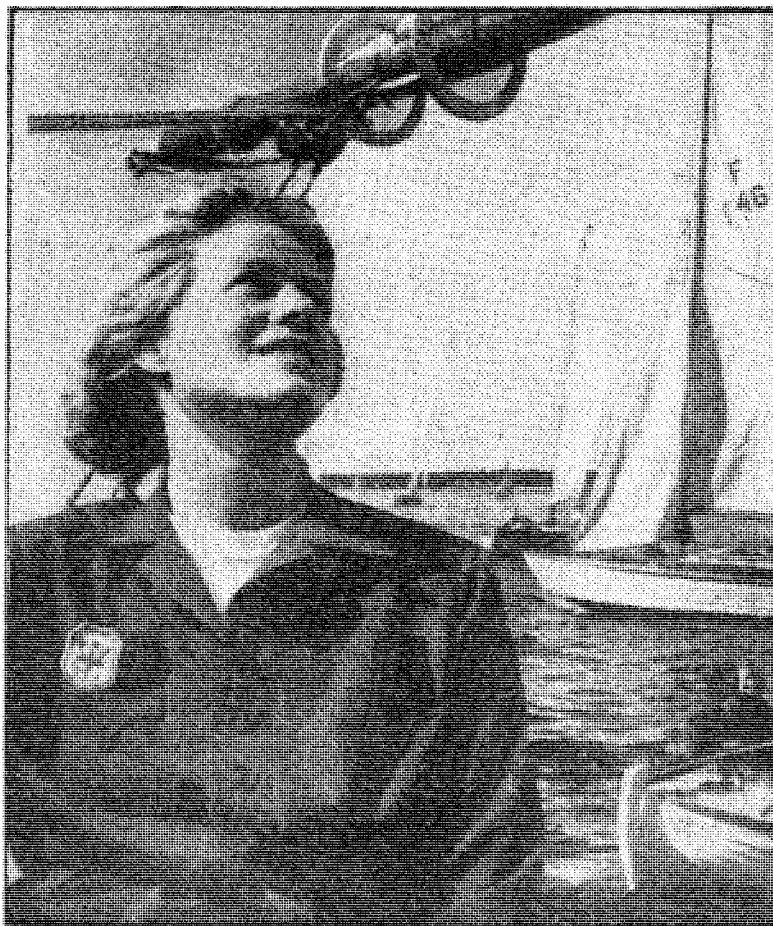
Billetter laas her i Kiosken, i H. T. Christensen (saa med Forbehold af Moders-
købt) og hos Cigarhandler Sven Mohr, Gl. Kongevej 43.

Stet Kvindelig Sejlkub den Aften

med takket op — vi kan alle trænge til en god og hyggelig Sommer Aften
i smukke Omgivelser.

»Poseidon 46« – billetter fås bl.a. hos Cigarhandler Sven Mohr

le slendrian! Bureaukrati og skrankepaver hørte også da-
tiden til. Formedelst 2,75 kr. kunne man sikre sig adgang
til denne uforglemmelige oplevelse. I prisen var baltegn
inkluderet.

Fra scrapbogen 1949:

Også dengang kunne man manipulere med fotos: Hanne Øtting og Mux

Krigens spor

De sidste år af 1940'erne var stadig mærket af krigen. Det ses af de små detaljer, såsom at medlemmerne mindes om, at de skal »huske margarinemærker til afriggerfesten.« Samtidigt blev medlemmerne bedt om at tage eventuelle danseplader med, men »husk at sætte navn på«. Det var små kår, og meget, der senere er blevet så selvfølgeligt, var mangel- eller luksusvarer.

Mens en del udflugter under krigen gik til Hven efter varer, var målet efter krigens ophør Malmø. Svenskerne havde det, der var rationeret eller vanskeligt at skaffe i

»stående« på »Frida« – med »Frida« og »Carioca« i baggrunden

Danmark. Importen til Danmark var imidlertid forbundet med restriktioner, og Mux mindes, hvordan de engang måtte aflevere dyrebare marmeladekrukker til toldvæsenet i København. »Det var trist at se vores varer stå der i toldernes vindue.«

Krigen havde også sat sig meget konkrete spor – i havet. I farvandene var der lagt miner ud. Straks efter krigen sattes minestrygningen i gang, men det kom til at vare mange år, før den var tilendebragt.

Krigen havde også mentale og kulturelle følger. Nationalfølelsen blomstrede. Symbolet var flaget. Det vid-

ner nedenstående epos over sejlsportens glæder – bragt i et af de første numre af det genopståede klubblad i 1949 – om.

»Når man konstaterer den fremgang, sejlsporten, trods mange vanskelige forhold, har haft de seneste år og ser på det voksende antal unge, der melder sig i sejlklubberne, er det måske for nogle landkrabber en gåde, hvorfor det kan være så morsomt at ligge og plaske i al slags vejr til søs. Svaret er ligetil. Sejlsport er sund, udviklende, opdragende og virker fremmende på kærlighed til flag og fædreland.«

Sidst, men ikke mindst, afspejler krigens nærhed sig i en glæde over atter at kunne færdes frit. At tilgangen til sejlsport i disse år generelt var i vækst, er på baggrund af ufrihedens og de mørke år forståeligt. I hvilken grad det også var med til at sikre KvS' overlevelse, er umuligt at sige. Vi kan blot tilslutte os de ord, som redaktøren af det genoplivede klubblad lagde ud med:

»Vi konstaterer med glæde, at Kvindelig Sejlklub ikke blev den »dødssejler«, som så mange kloge hoveder mente.«

Klubbens både ved indgangen til 50'erne. Længst borte kragejollen »Ninon« med juniorerne, dernæst følger folkebåden »Carioca« og endelig i forgrunden ses »Frida«

De stille 50'ere

Dette tilnavn har perioden fået af eftertiden. Det skyldes ikke, at der ikke skete noget i 1950'erne, men at udviklingen og omvæltningerne i de følgende årtier var betydeligt større. I bakspejlet fremtræder 50'erne som årtiet, der var stilheden før stormen.

I en KvS sammenhæng passer beskrivelsen »de stille 50'ere« næsten alt for godt, i hvert fald hvis perioden vurderes ud fra udviklingen i medlemstallet. Det store antal medlemmer, KvS havde ved indgangen til dette årti, blev mere end halveret, inden det sluttede.

Vurderet ud fra diskussioner i bestyrelse og på generalforsamlinger var 50'erne dog langt fra en stille tid. For KvS var det et årti, hvor kvinderne for alvor skulle lære at stå på egne ben. Det var ikke nogen helt let og smertefri proces.

Skal kvinder lære at sejle i samme bådtype som mænd?

Dette spørgsmål, der blev rejst ved indgangen til 50'erne, markerer KvS' status som kvindekлуб i et ellers mandligt domineret univers. Spørgsmålet var, om man skulle vælge de både, som mændene foreslog, og som de mandligt dominerede sejlklubber i øvrigt anvendte? Eller skulle man vælge de både, kvinder var gladest for at sejle med, og som de fandt lettest at manøvrere?

KvS' erfaringer med forskellige bådtyper var begrænsede. Enkelte havde man dog, også erfaringer som viste, at ikke alle både passede lige godt til kvinder. Kort efter 2. verdenskrigs ophør erhvervede KvS sig som sagt jollen »Alice«. Den skulle kun bruges af gamle medlemmer, som havde sejlet i flere år. Allerede på generalforsamlingen efteråret 1946 besluttede man dog at sælge »Alice«, eftersom

». . . medlemmerne i det store og hele ikke havde været glade for at sejle med den. Kvinder er nu engang af Naturen ikke saadanne Vovehalse som unge Mennesker paa 16-18 Aar, og den Jolletype passer bedst på sidstnævnte.«

Ved siden af de dårlige erfaringer med jollen havde man erfaring med folkebåde, idet klubben ved årsskiftet 1948/49 købte folkebåden »Carioca«. Denne bådtype viste sig at blive meget populær blandt medlemmerne. Selv om alle elskede gamle, gaffelriggede »Frida«, så skyldtes det primært, at båden i den grad var blevet klubbens kæledægge og vartegn, og at den i øvrigt var tryk og stabil at sejle i pga. dens vægt. Det skyldtes derimod næppe dens sejlegenskaber. Der havde været mange uheld med »Frida«, som var tung at manøvrere.

Da klubben i 1950 diskuterede køb af endnu en øvelsesbåd, blev der en del diskussion om, hvorvidt det skulle være en gaffelrigget båd eller en lettere type i lighed med folkebåden. På det tidspunkt var det normen i andre sejlklubber, at øvelse i sejlads foregik i gaffelriggede både. Som nedenstående referat fra generalforsamlingen i 1950 viser, var KvS' formand, Marie Moe, af den mening, at man burde vælge øvelsesbåde ud fra kvindernes fysik og præferencer og ikke ud fra mændenes normer.

»Formanden fremsatte nu sit Syn paa Folkebaadene i Almindelighed og udtalte, at disse Baade egnede sig fortrinligt til Kvinder, langt bedre end det tunge Materiel, der ellers bliver brugt. Hun var imidlertid fuldstændig klar over, at den sværeste Sejlads er den bedste Lærermester, men mente, at Kvindernes Kræfter ikke var tilstrækkelige til de tunge Baade. (...) At man skulde blive til Grin eller sætte sit Renommé til, fordi man ville gaa ind for lettere Materiel, kunde hun ikke indse, idet hun fandt, at man vilde være mere til Grin ved at lave den ene Ravage med »Frida« efter den anden, end hvis man sejlede med Folkebaade, som vi klarede fint.«

Især de passive, mandlige medlemmer af KvS havde et andet syn på sagen. En af klubbens trofaste støtter, Ove Wilken, havde på generalforsamlingen følgende kommentar til spørgsmålet.

»Han udtalte, at han havde fulgt Klubben lige fra dens Start, og i K.A.S. havde man altid forsøgt at støtte Damerne med Raad og Daad. Men han var bange for, at Fru Moe var inde paa noget meget farligt, idet Klubbens Love havde en paragraf 3, der siger: »Klubbens Formaal er at faa kvindelig Ungdom interesseret i Sejlsport og give dem en fyldestgørende Uddannelse under kyndig Vejledning ...«, og ved fyldestgørende Uddannelse forstod Herr. Wilken Sejlads med gaffelriggede Baade, og man burde ikke lære eleverne at sejle i lettere Baade, saasom Folkebaade og Juniorbaade. (...)

Herr. Wilken sluttede med, at Kvinderne jo altid talte om Ligeberrettigelse, og saa maatte de ogsaa vise, at de kunde sejle de gaffelriggede Øvelsesbaade, som Mændene benyttede, og lade Folkebaade og andre lettere Baade komme i anden række.«

De fleste af de kvinder, som ytrede sig om bådtype-spørgsmålet, tilsluttede sig dog formandens synspunkt. Som én af dem sagde, så behøvede denne første sejlkлуб for kvinder jo ikke slavisk at gøre som mændene, men burde i stedet danne forbillede for andre kvindelige sejlkлубber.

Diskussionen om bådtype endte i første omgang uden nogen klar stillingtagen, idet man besluttede at udskyde købet af en båd. Man var på det tidspunkt tilsyneladende ikke helt parat til at tage kampen mod de mandlige sejlnormer åbent op.

Både i KvS

I løbet af 50'erne skete der en del udskiftninger i KvS' både. »Ninon« blev solgt i 1950. Det skyldtes, at man på det tidspunkt regnede med at skulle investere i en øvelsesbåd til den juniorafdeling, der var oprettet. Det blev imidlertid aldrig til noget. I stedet købtes i 1951 en anden kragejolle, »Kuk«. Mens man havde været godt tilfreds med »Ninon«, var det derimod ikke tilfældet med »Kuk«. Der var en del problemer med båden, og man fandt ud af, at det ville koste klubben mange penge at få den bragt i orden. Man besluttede derfor allerede efter første sæson med båden at sætte den til salg.

I begyndelsen af 50'erne fik KvS sammen med Sundet og KAS en helt ny båd. Typen var også ny. Det var KAS, som havde foreslået at der skulle laves en særlig klubbåd, der i sin konstruktion skulle kunne konkurrere med Dragen. Dansk Sejlunion, der blev involveret i projektet, udskrev konkurrencen om båden. Vinderen blev ingeniør Aage Utzon med en klinkbygget kragejolle kaldt Unionsbåd.

Det var i bogstaveligste forstand, at KvS »fik« båden. Direktør Svend Andersen, en velstående filantrop med interesse for sejlsport, forærede nemlig klubben båden. Han forærede samtidig Sundet og KAS en tilsvarende båd. Stabelafløbningen for de tre splinternye både skete august 1953, og det blev både en meget festlig og meget højtidelig begivenhed. Det var ikke hver dag, så mange klubber samtidig blev en båd rigere. Formanden, Marie Moe, blev gudmor for den nye KvS-båd og døbte båden med ordene:

*»Før end Poseidon bli'r din Gud,
og du på havet sættes ud,
jeg ønsker dig al held med mer',
og døber dig – dit navn er PER.«*

»Per« blev i regnskabsåret 1953 bogført til 1. kr., men forsikringssummen blev fornuftigt nok sat lidt højere – til 9.500 kr.

Desværre viste det sig, at klubbådene ikke var så velegnede til øvelse og kapsejlds, som antaget. KvS blev aldrig særlig glad for »Per«. Det skyldtes ikke alene, at den allerede få år gammel begyndte at kræve

Moe døber »Per«

Unionsbåden »Per«

istandsættelse, men primært at båden ikke havde de sejlegenskaber, man havde håbet på. Alligevel beholdt KvS båden i mange år, måske fordi man følte sig forpligtet af, at den var en gave. Først i begyndelsen af 1960'erne blev »Per« solgt.

I begyndelsen af 50'erne måtte man erkende, at gode, gamle »Frida« efterhånden var ved at blive *for* gammel. Det var med megen vedmod, man efter 1953-sæsonen solgte »den gamle dame«. »Frida« var nærmest blevet synonym for KvS. Hvad den gamle dame manglede i sejlværdis, havde hun til gengæld i affektionsværdis. Så vidt vides, er det også den eneste båd i klubbens 50'årige historie, som der er skrevet hyldestkvad til.

I forbindelse med salget af »Frida« kunne man læse nedenstående, gribende afsked i klubbladet.

»Nu skal vi snart af med vores gamle tøs, »Frida«. Hun skal sælges efter 11 års trofast slid for klubben. Med hende forsvinder en stor del af Kv.S.'s endnu unge historie. Hun blev vores første holdpunkt i den nystartede klub. Jeg husker den stolte følelse, der fyldte os tossede tøser, da pengene endelig var blevet skrabet sammen, og vi første gang entrede vores eget skib med solide brede dæk. (...)

Ikke alle har jo været lige begejstrede for hende, hun var langsom og så al den forbandede sejlføring med klyverbom, der skulde rigges ud, og topsejl, som man fik ned i hovedet, men én ting er vist alle enige om – vi lærte noget ombord på »Frida«. Vi har haft andre både i klubben, og nogle er forsvundet igen, men »Frida« er der stadig, hende skiftede man ikke sådan ud, – nå, ikke noget med sentimentalitet. Vi glæder os til at få en yngre og lettere båd. Vi under »Frida« en blidere sejlads på hendes gamle dage og takker for lang og tro tjeneste.«

Med salget af »Frida« aktualiseredes påny diskussionen om, hvilken bådtype klubben skulle have som øvelsesbåd. Skulle det være en gaffelrigget eller en marconirigget? Man endte med at købe en spidsgatter, »Vidar«. Det blev overvejet at rigge den om til en gaffelrigget, men det blev ikke til noget. Ved standerhejsningen i 1954, hvor Vidar for første gang var med, sagde formanden i sin tale, at båden »får en svær arv at løfte efter gamle »Frida««. Hun udtrykte endvidere håb om, at »vi ved dygtiggørelse og pæn opførsel, som alle må være medvirkende til, må sikre, at KvS bevarer et godt renommé, således at vor

Sangen om »Frida«

Melodi: Julia –

1.

Vort friske hav lokker alle ud,
selv efter pigerne har det bud,
derfor blev »Kvindelig sejlklub« til
»mænnene« har vi sat ud af spil!
På vandet vugger en dejlig båd
»Frida«, oh »Frida«, det navn har du fået,
alle på søen dig kender,
som båden helt uden »mænnene«!
Ja, vi elsker dig gamle tøs
»Frida«, oh »Frida«, oh »Frida«, oh!
Herlige, kærlige flamme
vi sejler nu godt med dig!

2.

Sejle, sejle på saltet vand,
båden styrede selv fra land,
2-3 piger på udkig lå,
for at den ikke på grund sku' gå
uheldet sket alligevel,
»Frida«, oh »Frida«, oh »Frida«, oh!
Længere kommer vi ikke,
sku' vi så begynde at strikke?
For vi vil nødig i vandet gå
»Frida«, oh »Frida«, oh »Frida«, oh!
Men det bliver nok enden
For »Frida« vil snart se havn!

3.

Over havene »Frida« for,
mændene står der endnu og glor,
nu går det rask over stok og sten,
i pinsen vi gerne sku' nå til Hveen,
øen er dejlig, for derinde bor
Ulla, min Ulla, min Ulla, oh,
Hos hende vi vælger og vrager
imellem de dejligste sager:
Ananas, kaffe og suttegodt
Ulla, Ulla, min Ulla har,
hjemad vi laster til randen
med godter og fyldte piger.

4.

»Frida« er sikker ved kapsejls
på at erobre den sidste plads,
thi hun vil nyde hver eneste tur
ikke hun sprænge vil lydens mur!
Som skoleskib er hun særlig go'.
»Frida«, oh »Frida«, oh »Frida«, oh,
slemme skrup vi dig byder,
men »Frida« det altsammen nyder,
du er evig som Mistinguett
»Frida«, oh »Frida«, oh »Frida«, oh!
Dejlige, herlige knude,
kystens perle er du.

stander må blive mødt med respekt, hvor vi end viser den«. »Vidar« kom til at sejle for KvS i mange år. Først efter 16 sæsoner solgtes den veltjente båd.

Den folkebåd, »Carioca«, som KvS erhvervede i slutningen af 40'erne, var dog givet den mest populære af de daværende både, fordi den var så forholdsvis let at sejle. At den blev solgt allerede i 1959, skyldtes alene, at den var blevet noget nedslidt.

Statsanerkendelse

Når spørgsmålet om, hvilken type øvelsesbåde klubben skulle have, optog sindene så meget, skyldtes det også, at man i disse år søgte om statsanerkendelse. Den ville indebære, at klubbens egne førere kunne føre elever op til den statsanerkendte førerprøve, og at de, der havde fået deres certifikat i KvS, kunne læse videre til kystskipper. Man var imidlertid noget i tvivl om, hvorvidt øvelse i folkebåde og andre ikke-gaffelriggede både ville betyde, at muligheden for statsanerkendelse ville gå fløjten.

Statsanerkendt blev KvS dog. Det skete i 1951. At man var stolte i klubben, hersker der ikke tvivl om. I klubbladet fik statsanerkendelsen redaktørens ord med på vejen:

»Så kom da endelig den offentlige anerkendelse af vores lille klub; vi har al grund til at være lidt stolte og til at lykønske hinanden. Dette mål har stået på vort program, siden vi startede klubben i 1942, og vi har ikke tabt det af syne, men »trods alt« holdt vor kurs. (...)

Vi må altid have for øje, at det stadig gælder om at yde sit bedste og at dygtiggøre sig, da kritikken over for en sejlklub med piger altid vil være skarp, og det er forsåvidt inge skade til.« (november 1951)

Straks efter statsanerkendelsen gik de første medlemmer i gang med at læse til kystskipper. I foråret 1952 erhvervede 5 af KvS' medlemmer denne eksamen. Og i de følgende år fulgte flere i deres fodspor.

Organisationsproblemer

En af de børnesygdomme, nystartede foreninger let får, er kompetencestridigheder. Hvem beslutter hvad, og hvordan skal konflikter løses?

Sygdommen ramte også KvS. Den viste sig som en magtkamp mellem den daværende formand, Marie Moe, og skolechefen, Mux, der også var næstformand. Konflikts konkrete emne var spørgsmålet om køb af juniorbåd. Skulle klubben investere i en båd, der primært kunne bruges af juniorer, eller skulle de købe én, som både juniorer og seniorer kunne have glæde af?

Reelt drejede konflikten sig dog om personlige uover-

Spidsgatteren »Vidar«

ensstemmelser og vanskeligheder ved at samarbejde. Bølgerne gik ind imellem højt, og på generalforsamlingen i efteråret 1950 omtaltes det som »en farce«. Konflikten endte i første omgang med, at formand, kasserer og sekretær trak sig fra bestyrelsen pga. samarbejdsvanskeligheder med næstformanden. I klubbladet forsøger den evigt optimistiske redaktør Sysse at gyde olie på de oprørte vande:

»Nu kan vel siges, at vi nu har trådt vore barnesko. Der er unægteligt kommet lidt mere næb og klør frem, og at det inden for bestyrelsen er endt på denne måde, er jo beklageligt. Vi håber nu, der efter den store dyst må falde lidt ro og fordragelighed over gemytterne som forhen. Det andet er vi jo ikke vant til i klubben.

Men af og til kan det være forfriskende at få luftet synspunkterne, selv om man synes, at det i dette tilfælde kunne have været med lidt mere moderation og good-will for andre synspunkter. Lad os ikke tage for tungt på dette, men tage det med et smil og være glade for, at vi kan samles om vor sejlkлуб og sport, som vi ellers har så stor glæde af.« (november 1951)

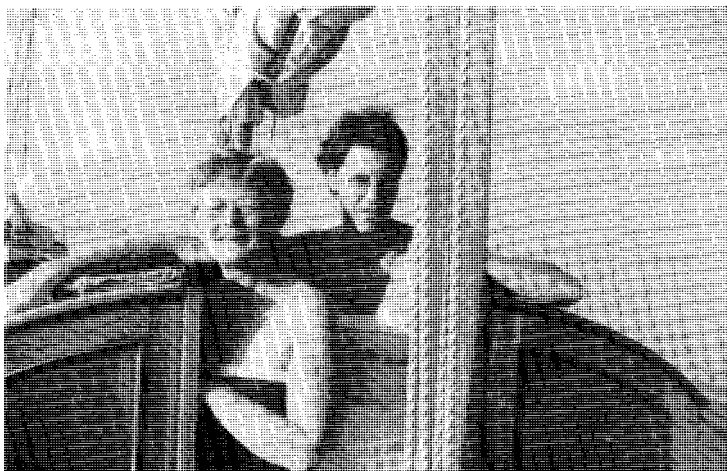
At magtkampen opstod lige netop mellem Moe og Mux er forståeligt. Begge havde en stor betydning for klubben og dens funktion. Mux havde været medstifter af klubben og var på det tidspunkt en af de mest sejlkundige. Marie Moe havde været formand i klubben gennem flere år og ydet en stor indsats for klubben. Når disse to centralt placerede personer samtidig havde forskellig opfattelse af, hvorledes KvS skulle ledes og fungere, måtte det nødvendigvis komme til en magtkamp.

Marie Moe

Dette skal ikke være en personorienteret historieskrivning. En enkelt undtagelse skal dog gøres. Personen Marie Moe fortjener særlig omtale. Hun er den, der sammenlagt har haft den længste formandstid i KvS, og den, der var formand, da klubbens overlevelse stod sin prøve.

Marie Moe blev den anden formand i KvS. Efter at initiativtageren til dannelsen af KvS, Else Eilschou Schmidt, i 1946 havde trukket sig fra posten pga. sit øvrige arbejde, overtog Marie Moe for første gang posten. Den organisation, hun blev formand for, var endnu meget ung, og der var – mildt sagt – megen rod i systemet. Marie Moe fik dog ryddet op og bragt mere orden i KvS. Hun besad i første omgang formandsposten frem til 1950, hvor hun – som nævnt ovenfor – trak sig pga. samarbejdsvanskeligheder i bestyrelsen.

Allerede et år efter – i 1951 – genvalgtes hun dog som formand. Det var ikke lykkedes den nye bestyrelse at skabe ro i rækkerne. Selv om Moe ikke var lige populær i alle kredse i KvS, så er det dog givet, at hun har haft et stort talent for at få klubben til at fungere. »Hun var lidt af en strigle, men hun var god som formand«, som en fra »de gamle pigers klub« meget rammende karakteriserede hende.

Marie Moe og »formandsaspirant« Karen Magrethe Brødsgaard, fotograferet i 1955

riserer Moe. Videre bemærker hun: »Der var overhovedet ikke demokrati dengang – man kunne ikke stave til det. Det hele gik meget fredeligt, bare Moe fik lov at styre det hele. Og det gjorde hun jo meget godt«.

Det har været disse ubestridte lederegenskaber og dette organisationstalant, der bevirkede, at nogle medlemmer i 1951 overtalte Moe til atter at stille op og påtage sig hvervet som formand. Bestyrelsesarbejdet havde fungeret dårligt i den forløbne periode. Der havde dels været en del konflikter omkring salget af »Kuk«, og dels havde den nye bestyrelse antagelig ikke magtet opgaven. Moe blev valgt – og med en helt nye bestyrelse blev det hendes tunge opgave at forsøge at få klubben til atter at fungere. Ved det første møde i den ny bestyrelse taltes der om, at det »forekommer næsten umuligt at prøve at rejse klubben igen«. Men Moes vilje var stærk. Allerede på generalforsamlingen i 1952 noteredes, at der nu var kommet meget mere ro, orden og aktivitet i klubben.

Den organisationsmæssige fred og fordragelighed fortsatte i årene derefter – under Marie Moes faste og kyndige ledelse. Om 1955-sæsonen sagde formanden i sin beretning:

».. det var en af de roligste og bedste sæsoner, vi hidtil har haft – med gode Forhold indadtil, med Samling og Tilfredshed og uden epokegørende Afgørelser eller Tildragelser, og udadtil med Kv.S. som en naturlig Faktor i det københavnske Sejlerfællesskab. Haanen mod Klubben var borte, og Forherligelsen, som vi også har oplevet, var afløst af denne naturlige Tilstedeværelse af Klubben.«

Det er imidlertid nok spørgsmålet, hvor længe man med fremgang og med stor enerådighed kan styre en organisation – uden at få primadonnanykker. Noget tyder på, at Marie Moe begyndte at få det. Samtidig med, at hun i 1956 ytrede ønske om snart at gå af, gav hun udtryk for, at hun var bange for, at ingen kunne udfylde hendes plads. Hun ville derfor have udpeget en formandsaspirant, som »kan læres op«. I det hele taget bestræbte Moe sig på flere måder på at få en afgørende indflydelse på, hvem der skulle efterfølge hende, og hvordan vedkommende skulle styre klubben.

Det endte med at give problemer. Moe glemte, at også andre burde have indflydelse på klubbens forhold. »Hun tålte ikke nogen ved sin side«, fortæller Mux, »men det var hun klar over.« Da hun mødte modstand, blev hun fornærmet og gik – med en smækken med døren. Det skete i 1957. På det tidspunkt havde hun sammenlagt være formand for KvS i 10 år. Moe var heller ikke længere nogen årsunge. Hun afgik som formand, lige inden hun fyldte 60.

Mange kvinder ydede i KvS' barndomsår en stor indsats for, at klubben kunne blive levedygtig. Marie Moe var nok en af de væsentligste i så henseende. At hendes faste hånd og dominerende personlighed ikke altid var lige populær, er der lige så lidt tvivl om, som at hun var med til at sikre, at klubben klarede sig gennem de første svære år.

Da Moe gik i utide, måtte den mangeårige næstformand, Eva Toft, træde til og overtage formandshvervet. Det var post som Eva Toft – pga. andet arbejde – havde søgt at undgå, men som hun nu så sig nødsaget til at acceptere.

Hun beholdt den i to år.

KvS – en klub for elever eller for førere?

KvS' formål er undervisning i sejlsport. Sejlerskolen havde imidlertid ikke helt samme centrale placering i klubbens arbejde i begyndelsen af 50'erne, som den både før og senere havde. Det skyldtes antagelig, at klubben på det tidspunkt stod over for sit første generationsskifte, idet de unge kvinder, der havde været med til at starte KvS, var blevet garvede sejlere og førere. Spørgsmålet om, hvorvidt KvS skulle være en klub for disse ældre, trofaste medlemmer, eller om den primært skulle være en klub for nye, uerfarne medlemmer, var ikke blevet taget op til åben diskussion. Det betød, at eftersom de gamle, trofaste medlemmer dominerede de styrende organer, kom også deres behov og interesser til at dominere klubben.

Dette afspejler sig bl.a. i en beslutning om allerede i 1951 at nedlægge den juniorafdeling, som kun to år tidligere var startet. Der blev ganske vist påpeget, at lukningen kun skulle betragtes som midlertidig, idet man håbede på hurtigt at kunne få juniorafdelingen i gang igen. Det skete dog ikke. Den direkte anledning til nedlæggelse af juniorafdelingen var økonomien. Som begrundelse anførtes således, at afdelingen var tabsgivende, og klubben fattedes penge. I samme åndedrag blev der dog foreslået at anskaffe en særlig båd til *førerne*. Formanden mente ikke, at der var behov for to skolebåde. Den ene burde sælges til fordel for »en lettere baad til brug for førerne. Som følge heraf skulle man saa kunne holde medlemstallet paa et passende niveau og ligeledes holde på de gamle medlemmer.« (fra medlemsmøde i juli 1951).

Denne prioritering af klubbens ressourcer og af førere frem for elever ses også af, at man i 1952 vedtog, at klubbens førere på ugens fem første hverdage kunne sejle gratis med »Carioca«.

Disse forhold indebar, at der ikke i den periode blev taget initiativ til forbedringer og fornyelser på skolefronten. Midt i 50'erne drøftedes ganske vist at lave en 3-årig

sejlerskole frem for den daværende 2-årige. Begrundelsen var, at man syntes, at for mange »slumpede« sig igennem. Mere end en diskussion blev det dog ikke til i denne omgang. Den indarbejdede skoleplan med »begynder- og certifikathold« fortsatte uændret.

Skolesejladens lavere prioritering afspejlede sig også i tilbagevendende vanskeligheder med at få førere til at tage på week-end ture med elever. Week-end turene var dengang et stærkere element i skolesejladsen, end de er i dag. Førerne og lærerne var imidlertid mindre interesserede i at sejle med elever end i at sejle med hinanden. Man må huske på, at mange var gamle bekendte, og at mange havde undervist gennem flere år. En vis undervisningstræthed kan derfor også have gjort sig gældende.

Denne prioritering af ressourcerne fik de forventede konsekvenser. Ved generalforsamlingen i 1954 kunne formanden med en vis bitterhed konstatere, at 20 ud af de kun 37 aktive medlemmer var førere.

»Tidligere var Forholdene af en helt anden Karakter. Da havde Klubben højt regnet 10 førere og ca. 40-45 Elever, hvorfor alle havde meget mere at bestille. Dengang var Klubbens Hovedformaal – Skolen. Idag: at skaffe Baade til uddannede Førere. Tallet viser samtidig, at Kv.S. stagnerer. Var det ikke bedre at spytte i Næverne og tage fat – ikke alene Bestyrelsen, men alle Medlemmerne – og skaffe nye Medlemmer og gøre det til Hovedformaalet at uddanne og interessere stadig flere og nye Unge. (...) Det ville ganske vist kræve baade Arbejde og Afsavn for Førerne med mere Undervisning og mindre Lystsejlad. (...) Det var Formandens Standpunkt, at alle maatte staa sammen og arbejde, ikke bare nyde, men hver især yde et stykke Arbejde for Kv.S.'s Trivsel.« (Formandens beretning, generalforsamlingen 1954).

Man mærker, at Moe atter befinder sig i formandsstolen. Førernes tid skulle nu være forbi. KvS skulle igen være en klub med skolen i centrum. At det kom til at vare flere år at ændre den uheldige udvikling, viste sig i fortsat faldende medlemstal og i meget få elever. Hverken i 1956 eller i 1957 var der nogen, som var oppe til førerprøven.

I relation til skolen kan også nævnes, at undervisningen i navigation gennem hele dette årti blev forestået af KvS. Midt i 50'erne undersøgte man muligheden for at få lagt navigationsundervisningen ind under aftenskolen, ef-

tersom det ville medføre økonomisk støtte til undervisningen. Da man erfarede, at det også ville betyde, at man skulle optage »fremmede« elever på undervisningsholdene, droppede man dog straks ideen. KvS ønskede at have sit separate undervisningshold. Der viste sig i øvrigt også det praktiske problem i forbindelse med en eventuel aftenkoleundervisning, at klubben ikke havde tilstrækkeligt mange elever, der var bosiddende i Københavns kommune, hvilket var forudsætningen for at gå ind under AOF.

Som noget, der i dag kan forekomme som et kuriosum, kan nævnes, at det dengang var bestyrelsen, som afgjorde, hvilke elever der måtte gå til navigation. Det må ses i lyset af, at klubben forestod navigationsundervisningen, som var gratis for eleverne.

Sikkerheden ombord

Efter vore dages målestok var sikkerhedsforanstaltningerne dengang uhyre lemfældige. Læs blot, hvad man i 1950 sagde om brug af redningsveste – endda i forhold til juniorer:

»Helt forsvarligt at lade Juniorerne sejle i Folkebaade, mente NN ikke det var, idet Juniorerne burde lære at sejle i synkefrie Baade (...) At forlange, at de altid skulde sejle med Redningsveste paa, mente NN nok virkede lidt drastisk, men i hvert fald burde de tages frem, saasnart Juniorerne sejlede ud, og de burde sidde på dem, saa de altid var ved Haanden i paakommende Tilfælde, og han mente, at det vilde være meget skadeligt for Klubben, om der skete et Uheld med Juniorerne under deres Sejlads.« (Generalforsamlingen 1950).

Der var ikke i 50'erne påbud om brug af redningsveste. Det diskuteredes nogle gange i bestyrelsen, men man frafaldt hver gang kravet. Dog henstillede man, at gasterne i det mindste tog redningsveste på, når de gik på fordeckket.

Nu bør det tilføjes, at de redningsveste, man dengang havde, ikke var så lette, som dem vi kender i dag. Noget af grunden til at der ikke var krav om, at man skulle bære redningsveste, var derfor også, at de var for besværlige. Det er dog givet, at ovenstående citat også afspejler en anden tid og et andet syn på sikkerhed.

Man kan se sikker ud – også uden vest. Tove Lykkeberg, Alice Berthelsen (ved roret) og Hanne Andersen. Foto: Gregers Nielsen

Om brug af redningsveste kunne have afværget den ulykke, der i 1953 kostede to medlemmer af Frem livet, er uvist.

Den forfærdelige ulykke indtraf under årets sommertur – en eskadretur, hvor KvS også deltog sammen med Sundet, KAS, Sundby og Øst – udover Frem. Desuden indgik det maritime hjemmевærn i flotillen. KvS havde tidligere diskuteret, om den skulle lave sine egne sommerture, men mange af medlemmerne fandt eskadreturene mere betryggende.

Dette års sommertur gik til Kerteminde. På vej tilbage til København, blev bådene overrasket af en skypumpe eller »en skypumpeagtig tordenstorm«, som det også omtales i avisudklip. Under dette uvejr kæntrade en af Frem's både, og af de 3 ombordværende reddede kun den ene livet. Ingen af de andre 13 både havde set kæntringen, da sigtbarheden var meget dårlig. Uvejret gav »Frida« et flænget storsejl, men ingen af KvS' medlemmer var kommet noget til.

Dalende medlemsskare

Ved indgangen til 1950'erne var KvS en forholdsvis stor klub. I foråret 1950 talte den 65 aktive og 41 passive medlemmer. Dertil kom 10 juniorer.

Som nævnt faldt medlemstallet op gennem 50'erne. I 1957 var det nede på 25 aktive medlemmer; altså mere end en halvering af den aktive medlemsflok. I mellemtiden var også juniorafdelingen nedlagt.

Disse tal gjorde det klart for den da nye bestyrelse, at man måtte gøre noget, for at klubben ikke helt skulle skrumpe ind og uddø. På trods af tidligere tiders modstand mod at reklamere for klubben, besluttede man på generalforsamlingen i 1957 at søge at få presseomtale. Det lykkedes. Både Femina, Politiken og Berlingske Aftenavis bragte artikler om klubben. Desuden var der i Villabyernes Blad interview med »fru civilingeniør Knud Gram«, som næstformanden dengang omtaltes som.

Presseomtalen gav 16 nye medlemmer i løbet af 1958. Alligevel talte denne sæson kun 29 aktive medlemmer. Den nedadgående tendens var dog vendt, hvilket var det vigtigste.

Skal man sætte spiler i en kapsejlads?

Unionsbåden »Per« havde KvS ikke mindst fået med henblik på kapsejlads. Den deltog i onsdagsmatcher og fælleskapsejladser med de andre klubber. I 1956 kunne klubbladet berette om, at »Per« havde vundet 1. pladsen flere gange ved disse kapsejladser.

I 1950'erne finder man i øvrigt ikke mange beretninger om kapsejladser. Det skyldes næppe alene, at KvS langt fra altid placerede sig fint, men også, at det antagelig kun var en mindre del af KvS' medlemmer, der var alvorligt interesserede i kapsejlads. I hvert fald vidner følgende beretning om, at mange opfattede en kapsejlads som en ren hygge-tur.

»Det var alle tiders vejr vi havde til den kapsejlads »Hveen rundt«. I begyndelsen var vi også mægtig ivrige. Christian lagde slagplan for en fin start. Trille havde nok at gøre med at undgå de

Baadene er der, men medlemmerne mangler

Og saa længe faar Kvindelig Sejlklub heller ikke det klubhus, der skulle slaa dens eksistens fast

DET er sikkert de færreste, som er bekendt med, at der ligger en sejlklub for kvinder i Villabyerne — men det gør der, og det er tilmed den eneste af sin art her i landet.

Grunden til at Kvindelig Sejlklub fører en saa upaaagtet tilværelse, som tilfældet er, skyldes hovedsageligt, at man intet klubhus har at reklamere med. I de ca. 15 aar klubben har bestaaet, har medlemmerne i stedet for at bygge, koncentreret sig om at købe gode baade. Resultatet er nu dette, at man staar med tre dejlige baade, men med alt for faa medlemmer til at sejle i dem.

Gift — og saa farvel

Vi løj lidt, da vi sagde, at Kvindelig Sejlklub ligger i Villabyerne. I øjeblikket har man til huse ved Svanemøllebugten, men næsten alle medlemmerne har hjemsted i Gentofte kommune, og her vil klubhuset ogsaa komme til at ligge, naar man engang faar økonomiske muligheder

for at kunne bygge det.

— I øjeblikket er vi kun 25 aktive medlemmer, siger fru civilingeniør Knud Gram, der er næstformand i Kvindelig-Sejlklub. Og det er alt for lidt. Vi har tidligere været oppe paa fyrré aktive medlemmer.

— Hvor er resten blevet af?

— De er blevet gift. Det kan jo ske, og naar det sker, er de næsten 100 pct. tabt for klubben. Hvis mændene ikke selv sejler, vil de heller ikke have at konerne gør det.

— Men der er da mange gifte mænd, der dyrker sejlsport?

— Netop. Og saa kan det være hustruen maa sidde hjemme. Hvorfor ikke ligesaa godt omvendt?

— Og hvis de nu skulle faa lyst at sejle med?

— Saa modtager saavel formanden, frk. Eva Toft, som jeg indmeldelserne pr. telefon. Henholdsvis Ge. 1963 og Or. 7623.

stephen.

Villabyernes Blad 17-4-58

andre både, og Inger og jeg for forvildede rundt og hev genuaen op og ned. (...)

Frokosten var vellykket, og vi blev let søvnige af sol og agten for tværs. De andre havde sat deres spillere, og hvad de ellers havde af frakker og andre forsejl, og det var jo intet under, at vi ikke kunne følge med, når vi blot havde sat genua. Christian blev mere og mere ked af det, efterhånden som vi sakkede (...)

Ud for Bellevue mødte vi de første for hjemadgående til, og det bragte Christian helt ud af fatningen. Han kunne ikke forstå, at vi ikke havde en spiler. Trille sagde gabende, at det havde vi da rigtignok, hvorpå Christian blev forfærdet over, at vi ikke havde taget den med. Så måtte vi jo forklare ham, at det havde vi da også, den måtte be-

Christian

stemt ligge i forrummet. Så var det stakkels Christian fik et chok. Slut var det med idyllen ombord. Han for ned i forrummet, og vi andre blev loppet op. Aldrig er en spiler kommet så hurtigt til vejrs som dengang! Og flot stod den, vi var stolte af den. Derefter gik det strygende det sidste stykke til målet, og vi nåede kun en enkelt kop the, før vi var der. Vi kom lige inden skuddet, og det var da også det eneste, vi var heldige med den dag, bortset fra vejret altså. Men, som man altid siger, når man ikke har vundet laurbær: Vi havde da en pragtfuld tur.» (Klubbladet 1956).

Der kan oplyses, at Christian var KvS mandlige maskot på det tidspunkt. Han var gammel fiskeskipper og pladsmand hos Frem og underviste i en periode KvS'ere i tovværk. Christian – med efternavnet Andersen – elskede KvS lige så højt, som KvS elskede ham. I mange år deltog han i klubbens arbejde og var behjælpelig med praktiske opgaver.

Lystsejlad, julestuer og revyer

Var aktivitetsniveauet med hensyn til kapsejladser og sejlern skolen ringe, blomstrede til gengæld det sociale liv

ved hygge-sejladser, standerhejsnings- og afriggerfester, julestuer og klubaftener.

De mange førere i klubben arrangerede gerne lyst-sejladsture – med hinanden eller med andre klubber. Om vinteren sikredes det sociale samvær gennem månedlige klubaftener. De foregik fortsat i Gudrun Preislers hjem i Kompagnistræde. Formålet med klubaftenerne var at fastholde gamle medlemmer og at lære nye at kende. Der var ikke nogen faglig dagsorden for disse aftener. Man kunne medbringe sit sy- og strikketøj, sin sangbog eller sit kortspil. Diskuterede man KvS, var det i orden; hvis ikke, var det også i orden.

Søndagstraveture hørte også vintersæsonen til. Med bus eller tog kom man ud af byen og efter en lang spad-

seretur i skov eller ved strand indtog deltagerne en vel-
fortjent frokost.

Det var i høj grad Tordenskjolds soldater, der deltog i disse sociale arrangementer. Gang på gang opfordredes nye medlemmer til at møde op. Opfordringerne synes dog at prelle af. Måske har den gamle, aktive kerne af KvS-medlemmer med årelange personlige relationer virket for indspiste og familiære til at nye medlemmer har vovet at bryde ind i cirklerne.

Så gik det bedre med standerhejsnings- og afriggerfesterne, hvor mange deltog. Det skyldes antagelig ikke mindst, at det dengang virkelig drejede sig om begivenheder. Eftersom man ikke selv rådede over et klubhus måtte man med fantasiens hjælp søge at få arrangeret

Julstue 1954 – med bl.a. fem formænd og en redaktør.

Fra venstre: Gudrun Preisler, Eva Toft, Trille, Moe, Birte Gram og Sysse

standerhejsningsfesten andre steder. Ligeledes afriggerfesten. I sidstnævnte deltog også mændene. Der var ikke bare sørget for mad, men også danseorkester og enestående, uforglemmelig underholdning. Der er ingen tvivl om, at KvS dengang husede nogle kreative talenter, der år efter år havde energi og overskud til at skabe revyer, teaterforestillinger mv. Efter sigende var det Gudrun Neiiendam, en af KvS første medlemmer, som lavede og instruerede revyerne. Efter de første aktive år som fører i KvS, havde hun kastet sig over underholdningsbranchen – et gebet, hun havde stort talent for. Det var samme Gudrun Neiiendam Prip, som i 1990 generøst testamenterede KvS 100.000 kr.

50'erne var også det årti, KvS rundede både de 10 og de 15 år. 10-års jubilæet skulle på selve dagen fejres med en »lille overraskelse« – som det siges i bestyrelsens planlægning heraf. Overraskelsen bestod i chokoladedrikning på »Frida«. Jubilæet blev fejret mere formelt i forbindelse med afriggerfesten. Da var der stor middag med indbudte gæster. På samme måde gav 15-års jubilæet anledning til dels en mindre fest d. 12. juli 1957 og en lidt større senere på året.

Disciplin uden tvangsmidler?

Bådspladsarbejde kan være sjovt, men det opleves ofte som en sur pligt. Det gør det i dag som tidligere. I så henseende kan historien ikke byde på overraskelser.

Måden at tackle modstanden mod den sure pligt på har dog varieret i KvS' historie. Tidligere anvendtes ikke tvangsmidler. Det vil sige, at bøder for udeblivelse ikke eksisterede; heller ikke truslen om ikke at komme på skolehold. I KvS' første mange år nøjedes man med at *opfordre* medlemmerne til at komme og deltage i forårsklargøringen og i afrigingen.

Nu var medlemmerne dengang ikke mere spejderagtige og artige end dagens. Så dette system uden sanktionsmidler gav konstant anledning til problemer. Årligt beklagede bestyrelsen sig over, at medlemmerne ikke

Afrigning i Svanemøllehavnen

mødte op. Årligt var der pædagogiske indlæg i klubbladene om det »charmerende« ved dette arbejde og – ikke mindst – det usolidariske ved ikke at møde op.

Hverken pisken eller guleroden hjalp dog altid. Man begyndte derfor i begyndelsen af 50'erne at anvende et middel, der nærmest svarer til gabestokmetoden. De værste af synderne blev – i klubbladet – hængt offentligt ud til spot, spe og afskrækkelse for potentielle dovendidrikker.

»Til afrigningen så vi som sædvanlig kun de kendte ansigter, der altid kommer, når der skal bestilles noget, mens alt for mange ud-

viser et såre dårligt kammeratskab ved at brilliere ved deres fravær, således bl. andre: Ingrid Plum, Anny Bennike og Birgit Petersen, som dog er nok så aktive om sommeren.« Underskrevet Sejladschefen (Klubbladet 1952).

Metoden havde desværre også den utilsigtede virkning, at nogle i vrede forlod klubben. Om det var det, der var grunden til, at man arbejdede videre med at finde nye metoder til sikring af fremmødet ved bådpladsarbejdet, skal være usagt. I 1956 blev arbejdet omorganiseret, således at hver bådchef fik »rådighed« over 10 elever. De organiserede derefter selv arbejdet. I hvert fald for en periode betød det, at bådpladsarbejdet forløb mere gnidningsløst og mere effektivt.

En disciplineret påklædning

»Efter standerhejsningen samles vi i K.A.S.'s klubhus til et glas vin og kransekage. Pris 2 kr. – I opfordres så vidt muligt til at have klubdragten i orden, i det mindste huen.« (Klubbladet 1950).

Ikke alene bådpladsarbejdet, men også klubdragten gav i 50'erne anledning til disciplinære problemer. Klubdragten var påbudt såvel under sejlads som ved sociale sammenkomster i klubben. Vurderet ud fra beretninger, fotos mm. virker det som om, at klubdragten anvendtes flittigt i KvS' allerførste år. Op gennem 50'erne ses dog en vis opløsningstendens og gang på gang kaldes til orden i geledderne. Som nedenstående suk, fundet i et klubblad fra 1954.

»Mon møllene har ædt huller i adskillige Kv.S. bukser og buse-ronner og huer i vinterens løb? Har de perforeret gummiskoene, så kun den ildesmagende gummisål er tilbage? Noget katastrofalt må der være sket, for hvor i alverden var de kække sejlerdress henne til standerhejsningen? Der var alt for mange, omend smarte, spadseredragter samt pyntede hatte (vippende fugle og vindrueklaser bl.a.). Må vi bede i hvert tilfælde de aktive om at mande sig op og ved slige lejligheder møde i klubdragt.«

Først i 1970'erne holdt man op med at kræve klubdragt.

Kvindeliv – sejlerliv

Kvinder alene på sejlbåde var i 50'erne et særsyn og noget, der både kunne provokere og pirre mændene. Det ses f.eks. af en beretning om, hvordan »Kuk« i sommeren 1951 »påsejledes« af en af marinens både. Det var givet,

at marinen ikke havde til hensigt at påsejle »Kuk«, men alene ville flirte lidt med de kvindelige sejlere. For at gøre det lod marinen som om, den sejlede »Kuk« i sænk. Det var imidlertid lige før, det blev alvor, for marinens båd kom for tæt på og fik suget »Kuk« ind mod sig. Derved kom marinens bom i karambolage med »Kuk«s agterstag. Der skete heldigvis kun materiel skade, men det kunne være gået galt.

Hændelsen drøftedes på et bestyrelsesmøde i KvS. Det hele blev opfattet som »drengestreger«, og selv om det kunne have fået alvorlige konsekvenser, enedes bestyrelsen om ikke at indberette sagen, »da det kan skade de unge kadetters fremtid«.

Forløbet afspejler en moderlig, tilgivende holdning – karaktertræk, der nok var en mere udpræget del af kvinderollen i 50'erne end i dag. Det var en periode, hvor kvinder primært fik sin status gennem ægteskab – og ikke gennem deres egen erhvervskarriere. Det er ud fra denne synsvinkel, man må vurdere fænomenet »Gadespejlet« – en fast rubrik i klubbladet. At »Gadespejlet« var en slags sladderspalte, fortæller navnet. Det, der først og fremmest blev omtalt, var forlovelser og giftermål. En smagsprøve fra 1952:

»Efter Kirsten Rasmussens ihærdige forsøg er det endelig lykkedes hende at få Caja Hedager afsat, idet hun er blevet forlovet i al stilhed med »Cariocas« sidemand, hr. H.P. Jensen, også kaldet »hobbymanden«. Vi frembærer vore hjerteligste lykønskninger.«

50'erne var også »kvindesagsforkæmpernes« tid. Der er dog ikke mange tegn på, at denne gruppe dominerede KvS. At KvS'erne uvægerligt *indirekte* må have fremtrådt som og i mangt og meget også have været på bølgelængde med kvindesagsforkæmperne, er så en anden sag. Men noget tyder på, at kvindesagen på det tidspunkt var for seriøs en affære for de friluft- og sportsglade KvS'ere. Det får man i hvert fald indtryk af i en leder i klubbladet fra 1953, hvor redaktøren diskuterer humor og omtaler »kvindesagsforkæmpere og politiske medsøstre« som »belærende og docerende« og ikke mindst »skrupkedelige«.

I KvS var humoren og livsglæden centrale elementer. Ikke mindst humoren bevirkede, at KvS'erne dengang oftere fremtræder som 80'ernes »seje sild« end som 50'ernes kvindesagsforkæmpere. Se blot denne vits, der til forveksling ligner rødstrømpernes barske humor om mændene. Men den kunne læses i klubbladet i 1956.

»En mandlig læser spørger, hvorfor mænd ikke må komme med ud på KvS' week-end ture?

Svar: Det er prøvet, men da det har vist sig, at strabadserne er for store for dem i alle retninger, har forsøget måttet opgives igen.«

Generelt blev der dog ikke givet åbent udtryk for nogen stærk kvindebevidsthed. KvS modtog i denne periode fortsat – og med taknemmelighed – megen støtte fra mændene i især KAS, og der eksisterede absolut ikke noget modsætningsforhold mellem KvS'erne og mandlige sejlere. KvS'erne var – dengang som nu – først og fremmest samlet om at være *sportsfolk*. På den anden side er det næppe nogen tilfældighed, at det er *mænd*, der bruges som eksempler på dårlige sejlere.

»Nu er en ny sejlsæson startet og med den også charmesejlerne, de udgør en lille karakteristisk del af sejlerne. Lister man sig ud på tur, skal man nok opdage eksemplarer af racen. De udgør en lidt kedelig gren af sejlsportstræet, og desværre dukker de op hvert år ligesom myg og andre ubehageligheder.

Hvis nogen er i tvivl, så hør her lidt karakteristik. Charmesejleren har altid betydeligt fastere greb om sin piges liv end rorpinden. (...) Charmesejleren går helst ikke af vejen for nogen og tvinger situationen ham, så smutter han altid lige foran, hvor hans glemte fender netop kysser et stag og bliver hængende. Han elsker at give andre chockbehandling og rangerer i det hele taget med charmetrafikanten på landjorden. Søvejsregler læres af mange, bare ikke af ham, der begiver sig glad og dumdrigtigt ud på de salte vover.

Men det værste af det hele er dog, at sejlsportens renommé nedbrydes, og vi tænker her på, om ikke en tvungen sejladsprøve kunne udrydde disse »fumlesejlere«.« (Klubbladet 1953).

Generationsoprør

1960-1970

De stille 50'ere fortsatte – for KvS' vedkommende – ind i 60'erne. På trods af det økonomiske op-sving, nyskabelserne og de mange bevægelser, lige fra Beatles til kvindefrigørelsen, var der ikke megen bevægelse i KvS i den første halvdel af dette årti. Det var de gamle og måske lidt slidte traditioner, der blev værnet om. Klubben var begyndt at stå lidt i stampe, og der blev ikke taget mange nye initiativer.

Midt i 60'erne mærkes dog en spirende utilfredshed i klubben. Samtidig med at protestbevægelserne bredte sig i studenterkredse i verden uden for KvS, mobiliserede også de unge i KvS sig til opgør med »de gamle autoriteter«. Det magtskifte, der fulgte i slutningen af 60'erne, markerer det nok væsentligste skifte i KvS' historie – fra den generation, der havde rødder i KvS' første levetid, til de unge, der havde et mindre traditionsbundet og mere fremadrettet syn på tingene.

Selvom starten var træg, blev grundlaget for den rivende udvikling og ekspansion, som klubben skulle gennemleve de næste årtier, lagt i 60'erne.

Klubhuset, der blev til et omklædningsrum

Ovenstående må ikke tolkes som om, at de personer, der ledede KvS i de første år i 60'erne, var totalt uden visio-

ner og ambitioner for klubben. De søgte også fornyelse, men blot i et langsommere tempo end dem, der kom til at følge efter.

En af de visioner, de arbejdede med, var klubhus. Ved generalforsamlingen i 1960 havde medlemmerne med stor begejstring tilsluttet sig et forslag om at forsøge at anskaffe sig en grund »i nærheden af Svanemøllehavnen«. I den kommende tid arbejdede bestyrelsen videre med den idé, og der blev aftalt et møde med havnedirektøren. Mødet har antagelig været en skuffelse for KvS, for der fortælles aldrig om resultatet heraf. Eftertiden kan blot konstatere, at noget klubhus blev det ikke til i dén omgang.

Året efter – i 1961 – fik klubben dog et lille plaster på såret, idet KAS venligt tilbød klubben et omklædningsrum i deres klubhus. Det ville kunne effektueres fra 1962, og KvS tog imod med kyshånd.

Ellers havde KvS ikke altid heldet med sig i de år. I 1959 var de blevet fratrækket deres sædvanlige bøjlepladser og i stedet tildelt nogle med en ringere beliggenhed i havnen. At det havde at gøre med, at klubben ikke var særlig magtfuld, skinner tydeligt igennem i bestyrelsens diskussioner herom. I begyndelsen af 60'erne skulle KvS imidlertid ikke alene kæmpe for at få bedre bøjlepladser, men også for bare at få klubbens stander på flagstængerne i havnen. Det lykkedes først i 1963.

I 1962 måtte klubben også se sig om efter ny vinterplads til bådene. Da der var planer om at udvide kraftværket, kunne klubben ikke længere beholde den plads, de havde hos Frem. Til gengæld fik de tilbudt plads hos Sundet, som også kunne tilbyde klubben et skur. Lidt held var der dog i sprøjten.

Hvad udad tabes ...

Det kan måske have været vanskeligheder ved at hævde sig i forhold til omverdenen, som bevirkede, at KvS helt op i 60'erne søgte at stive den ydre profil af ved en indre disciplin, der havde stærke reminiscenser af de første år

Parate til bådpladsarbejde sammen med Christian, dengang KvS endnu havde vinterplads hos Frem

korpsånd. Eksempelvis meddelte formanden i 1964, at man for fremtiden ville forlange en mere ens mundering på bådene:

».. hvor marineblåt evt. med hvidt og rødt, bør være de fremherskende farver. Andre mærkelige og skrigende farver vil ikke blive tolereret«

At redningsveste ofte har skrigende farver betød dengang mindre, for brugen heraf var endnu ikke påtvunget. Bevidstheden om og kravene til sikkerheden blev dog mere presserende i den periode, og der blev investeret i nye redningsveste, som var »nemme at have på«. Bestyrelsen så også gerne, at de blev en obligatorisk del af sejlerudstyret – ikke bare under kapsejlad, men altid. Det havde imidlertid vist sig vanskeligt at gennemføre, så det blev op til den enkelte fører, om redningsveste skulle bruges under skolesejladsen.

Medlemsfremgang

Ved indgangen til 60'erne begyndte medlemstallet at stige. Selv om der var tale om en relativ lille stigning, var det en meget vigtig udvikling for KvS, der i en årrække havde måttet leve med faldende medlemstal. I 1961 var der 35 aktive medlemmer, så man besluttede at stop-

pe indsatsen for at hverve nye. Op gennem 60'erne fortsatte medlemstilgangen nogenlunde støt, således at man ved årtiets slutning stort set havde indhentet det, der var tabt i 50'erne.

Der var altså på ingen måde tale om en overvældende tilgang til klubben. Det kunne man ellers forledes til at tro på baggrund af, at man i begyndelsen af 60'erne vedtog, at nye medlemmer fremover skulle »propone-res«. Dvs. at de skulle anbefales. Hvad der lå bag dette ønske om at få mere kontrol med, hvem der blev medlemmer af klubben, og hvorvidt det nogensinde fik nogen reel betydning, står hen i det uvisse.

Når traveturen ikke slår til

Igennem mange år havde klubben været domineret af den samme loyale gruppe af kvinder, så medlemsfremgangen betød også, at intimiteten blev brudt. De enkle og uformelle kommunikationskanaler var ikke tilstrækkelige længere, og det familiære og sammentømrede skær, der endnu prægede klubben, var under opløsning.

Det sociale liv var i starten af 60'erne båret oppe af de private klubaftener og traveturene. Det var endnu overskueligt at huse hinanden og fylde bilerne med vandrelystne kvinder. I februar 1964 gik turen til Midtsjælland:

» Hvad må man dog ikke opleve, når man begiver sig ud på en af disse såkaldte biltraveture med Kvindelig Sejlkub! Dagens første sensation indtraf lige før starten, idet Bo's vogn i nattens løb var blevet stjålet, hvorfor Eva, der havde glædet sig til en fridag, måtte ile til assistance. Med en mindre forsinkelse kørte eskorten, bestående af 10 piger i 3 vogne, ud i det sjællandske vinterlandskab.

Og så nåede vi endelig frem til dagens store clou, traveturen! Det var forresten rigtigt koldt, men vi gik da et stykke, et langt stykke ud af en lille vej med dybe hjulspor i sneen, indtil vi fandt en kro, der desværre viste sig at være et mejeri. Det var ikke netop det vi havde tænkt os, hvorfor vi skyndte os tilbage til vognene, og så gik det i flyvende fart til Lindensborg kro for ovenpå den kraftpræstation trængte vi til kaffe med kringle og æblekage. På vejen dertil gjorde vi ophold i Kornerup, hvor vi så Sjællands mindste kirke.«

Der var en stor lyst til at udbrede de sociale og ofte tradi-

tionsbundne aktiviteter, men der var et problem med at få de unge engageret, hvilket betød, at de ældre medlemmer ofte måtte efterlyse de yngre medlemmer gennem bladet. »Det er trist at arrangere noget, når vi alligevel aldrig får fat i alle de nye og unge i klubben«, som formand Trille sagde i sin beretning for 1963. Måske overså de, at de unge havde andre drømme om klub- og sejlerlivet, og at de aktiviteter, der blev tilbudt fra den faste kernes side, ikke appellerede til de nye medlemmer.

Festerne havde gennem mange år været koncentreret om revyerne, hvor medlemmerne selv havde skrevet, komponeret og instrueret tekster og sange om livet i klubben og om fremtrædende medlemmer. Disse fester var kendt udenfor klubregi og var af og til et tilløbsstykke.

Sidst i 60'erne fik festerne en anden form, som afspejlede, at den store verden var rykket nærmere. Nu var festerne tematiserede, som f.eks. en mexicanerfest med »hot meals« inspireret af det store udland.

Klubaftenerne ændrede også gradvist karakter. Mens de tidligere bestod af te, hjemmebag, håndarbejde og hyggelige snakke, blev der nu sat et sejlertema på aftenen. Den mest »radikale« ændring ramte julestuen i 1968. I stedet for det ellers så populære arrangement, med amerikansk lotteri og andespil, blev der flettet julehjerter efter ugebladenes anvisninger. De gamle medlemmer protesterede over nyskabelsen ved at udeblive. Der blev dog afgivet løfte om, at den traditionelle julestue ville vende tilbage året efter.

For de nye, unge KvS'ere blev det populære sociale samlingspunkt teaterture – et arrangement, der meget sjældent forekom tidligere.

De nye unge

Det modsætningsforhold, der gennem 60'erne udviklede sig mellem de nye og de gamle medlemmer, var i egentlig forstand en generationskonflikt. De nye var ikke bare nye, men også meget yngre.

Redaktør Sysse berørte dette i en leder fra 1965, hvor hun beskriver glæden ved at betragte de unge kvinder »mellem os gamle siv«. Samtidig tilskynder hun dog til åbenhed og tolerance og maner til besindighed, hvad hun ofte måtte gøre:

»Der kan hurtigt ske omvæltninger i en piges liv, så at det helt skifter karakter, hun gifter sig måske med en fyr, der hader at sejle, hun bliver måske meget optaget af børn, eller hun rejser eventuelt til udlandet. Den risiko løber man i en pigeclub, at man således kan miste gode medlemmer.

Men det fundamentale bør være, at Kvindelig Sejlklub er en klub, hvor man kan lide at være, uanset om man er ung eller ældre, hvor der hersker et godt kammeratskab, trods forskelligheder, hvor man dyrker tolerance i stedet for sladder og klikevæsen – bestræber vi os alle på det – så skal der nok også blive medlemmer, der føler et særligt tilhørsforhold til klubben, som ikke drømmer om at forlade den, og som er parate med at tage deres tårn med fremtidigt arbejde.«

Den tid, hvor ægteskab indebar stop for kvindens deltagelse i sejlsport, var imidlertid også ved at være forbi. De nye medlemmer var i højere grad end tidligere involveret i familie og småbørn. Også på dette punkt adskilte de sig fra de »gamle« medlemmer.

Sysse selv var i øvrigt en af de få, der havde bevaret sin tilknytning til klubben på trods af mand og børn – med den begrænsning at hun sjældent sejlede, men helt helligede sig redaktørhvervet.

Mænd ingen undskyldning

Bådpladsarbejdet var et velegnet forum for indestængte konflikter. Gennem hele klubbens liv har deltagelsen i bådpladsarbejdet været genstand for diskussion og irritation, og i 1965 fik synden et navn:

»Det lader til at være den almindelige opfattelse, at piger der har far, mand, bror, forlovet eller forlovet in spe, sheik eller ven, der har båd, er fritaget for arbejde på klubbens både.

Tænk jer om.....den undskyldning duer ikke. De af klubbens piger, der ikke har et af ovennævnte forhold, er faldet for aldersgrænsen, og magter ikke at gøre 2 både i stand.

Hvad der tidligere har været indgået af aftaler gælder ikke mere.

Men tag bare herrerne med til efteråret, når det går løs igen, de skal nok blive sat i sving.«

Problemerne omkring bådpladsarbejdet var da også vokset i begyndelsen af 60'erne. Gang på gang måtte besty-

relsen konstatere, at det kun var en lille, trofast flok, som mødte op og påtog sig sliddet. Det havde enkelte gange medført, at bådene først var kommet i vandet i begyndelsen af juni måned, hvilket selvsagt forkortede sejlsæsonen. I tiden før sommertidens indførelse var sæsonen i forvejen noget kortere, idet de mørke efterårsmåneder satte en bremse for sejladsen.

Problemerne med bådpladsarbejdet medførte, at man endelig – i 1966 – indførte et bødesystem. Det fungerede dog dengang lidt omvendt, idet alle, der skulle deltage i arbejdet, skulle indbetale 75 kr. til klubben. Såfremt de tre gange mødte op til bådpladsarbejdet, fik de pengene refunderet. Ellers var »prisen« 25 kr. pr. gang.

Kapsejlads – det kan vi også

Hvorvidt det var generationskonflikterne eller de nye medlemmers familiære forpligtelser, der havde indflydelse på sommerturene, er vanskeligt at sige; men 1963-65 havde man måttet aflyse den fælles klubtur pga. manglende interesse. Til gengæld var der mange week-endture og megen privatudlejning af bådene, så aktivitetsniveauet var for opadgående.

Bådpladsarbejde er »sjauwt« – det var det også i 60'erne

Der var også i 60'erne og med de nye medlemmer, at holdningen til kapsejlads ændredes.

Tidligere havde KvS haft en relativt lav deltagelse i kapsejladser, fordi kun få var interesserede heri. Kamp-iveren var større blandt de unge.

I klubbladet fra august 1964 ses den første beskrivelse af en Sjælland Rundt med KvS-deltagelse – dog alene i rollen som gast.

»Det var en stolt dag, da nogle af drengene bad mig gaste Sjælland Rundt, og stoltere endnu var det, da vi gled ud af Helsingør lystbådehavn – for det var vel »molerace«. Krøllerne sad og med kasketten kækt på snur gav jeg mig tid til at vinke op til de stakler, der kun var tilskuere.«

Artiklen er skrevet under overskriften »Sjælland rundt set med en piges øjne«, men det er svært at få øje på det kønsspecifikke perspektiv. Det mest karakteristiske er den stolthed, der gennemsyrrer artiklen – nyt land var blevet erobret.

I 1962 købtes folkebåden »Sisse«, som skulle komme til at deltage i en del kapsejladser. »Sisse« afløste unionsbåden »Per«, som klubben aldrig blev rigtig glad for. Derimod blev »Sisse« præsenteret meget lovende i klubbladet af Sysse:

»Sisse« hedder vores nyeste pige i havnen. Vi lægger ikke skjul på, at vi har set hen til den dag, hvor vi kunne byde hende velkommen. Hun er en laber larve, absolut individualist og svær at hamle op med, hvad skønhed angår og sejle kan hun som bare pokker.

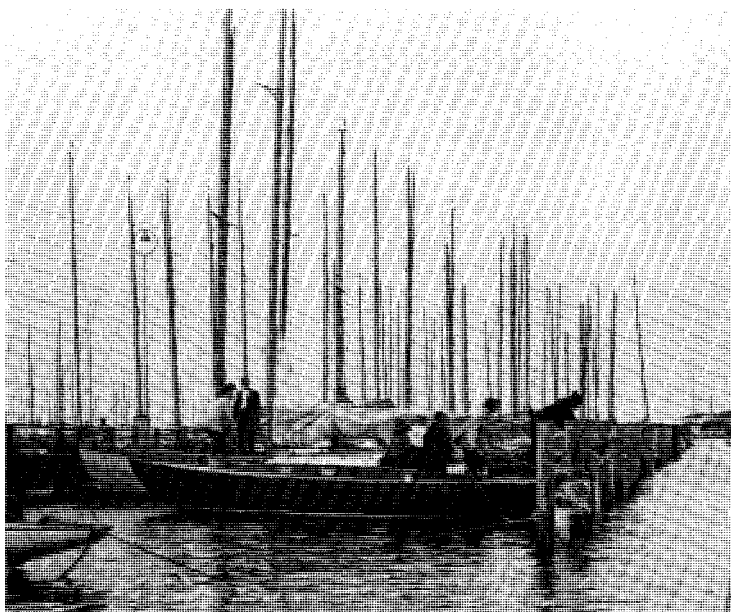
Hun er datter af en berømt mand i Middelfart, hun er altid blevet forkælet, og er forvænt med masser af oppasning, så vi må alle anstrenge os til det yderste for at behage hende og passe godt på hende, så hun stadig kan fremtræde smart og elegant.

Kort sagt velkommen til folkebåden »Sisse«.

Samtidig har »Per« lidt skinsygt og fornærmet vendt os ryggen, men vi siger dog tak for trofast sejlads i mange år.«

I 1966 kastede 4 af klubbens piger sig ud i en Sjælland Rundt i »Sisse« og med Birte Molbech som skribent. Det var også en fin sejlads, hvor det også i medierne blev bemærket, at der var en pigebåd i feltet. Det var ikke placeringen, der betød noget, men gennembruddet ved at have deltaget:

»Endelig gik et længe næret ønske i opfyldelse for 4 af klubbens sejlene medlemmer nemlig at deltage i kapsejladsen.

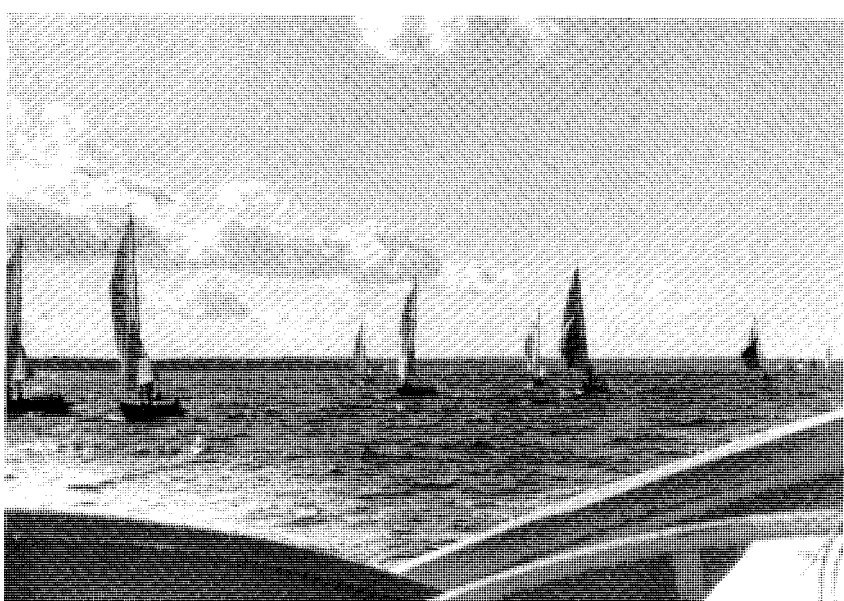
»Sisse« på vej ud af Svanemøllehavnen en skoleaften i 1966

Efter et kæmpearbejde med dels at få »rigget« babysitter til og dels at få rigget »Sisse« til for en længere tårn på »havet«, satte vi forventningsfulde kursen mod Helsingør d. 17-6. (...)

Ja det var »Sjælland Rundt«, og jeg tror jeg kan sige for os alle at det har været en lærerig tur. Jeg håber ikke det er sidste gang klubben deltager i denne tur, således at flertallet af medlemmerne kan siges at have været længere end Hven. Det er alle tiders træning for de vordende førere, jeg synes det skulle tages med som et led i vor undervisning. Til slut vil jeg gerne sige tak til mine kammerater for god tone ombord.»

Og som bekendt blev det ikke sidste gang. Året efter deltog »Sisse« både i Sjælland Rundt, Lappegrunden Rundt og Møn Rundt. Og i sommeren 1969 havde KvS to både med i Sjælland Rundt – ud over at deltage i Møn Rundt og i Danmarks mesterskabet for folkebåde.

I 1967, da klubben havde 25-års jubilæum, afholdt den sin første kapsejls. Selv om mange på det tidspunkt var meget interesseret i denne sport, bemærkes alligevel i formandens beretning, at denne kapsejls sikkert alene blev vellykket på grund af den store hjælp, klubben fik udefra. Én ting er deltagelse, noget andet arrangement.

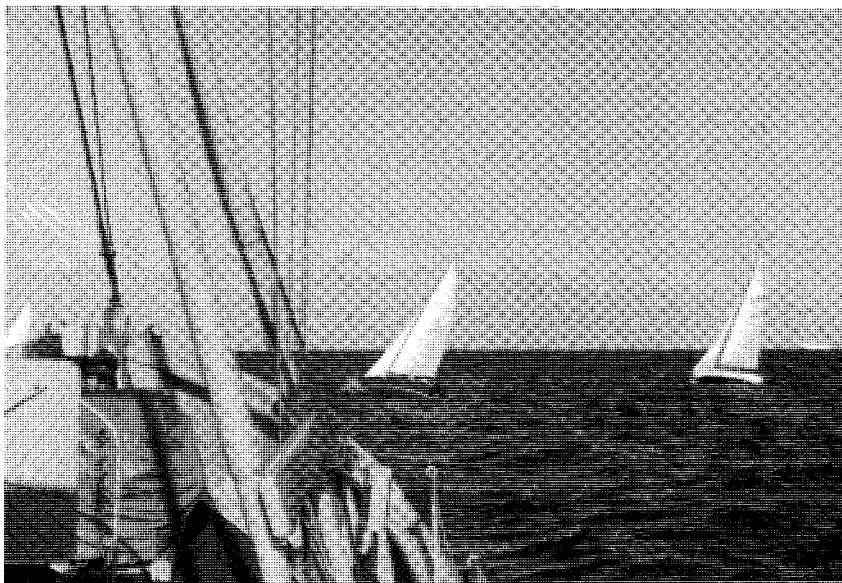
Jubilæumskapsejladsen 10. juni 1967 på Store Olympiadebane udfor Skovshoved med 20 både fra KvS, KAS, Frem, Sundet m.fl.

KvS i højkonjunktoren

Dette var den glade velstands årti, og højkonjunktoren mærkedes også i KvS, eksempelvis ved købet af den kun 3 år gamle folkebåd »Sisse«. Prisen var 25.500, hvilket var mange penge for en lille klub som KvS.

I 1962 blev der for første gang i 10 år talt om kontingentforhøjelse, det fik dog kun betydning for de passive medlemmer. Virkningen af denne ændring blev imidlertid kortvarig, idet klubben ophørte med at have passive medlemmer i 1965. Pga. øgede kontingentudgifter for også passive medlemmer til såvel Københavns som Dansk Sejlunion, besluttedes, at de passive medlemmer skulle overgå til at være abonnenter på bladet. Paragraffen om, at mænd også kan optages som passive medlemmer, blev dermed – uden nogen som helst kønsrelateret diskussion – strøget.

På trods af de gode tider var kvinderne generelt meget forsigtige med at købe, stifte gæld eller på andre måder foretage økonomiske dispositioner af større omfang. Mange af kvinderne var fra en tid, hvor enhver svarede

Nærmest dommerbåden ses »Sisse« ført af Birte Molbech

sit og til tiden; mange havde kendt til krigens nøjsomhed, hvor intet blev smidt ud.

Den ny velstand havde mange ansigter, nogle mere charmerende end andre, og allerede i 1960 anklagede Sysse bilen og fjernsynet for at holde folk væk fra de sunde interesser, såsom sejlsport:

»Der er noget uhyggeligt ved at se de mange der søndag efter søndag lader sig stuve ind i bilerne – resultatet er ofte et minimum af frisk luft og motion.«

Opgangstiderne havde også positive konsekvenser for klubben. I 1962 holdtes den første afriggerfest med overskud, og året efter dukkede sponsorerne op og forærede KvS 10 redningsveste – mod firmareklame på ryggen.

Det var også på dette tidspunkt, at tombola-eldoradoet startede for KvS. Ved de årligt tilbagevendende bådudstillinger i Forum var der opstillet en tombola, som Dansk Sejlunion havde tildelt KvS. I første omgang glemte DS ganske vist forinden at spørge KvS, om de nu også ville påtage sig hvervet, men ved løfte om et overskud på 5-8.000 kr. var KvS ikke vanskelig at lokke.

Det var et problem, idet tombolaen også skulle passes i dagtimerne. Også dengang var de fleste medlemmer udearbejdende, og KvS måtte derfor rette en særlig appel til »de hjemmegående husmødre«. Efter noget tovtrækkeri lykkedes det også at få overskuddet i hus, 5.000 kr til KvS.

Tombola-eventyret fortsatte i tre sæsoner, men omkostningerne i form af arbejdskraft var store. Derfor stoppede KvS – midlertidigt – denne givtige virksomhed.

Generationsskifte

Ved indgangen til dette årti skete der et formandsskift. I 1960 tiltrådte Hanne Bonrud-Christensen som konstitueret formand i stedet for Birte Gram, der var blevet formand i 1959, men nu var »kommet i lykkelige omstændigheder«. I 1961 blev Trille, alias Anne-Marie Christensen valgt som formand. Trille havde været med i KvS siden slutningen af 40'erne og tilhørte således den gamle garde. Hun havde sejlet med »Frida« og havde lært at sejle i en tid, hvor mændene grinede af pigerne, men også udviste respekt for deres gå-på-mod.

Det var ikke den letteste periode Trille fik formands-

skabet i – det var en brydningstid. Da hun overtog roret, bestod klubben på den ene side af dem, der havde holdt ved gennem nedgangstiderne og problemerne i 50'erne, og så de nye medlemmer fra slutningen af 50'erne og begyndelsen af 60'erne. Det var de erfarne, der stod over for de

Trille overtog roret efter de stille 50'ere

uerfarne, eller de gamle over for de unge. Førstnævnte var traditionsbærerne, sidstnævnte fornyerne.

I 1965 omtaltes modsætningen mellem disse fløje for første gang i bestyrelsesreferaterne. Der nævnes rygter om, at »de unge« fandt bestyrelsen »for gammeldags«. Det får formanden, næstformanden og kassereren til at beslutte at gå af ved førstkommende generalforsamling.

Inden den oprinder, forsøger redaktør Sysse dog – i januar 1966 – at gyde lidt olie på vandene:

»Vi iler med at byde 1966 velkommen og ønsker alle et rigtig godt nytår. Målet i det kommende år må være at vi trods forskellige synspunkter på adskillige områder kan samles om klubben. Den kan nemlig stadig inspirere til et stadig udsyn, tolerance og bedre kammeratskab. Vi kan jo alle blive trætte, tider bliver anderledes, nye ideer bliver foreslået, og gamle ideer bliver måske forkastet, alt dette kræver en ekstra arbejdsindsats, smidighed, overblik og humør at klare. Det er rart at se at de unge i klubben er parat til at tage deres tørn, vi gamle må så ønske for dem at de vil klare skærene.

Vi samles nu snart til den årlige generalforsamling; skal vi være enige om allesammen at gøre en indsats for at den kan forløbe godt, at vi vil være positivt indstillet overfor hinanden, at vi ikke lader temperamentet løbe af med os, men at vi i fællesskab vil bane vejen for klubben fremover.«

På den følgende generalforsamling var der ikke mindre end 6 af »de unge«, der lod sig opstille som kandidater til formandsposten.

»Der fulgte nu en lang diskussion imellem forskellige medlemmer, idet mange »gamle« medlemmer mente, at de opstillede kandidater var alt for unge og uerfarne. Flere havde småbørn eller skulle have, og man så gerne mere modne folk i bestyrelsen.«

Efter en timelang diskussion blev resultatet, at Trille accepterede at blive genopstillet. Hun blev valgt – med mere end dobbelt så mange stemmer som sin nærmeste modkandidat.

Året efter var man tilsyneladende klar over, at det ville være uholdbart at søge at holde »de unge« tilbage. Bestyrelsen foreslog selv en af dem – Lis Knudsen (senere Hoffmann-Madsen) – som formand. Ingen andre blev foreslået, så Lis var sikret posten som formand for den ny bestyrelse.

I marts 1969 var der igen et bestyrelsesskift, dog mere uddramatisk. Den ny bestyrelse bestod af formand Karin

Schnack og næstformand Lis Friberg, som siden satte sig markante spor.

Nye tider

Efter skiftet i 1967 gik den nye bestyrelse straks i gang med at forandre klubben. Man drøftede at forlænge skolesejladsen med 1 år, »idet de fleste elever kun sejler én aften om ugen«, og man besluttede på skift at møde op i havnen i sæsonen for at lære nye medlemmer at kende »og tilse om de nu også kom ud og sejle og at evt. frigængere blev venligt modtaget ombord osv.«

De vedtog også straks, at kun medlemmer med kystskippereksamen eller medlemmer, der har været aktive førere i 3 år, må sejle uden for sundet, ligesom de udarbejdede en undervisningsplan for »at gøre undervisningen på sejlerskolen mere ensartet«.

Det var dog ikke alle nye forslag, der gik igennem. Et forslag om at få prinsesse Margrethe som protektor for klubben blev nedstemt. Samme skæbne led et forslag om at lade bladet gå ind, for i stedet at tegne abonnement på Sejl og Motor. Dette diskuteredes dog atter i 70'erne.

Den nye bestyrelse ønskede en mere dynamisk klub, hvor indstillingen til sejlsporten fik et mere professionelt tilsnit. De stillede øgede krav til bådenes standard og ville deltage mere i kapsejlad; de ville skabe mere råderum gennem prisstigninger i klubregi og gennem banklån til nyinvesteringer.

Afsked med maner

Et årti var afsluttet og dermed også en epoke indenfor KvS. De nye medlemmer levede i en anden tid og med andre ønsker for klubben, ønsker som for en stor dels vedkommende blev virkeliggjort i 70'erne.

Generationsskiftet havde længe ulmet og fik revolutionsagtig karakter da det indfandt sig. Da Trille gik af i 1967 efter 6 års formandskab, forlod flere af »den gamle garde« KvS. Tydeligvis var man i kampens hede kommet til at sære hinanden, og »de unge« havde i for ringe grad

Nye tider – Karin Schnack, valgt til formand i 1969

husket at påskønne det arbejde, som »de gamle« havde påtaget sig gennem næsten en menneskealder. Som efterdønning fra bestyrelsesskiftet skete der også et skift i redaktionen. I marts 1968 gik Sysse af som bladets første og indtil da eneste redaktør.

Lidt forsinket fik man dog sagt tak. Sysse blev udnævnt til æresmedlem i efteråret 1968, og Trille modtog samme æresbevisning i foråret 1969.

På samme generalforsamling, hvor Trille udnævntes til æresmedlem, havde hun dog forinden givet sin uforbeholdne mening tilkende over for den ny bestyrelse. Hun brokkede sig over, at formanden havde for lidt at berette. »I de gode gamle dage« var beretningen så lang, at medlemmerne var ved at falde i søvn! Hun syntes, der var sket for lidt, siden hun selv var formand, og fremkom med en række andre indvendinger. Hendes eneste kommentar til udnævnelsen som æresmedlem var forståeligt nok, at så kunne hun jo ikke mere tillade sig at brokke sig så meget.

Som den besindige klub, KvS var og er, lykkedes det altså alligevel at få sagt ordentlig farvel til dem, der udgjorde første generation i klubben. I april 1969 rettedes i klubbladet en tak til alle dem, der havde taget det store slæb i de første svære år. Samtidig efterlystes en forståelse for de nye bestyrelsesmedlemmer, som også gjorde et stort stykke arbejde under ændrede vilkår. Indlægget beskriver hermed indirekte, hvad udviklingen har betydet for kvinderne og for KvS som sådan:

»Omtalte personer har så sandelig præsteret et stort arbejde – og samtidig har de fleste mand, børn og hjem at tage sig af – nogle desuden deres arbejde – og så har de sejlet som lærere i skolen. I pionerer præsterede i sin tid det fantastiske at få en kvindelig sejlkлуб anerkendt (og det påskønner vi). Genvordighederne og krigstiden, som mange af os knap kan huske, har sikkert givet basis for jeres energi og enestående kammeratskab. Men tiderne har skiftet nu – og for mig at se skulle der lignende forhold til for at genskabe det forgangne. Men det er vidunderligt at sejle og vi er glade for Kvindelig Sejlklub.«

Effektivitet og professionalisme

1970-1980

Med bestyrelsesskiftene sidst i 60'erne startede en ny epoke, hvor effektivitet, strukturering, økonomistyring og professionalisme blev sat i højsædet. Det var veluddannede kvinder, der var kommet til, som i kraft af deres uddannelse og faglige erfaringer havde en anden handlekraft og sikkerhed i de økonomiske dispositioner. Hertil kom den generelle økonomiske velstand, som var en forudsætning for den voldsomme udvikling klubben gennemløb i 1970'erne.

Alene udformningen af dagsordener til og referater fra bestyrelsesmøder afspejlede den nye orden, som herskede i klubben; overalt blev der strammet op og sat i system. Det var udvalgenes og mødernes årti.

Vokseværk

I 1971 besluttedes det at lave et 6-ugers læreraspiranthold, som kommende lærere skulle igennem. Kun ved at øge antallet af lærere kunne man imødekomme den store tilstrømning. Aspirantholdet startede i 1972 og var gratis det første år. Det var også det år, klubben fik sit eget tovværkskursus.

Medlemstallet steg så kraftigt i disse år, at der i 1972 måtte oprettes ventelister til skoleholdene. I 1974 var der 105 aktive medlemmer, og tilgangen fortsatte. I 1975 var

der 52 elever på skolehold, dvs. 13 hold, hvilket næsten oversteg klubbens kapacitet. I 1979, hvor 65 havde tilmeldt sig skolesejladsen, overvejede man at låne en båd hos KAS, men besluttede i stedet også at sejle om fredagen.

Den store tilstrømning betød, at der blev stillet større krav til elevernes deltagelse. Eksempelvis skulle en første års elev have sejlet mindst 10 gange for at kunne avancere til andet års elev. Også sanktioner for udeblivelse strammedes. Hvis en elev udeblev fra skolesejladsen 3 gange uden at melde afbud, ville hun blive sat af holdet. Man overvejede at gøre det til en generel regel at udelukke elever fra skolesejlads efter bare 3 ganges fravær – selv med afbud, men besluttede sig for 5 gange i stedet.

A propos sanktioner så var klubben heller ikke sen til at reagere, da »to agtværdige medlemmer« uden at skrive sig i forudindtegningsprotokollen eller checke med sejladssprotokollen havde taget en tur i en af bådene. Dommen lød: en måneds karantæne og – til skræk og advarsel – synderne hængt ud i bladet.

Med hensyn til beklædning blev der stadig stillet krav om blå, hvide og røde farver, og det blev understreget, at man ikke ville acceptere »papegøjepåklædning«. Helt frem til 1978 overvejedes at genindføre klubdragten for at opnå homogenitet og styrke sammenholdet. Dragterne skulle produceres af medlemmerne selv, blev det foreslået – et forslag der dog aldrig realiseredes.

Ekspansionen koster

70'ernes inflation ramte også KvS. Allerede i 1969 steg indmeldelsesgebyret fra 10 til 100 kr., og skolegebyret tredobledes fra 50 til 150 kr. Året efter blev bøden for fravær ved bådpladsarbejde forhøjet til 30 kr. pr. dag. Men der skulle også skaffes midler til de mange ønsker om at forny bådparken. Glasfiber stod øverst på ønskesedlen. Man snakkede om at købe to nye folkebåde, og som noget nyt ville man søge at finansiere købet via ren-

Lis Friberg (i midten) med sit skolehold 1975 – det ser ud til at meningerne er delte . . . Foto: Leif Nielsen

tefrie lån, hvilket Dansk Sejlunion imødekom med et lån på 5.000 kr.

Det blev endvidere foreslået at udstede gældsbeviser for at skaffe kapital til klubben, men ideen vandt ikke gehør.

Tombolaen ved bådudstillingerne i Forum påtog klubben sig igen i 70'erne. Det var i sig selv et hårdt slid at indsamle og kreere præmier, men det største problem var dog at få boden besat fra 10 morgen til 10 aften under hele udstillingen. Fortjenesten var $\frac{1}{3}$ af overskuddet.

Arbejdet med tombolaen krævede meget af medlemmerne, og den store arbejdsindsats stod ikke mål med

udbyttet, så i 1972 ønskede KvS at trække sig ud af tombolaen:

»Selvom vi havde besluttet ikke at lave tombola i år, blev vi som mange erfarede alligevel involveret, bl.a. i stor udstrækning ved bemanningen, men som tak for hjælpen er vi blevet lovet 5.000 kr.«

Alligevel optrådte KvS ved tombolaen i Forum igen i 1973. Det var tydeligt at det krævede meget at begejstre medlemmerne endnu et år; guleroden hed 50% af overskuddet, mod den tidligere tredjedel. Der blev lavet klubaftenproduktioner, hvor medlemmerne sad og strikkede halstørklæder, knyttede øloplukkere i tovværk og anden håndgerning for flittige hænder. For at motivere blev der talt om den fælles ansvarsfølelse og lokket med et kommende bådkøb.

»Vi blev forespurgt om vi endnu engang ville stå for Dansk Sejlunions tombola. Hm – store betænkeligheder – stort arbejde – tænke – tænke.

Der er jo sikkert mange der fra de forrige gange husker alle de forskellige procedurer, og vi håber sandelig ikke de løber ud i skoven og gemmer sig. Tværtimod – *piger, vi må stå sammen* – er det ikke sådan man siger!!!

Vi har til de tidligere tombolaer lavet en masse gevinster selv i form af bl.a. øloplukkere i tovværk, bæltter, halstørklæder m.m. med enorm succes. Det vil vi også gøre denne gang, så på vores klubaftener fra nu af og til marts vil vi vælte os i tovværk og forhåbentlig masser af andre gode ideer til gevinster.

Og *forresten*, der var vi lige ved at glemme det.

Der er sikkert mange, der ude i krogene har hørt rygter om køb af et tredje skiv til flåden. Det har også været diskuteret til bevidsthed i bestyrelsen, men det er jo lidt mere end et greb i lommen, men det blev dog alligevel besluttet at prøve at gøre alvor ud af det.

Men nu er der slet ingen tvivl – til næste sæsons start vil vi atter – alle gode gange tre – afholde barnedåb. En ny spækhugger skal tilsluttes flåden.

Og så kan vi vist godt tåle at få lidt vabler af at lave gevinster.«
(Klubbladet, november 1972)

Glasfiber skal der til

Som sagt stod glasfiber øverst på ønskesedlen, men det var ikke uproblematisk, dels fordi mange så en anden form for kvalitet og sejlerånd ved træbådene, men især fordi det ville betyde afsked med »Vidar« og »Sisse«, som medlemmerne holdt af at sejle med.

KvS' første glasfiberbåd »Korai« ved Ladies Cup 1972

»Vidar« blev solgt i 1970 for at skaffe kapital til en sagitta 26, der var en glasfiberbåd, købt samme år. I juni mødte »de gamle piger« op, og den tidligere redaktør Sysse døbte hende »Korai«. Det er det græske ord for piger.

Allerede året efter købte klubben sin første spækhugger, og den gamle folkebåd »Sisse« måtte sælges for at skaffe kapital. Det var også denne gang Sysse, der var gudmor. Spækhuggeren døbttes »Hajo«, der på ungarsk betyder skib. I 1973, da klubben erhvervede endnu en spækhugger, var det Annelise Schnacks tur til at svinge

champagneflasken. Navnet blev »Thalassa«, hvilket på græsk er ordet for havet.

KvS havde dermed i løbet af bare 3 år foretaget en total udskiftning samt udvidelse af sin flåde. Men derved skulle det ikke blive.

Året efter var KvS så heldige, at få tildelt en uafhentet præmie ved bådudstillingen i Forum. Det var en flipperjolle, som fik det mere genkendelige navn »Tøsen«. KvS fik lov at opbevare jollen på Sundets jolleplads, hvor den blev stillet til disposition for klubbens førere. Interessen for den kvikke jollesejlsads synes dog ikke at have været i vækst siden klubbens første erfaringer hermed i 40'erne, for jollen blev næsten ikke brugt og derfor allerede efter et par år solgt.

Den yngling, som KvS købte i 1976, var beregnet for den juniorafdeling, klubben fik i 1974.

I december 1977 kunne man læse følgende i bådudstillingens avis i Bella Centret:

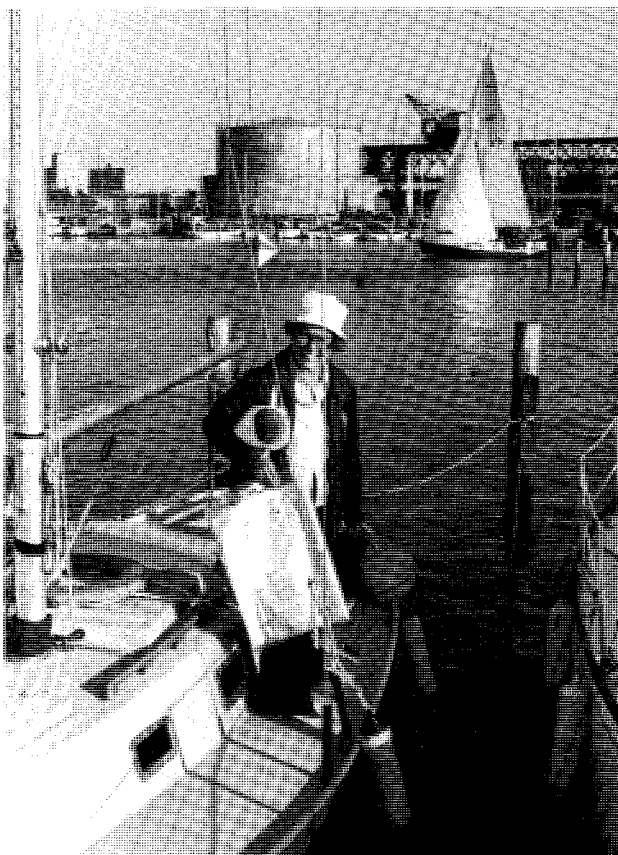
»Kvindelig Sejlklub køber accent«

»Det er en beklagelig kendsgerning, at det i mange tilfælde er svært, at få damerne gjort rigtig interesseret i sejlsportens mange glæder. Til gengæld er det også en kendsgerning, at de kvinder, som virkelig interesserer sig for sejlsporten, går op i det med liv og sjæl.«

Omtalen skyldtes, at KvS havde købt en af de udstillede både – en Shipman-Accent, der betegnedes som noget »stivere« end fartøjer i samme klasse og derfor et godt valg som skolebåd. Købet krævede, at »Korai« skulle sælges snarest.

Accenten betød ny komfort, med mørkegrønne fløjls-hynder, 5-6 køjepladser, ståhøjde, et veludrustet pantry og en indenbords dieselmotor. Dog blev det aftalt med sælgeren, at fjerne toilettet og erstatte det med praktiske hylder. Klubben havde dårlige erfaringer med toilet i både og havde også fået fjernet det, der havde været i »Korai«. Som det blev sagt, så kræver »pøsen ikke speciel renholdelse eller vedligeholdelse og er aldrig stoppet«.

»Amfitrite« – havets dronning – som Accenten blev døbt, var på mange måder et brud med den tidligere båd-

»Hajo« – KvS' første spækhugger – klar til Sjælland Rundt med Lis Hoffmann, formand 1967-69, som skipper

kultur. I dåbstalen sagde gudmoderen, Birte Molbech:

»Jeg har ladet mig fortælle, at der ligger en motor i den og det må vel nok siges at være starten til en ny epoke i KvS' historie, jeg er sikker på at den vil give anledning til mange »fornøjelige« timer! Nu har jeg fulgt KvS på meget nært hold i næsten 22 år og jeg synes at vi inden for de sidste 10 år har gennemgået en rivende udvikling, det kan jeg kun se på med stor tilfredshed og håber det vil fortsætte.«

Accenten fik hurtigt øgenavnet »møbelbåd med indbagt motor«. Det var nu ud fra rent pragmatiske betragtninger, at KvS valgte en båd med indenbords motor. Udviklingen gik mod mere mekaniserede både, derfor var det vigtigt, at medlemmerne også var i stand til at betjene en indenbords motor.

»Tøsen« døbes af Karin Schnack. Foto: Leif Nielsen

En struktureret klub

April 1973 var der for første gang en oversigt i bladet over klubbens udvalg. Også tidligere havde klubben uddelegeret arbejdet til udvalg, men på mere uformel vis. Det nye i 1970'erne var, at udvalgene optrådte navngivne på tryk, med klart definerede arbejdsopgaver og beføjelser.

Det var også i disse år, at klubbens arbejdslistor til bådpladsarbejdet blev sat i system, hvilket øgede effektiviteten. I 1973 fandtes bådeudvalg, skoleudvalg, kapsejlersudvalg, redaktionsudvalg, festudvalg og endelig bestyrelsen. I 1974 tilføjedes et juniorudvalg, og siden er der kommet nye udvalg til.

Atter juniorer

I 1974 lykkedes det, efter mange års diskussion, påny at få oprettet en juniorafdeling. Da var det mere end 20 år siden, KvS sidst havde haft en. Juniorafdelingen kom i stand på KAS' foranledning og som en slags kompensa-

tion for, at KAS ikke optog piger, heller ikke i deres juniorafdeling.

Ved generalforsamlingen i KAS i 1973 havde dette emne endnu engang været til afstemning. Forslaget blev imidlertid nedstemt, og i stedet blev det taget kontakt til KvS for et nærmere samarbejde. I KvS' klubblad hedder det:

»Dette resulterede i, at vi satte os ned og talte sammen. Vi nåede frem til, at vi gerne ville fortsætte det samarbejde der allerede eksisterede, men at KvS ikke er interesseret i nogen form for fusion. Et af KAS' problemer er, at der ikke kan komme piger i deres juniorafdeling. Dette kan løses ved at KvS starter en juniorafdeling sideløbende med KAS. Vort problem er, at vi gerne vil have en fast aftale om et lejemål i klubhuset, og dette er under udarbejdelse.«

Juniorafdelingen blev drevet som et samarbejde mellem de to klubber, hvor KAS udlånte både og førere til KvS for et aftalt beløb.

I 1977 talte juniorafdelingen 10 elever og 1 fører, og der var fortsat en jævn tilgang af elever til afdelingen op gennem 70'erne, dog ikke større end at alle elever kunne rummes på skoleholdene.

1977 var også det år, hvor KvS indviede en ny båd til juniorerne. Den var købt for de 10.000 kr., som KvS havde ansøgt om og fået bevilget af Tuborg-fonden. Den fik navnet »Puella«, der er det latinske udtryk for »lille pige«. Dåben blev forestået af den just afgåede formand, Lis Friberg,

Ynglingen »Puella«

som i sin dåbstale understregede vigtigheden af, at piger får mulighed for at lære at sejle sammen med andre piger:

»Vi synes det er herligt at vi kan give vores piger samme chance som de drenge, hvis fædre sejler og derfor er selvskrevne til at lære kunsten. Vi ved hvilket herligt kammeratskab man får ombord i et »skiv«. Det er en helt anden fornemmelse at være piger sammen til søs. Konkurrencemomentet, der umærkeligt sniger sig ind, når der er mænd til stede, er totalt væk og man lærer at værdsætte hinandens egenskaber på en helt anden måde.«

Ladies Cup

Overskriften på dette årtis kapsejlads er naturligvis Ladies Cup – den første *store* kapsejlads i KvS regi. Set i bakspejlet virker det som lidt af en tilfældighed, at Ladies Cup overhovedet så dagens lys.

I 1972, da den første gang løb af stabelen, havde KvS gennem flere år haft en mindre lørdagskapsejlads i samme week-end, som KAS afholdt kapsejlads om søndagen. Dette år havde KAS imidlertid ønsket at udvide deres kapsejlads til at omfatte hele week-enden. KvS måtte derfor vige pladsen og søge om et nyt tidspunkt, hvis de ønskede optagelse i kapsejladskalenderen. Gode råd var dyre, for det var i sidste øjeblik, KvS blev klar over denne ændring. Gitte Mortensen, der var en af hovedkræfterne bag langdistancekapsejladsen Ladies Cup, beretter om de hektiske dage:

»Det var ikke længere muligt, at vi afholdt vores årlige lille kapsejlads i juni måned, hvorfor vi i løbet af 3 dage skulle tage en lille rask beslutning, da fristen for at få en dag i kapsejladskalenderen var ved at udløbe. Telefonledninger glødede, hoveder tænkte, kalenderen blev endevendt og tilsidst: nå, men vi kan vel lave en distancekapsejlads den 14 maj. Som tænkt så gjort.«

Den bane, der blev udlagt, havde start fra Tuborg Havn og punkterne Vesterflak, Pinhättan, Q-blink ved Malmø og NNØ for Flakfortet indgik i banen. Distancen var 35 sømil, med mulighed for afkortning, hvis vinden løjede af.

Dagen med den første Ladies Cup forløb flot, selv om vinden døde hen på eftermiddagen, så KvS' egne både ikke nåede over mållinien, inden sejladsen blev skudt af

kl. 19.00. Udover det med vinden havde arrangørerne sørget for en lille grafisk finesse, der narrede kapsejlsfeltet. Sejl og Motor skrev:

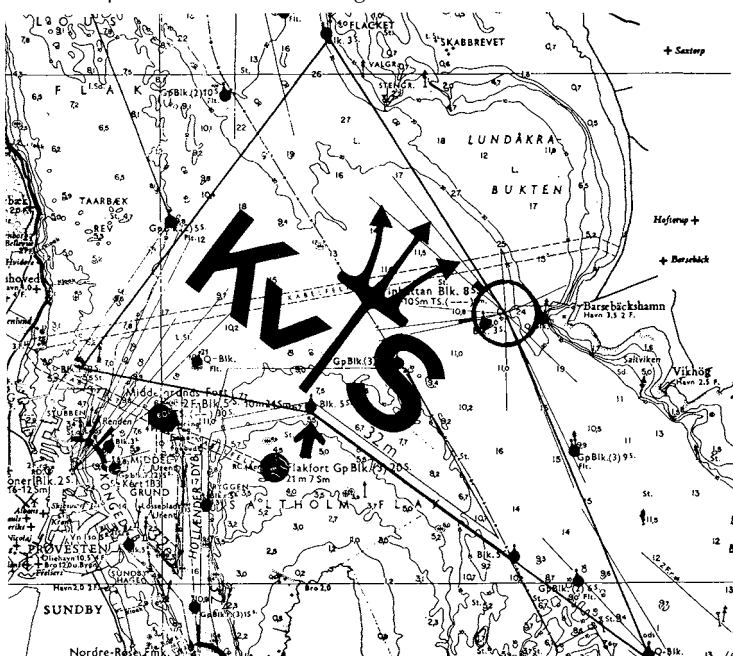
»Rundingsmærkerne i banen dannede næsten omridset til en stander – men kun næsten. For at hjælpe lidt på det grafiske indtryk trak man linien tæt op til lysbøjen nordøst for Flakfortet. Fra dommerskibet havde overdommer Lauritz Andersen givet klart signal til, at alle mærker skulle holdes om styrbord, men linien op til lysbøjen fik mange sejlere til at tro, at man skulle holde den om bagbord. I det store spækhuggerfelt med 14 deltagere røg alle på nær to forkert omkring lysbøjen.«

Prins Henrik har – i sin knarr »Triton« – været med lige fra den første Ladies Cup og kom i 1972 over mållinien som vinder i sin klasse.

Mange medlemmer havde arbejdet hårdt i flere måneder for at stable dette arrangement på benene, så efter en vellykket dag kunne de slappe af og forlyste sig til det 8-mands store jazzorkester.

Præmien ved Ladies Cup er et vandretrofæ, en maritim skibsklokke af messing, som bliver udsat i det største løb.

Ladies Cup 1972 – banekort med grafisk finesse

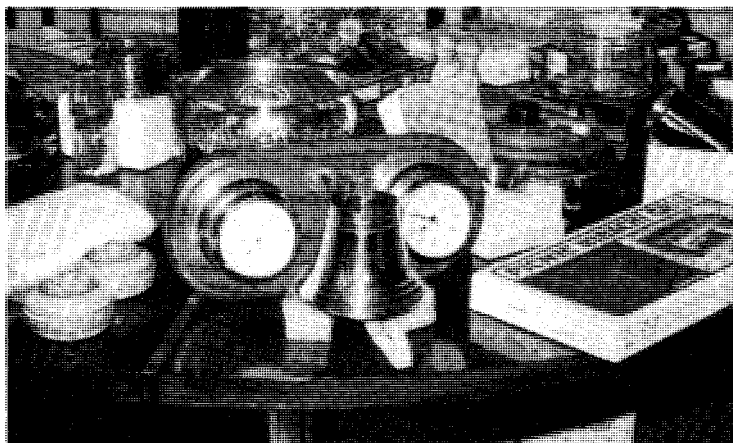
Navnet Ladies Cup dækker naturligvis over, at det er et Kvindelig Sejlklub-arrangement. I øvrigt er det feminine islæt ikke voldsomt iøjnefaldende, men måske skal det findes i det totale arrangement eller måske i en indbydelse som denne – fra 1978:

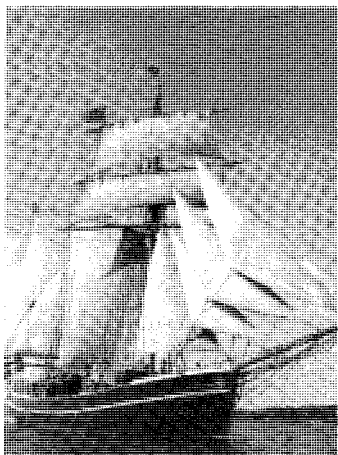
*»Kom maj du søde milde
nu slutter vinterens hvile,
så op på mærkerne og stå for skud,
du skal ud og sejle »LADIES CUP«.*

Ladies Cup, som KvS aldrig selv har vundet, har siden starten været en stor succes. Ingen havde forestillet sig, at den skulle få så stort et omfang, men måske skal det forklares ud fra kapsejladens placering. Den afholdes altid den anden søndag i maj (»mors dag«) – et tidspunkt hvor bådene netop er kommet i vandet, og sejladsen er derfor en velkommen anledning til at få båden i trim.

Knud Rødgaard, Frem, som var stævnets trofaste overdommer op gennem 70'erne, roste altid KvS for bænens udformning, tilrettelæggelsen af sejladsen og den effektive afvikling af arrangementet med resultatliste og præmieuddeling allerede samme aften. Ladies Cup lever i bedste velgående og kan fejre sin 20 års fødselsdag i klubbens jubilæumsår.

Forrest i præmieregnen ses Ladies Cup-trofæet: Messingklokken med skibsur og barometer

»Lilla Dan«

»Lilla Dan«, KVAS og andre fornøjelsesture

To gange chartrede KvS selv topsejlsskonnerten »Lilla Dan« og drog afsted en uge på sommertur. Det var en stor succes, og i flere somre deltog mange KvS-medlemmer i sejladsen på den tomastede skonnert fra rederiet J. Lauritzen. Skibet var i øvrigt udrustet med en skipper, 1 mand og en kok, men krævede de max. 16 gasters fulde deltagelse.

Lis Friberg, der var initiativtager til »Lilla Dan«-turene, aflagde i et klubblad i 1977 en lang og indgående beretning om en herlig sejlads med skonnerten:

»Sådan stagvender man en topsejlsskonnert. Skipper råber: Gør klar til at vende, klar ved forsejl, klar ved braserne, klar ved bomdirk, klar ved storskødet. Mandskabet ved de nævnte poster råber tilbage: klar ved forsejl, klar ved braserne osv. Dernæst klar vende! Roret hårdt i borde! Slæk forsejlskøderne af! Hal hjem i storskødet! Forsejlene over! Følg med ud på storskødet! Sæt i bomdirk! Lille pause hvor skibet skal have tid til at gå over stag, bl.a. bakkes stagfokken, så forskibet lettere går over på den anden bov. Ny ordre: Bras rundt! Stagfokken over! Ror midtskibs! Føres gaffeltopsejlet, sendes en gast til tops for at føre halsen over blokkene til luv side.«

KVAS-eskadren, der startede i slutningen af 60'erne, voksede igennem 70'erne. Ideen blev født af en KAS'er og KvS'er i fællesskab og affødte mange gode og spændende weekendture de to klubber imellem.

Endelig var der naturligvis sommerturene. I 1973 afgik 4 kvinder i »Korai« fra Svanemøllen, nordover til

Samsø. Kvindebevægelsen og en ny bevidsthed har også fundet vej til KvS:

»Solen brænder ned på vore topløse kroppe. Det er damesejlads og simpelthen dejligt! Pludselig møder vi en anden båd – tæt på. Vi hilser behørigt og gør ikke forsøg på at skjule vore barme. Som tak for synet rejser rorgængerens på den anden båd sig op og viser os en kridhvid bagdel!!«

Sikkerhedsveste var tilsyneladende stadig ikke obligatorisk udstyr.

Når der ikke sejles

Det store samlingspunkt i vintersæsonen i 70'erne var teaterturene. De foregik som store, månedlige arrangementer, der ind imellem også bød på efterfølgende mad. I sæsonen 1972 deltog 65.

Standerhejsnings- og afriggerfesterne var en anden vigtig del af KvS' sociale liv. I 70'erne var afriggerfesterne ofte organiseret under et tidstypisk tema, såsom en Hippiefest med flower power blomster, beatmusik og lysshow i 1971. En del af aftenen blev tilbragt på de flade gulvbrædder »iført« pude og tændte røgelsespinde.

Endnu var eget klubhus kun noget der taltes om, så standerhejsningen blev i disse år forlagt til andre klubhuse, restauranter, i byen osv. I nogle år foregik den på Malmøbåden M/S ØRNEN, hvis kaptajn var gift med den gamle redaktør, Sysse. Her gik standeren symbolsk til tops, hvorefter pigerne fortrak til deres eget luk-af og blev trakteret med alskens delikatesser. I 1972, i anledning af 30-års jubilæet, fik de deltagende medlemmer fødselsdagsgaver fra klubben – et lærredstørklæde påtrykt en rød KvS-stander.

I starten af årtiet stod klubaftenerne i tombolaens tegn. Der blev knyttet og flettet til kolde øl og varm leverpostej, og stadig var det de private hjem, der lagde hus til. Sidst i 70'erne blev det sværere at samle folk til klubaftener, og der efterlystes forslag til indhold og form. Men måske havde klubbens utrolige vækst umuliggjort denne mere intime sammenkomst, så efterhånden døde klubaftenerne en stille død. I stedet var der kommet gang

30-års jubilæet. KvS' stander sættes på M/S »Ørnen«

i jogging og svømmetur, medlemmerne mødtes i svømmehaller og skove og fik motioneret sammen, helt i tidens ånd.

Drømmen om et klubhus

KvS holdt i 70'erne stadig til hos KAS. At det lige netop var KAS, KvS havde lejet sig ind hos, kan synes paradoksalt, set i lyset af, at KAS var den eneste sejlkлуб, der ikke ønskede kvinder som medlemmer. Igennem hele KAS' historie, startende i 1891, har spørgsmålet om kvinder jævnligt været på dagsordenen. I KAS' 100 års jubilæumsbog fra 1991 ses følgende kommentar til historien:

»Som en lille pudsighed kan det nævnes, at nogle af medlemmerne fra Kvindelig Sejlklub privat kaldte det for grov mandschauvinisme, at vi ikke ville have kvindelige medlemmer, men samtidig hævdede at de aldrig havde hørt noget så åndssvagt, som et eventuelt forslag om mandlige medlemmer i deres egen klub.

Slaget bølgede frem og tilbage i alle årene. Når der var optræk til en kedelig generalforsamling, kunne man blot genfremsætte forslaget: så kom der liv i kludene.«

I januar 1980 blev forslaget om at optage kvindelige medlemmer endelig – og med et markant flertal – vedtaget i KAS.

Spækhuggeren »Thalassa«

De to klubber har haft et godt samarbejde igennem tiden, eksempelvis om juniorafdelingen, men op gennem 70'erne opstod uoverensstemmelser omkring det øvrige praktiske fællesskab. Tilsyneladende var der et had/kærligheds-forhold mellem de to klubber. I hvilken grad det skyldtes, at mange KvS-medlemmer var gift med mænd i KAS, kan der kun gisnes om. Men KAS' bestyrelse var delt i spørgsmålet omkring KvS' tilstedeværelse.

Mens der i 60'erne syntes at være fordragelighed i sameksistensen, var der i 70'erne ustandselig gniderier. Som f.eks. i 1971, hvor KvS investerede for 5.000 kr i obligationer hos KAS, men ikke undlader i et følgebrev at bemærke ».. om vi så kan føle os mere velkomne i klubben.«

KvS' har gennem hele sin historie drømt om eget klubhus. Ustandselig overvejedes mulige og mere permanente løsninger på problemet med manglende klub-

og undervisningslokaler. Den store medlemstilgang gjorde det yderligere vanskeligt at samle alle medlemmer hos private til klubarrangementer.

I 1974 blev der indgået en aftale med KAS om, at KvS kunne disponere over et omklædningsrum, toilet og skab, dog med det forbehold, at KAS' kvindelige besøgende også skulle have mulighed for at benytte faciliteterne. I aftalen indgik også bådpladser og lån af lokale til klubarrangementer. Prisen var 7.000 kr årligt.

Freden var imidlertid kort, for allerede samme år opstod der stridigheder omkring lejemålet. KAS syntes, at KvS nassede på dem, og omvendt fandt KvS værterne »for stride«. Eksempelvis tilbageholdt KvS huslejen indtil KAS havde sat døren til omklædningsrummet i, og der blev syet gardiner til omklædningsrummet, »så man ikke længere behøvede at blive anklaget for blufærdighedskrænkelser«.

Formodentlig må der også have været mange gode relationer mellem de to klubber, ellers bliver det svært at forstå, at de trods alt levede side om side i så mange år.

De skiftende formænd

Karin Schnack trådte til som formand i 1969 og forlod stolen igen i 1973. Karin var en utrolig dygtig sejler, en hårdtvejrsejler, og foruden sejlermod havde hun også mod på fornyelser. Det er næppe nogen tilfældighed, at det også var i hendes formandstid, at glasfiberbådene gjorde deres indtog i klubben.

I 1973 overtog Lis Friberg formandsposten. Forinden havde hun været såvel næstformand som kasserer og meget aktiv i klubbens liv og udvikling. I den tid, hvor hun sad som kasserer, købte klubben 3 nye kølbåde. Hun var endvidere en af de bærende kræfter ved dannelsen af juniorafdelingen, ved »Lilla Dan«-turene og ved organisering af sommerturene i 70'erne.

Lis Friberg var en målbevidst formand og formulerede en bevidst holdning til det at have en kvindelig sejlkлуб. Hun ønskede en effektiv og professionel klub, der ikke

Lis Friberg: »En kvinde kan aldrig lære at sejle i en båd, hvor der er en mand ombord«

stod tilbage for mændenes, men som heller ikke skulle slås sammen med deres. I et interview med et svensk sejlerblad udtrykte hun forskellen således:

»En kvinde kan aldrig lære at sejle i en båd, hvor der er en mand ombord.

Kvinder sejler sammen fordi de kan li' det og fordi det øger deres muligheder for at dygtiggøre sig.

Jeg tror det handler om, at vi kvinder har en anden indstilling til sejlads. Vi kan lide sporten som den er. Hos os eksisterer konkurrencemomentet ikke. Vi har ikke behov for at komme først. Vi vil bare have det dejligt.«

Lis Fribergs afgang som formand i 1977 betød ikke et farvel til sejlsporten. Tværtimod skete det, for at hun kunne hellige sig organisatoriske opgaver i Dansk Sejlunion. Efter hende fulgte en anden markant person, Gitte Mortensen, som også havde mange års erfaringer som næstformand, og som endvidere havde været en af hovedkræfterne bag Ladies Cup.

Kvindebevægelsen

70'erne var rødstrømpernes årti. KvS meldte sig dog ikke under fanerne, selvom det kunne synes oplagt. KvS har aldrig set sig selv som en del af kvindesagen. At kvinder gennem sejlerskolen begyndte at erobre traditionelt mandligt territorium, er aldrig klart blevet formuleret eller betragtet i et kønspolitisk perspektiv. Yderligere havde klubben fundet sin naturlige plads i sejlerverdenen, da rødstrømperne vandt frem.

At kvindebevægelsen ikke fandt vej til KvS kan – lidt polemisk – måske forklares med, at sejlsportens skær af overklasse ikke faldt så godt i tråd med den dengang her-

skende parole i kvindebevægelsen: kvindekamp er klassekamp.

Alligevel mødte omverdenen i disse år ofte KvS med mistro. Jævnligt måtte KvS'erne forklare, at klubben ikke var en rødstrømpeklub eller havde et specielt kønspolitisk program. I 1978 havde Sejl og Motor et interview herom med formanden:

»Da det var kvindeår gemte vi os på det nærmeste for at undgå alt det kønsrollesludder«, siger Gitte Mortensen, formand for Kvindelig Sejlklub. »Vi er ikke rødstrømper eller noget lignende, bare en klub hvori der kun kan stå kvinder som medlemmer.«

Gitte Mortensen underkendte ikke værdien af en kvindelig sejlklub, når det handlede om at lære at sejle, men hun fandt at klubben kunne sammenlignes med en dameafdeling inden for en hvilken som helst sportsgren.

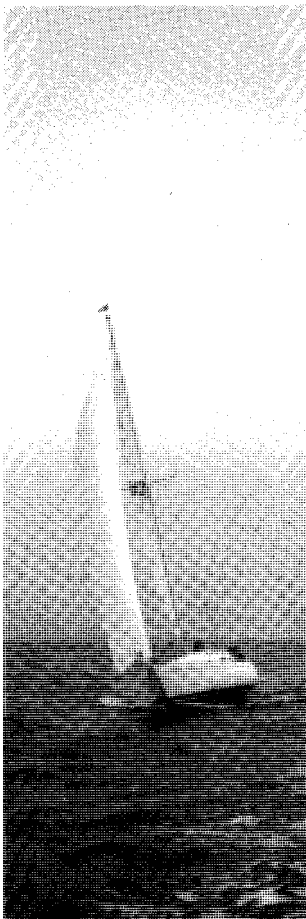
Selv om der ikke har hersket nogen direkte forbindelse mellem 70'ernes kvindebevægelse og KvS, så kan det på den anden side være god grund til at antage, at den store tilgang til KvS i den periode indirekte havde forbindelse med kvindebevægelsen. Kvindefrigørelsen kan have bevirket, at flere kvinder fik mod på at kaste sig ud i sejlsporten, og at flere bevidst valgte at lære sig den sport i selskab med andre kvinder.

Også på anden måde har kvindebevægelsen sikkert indirekte haft betydning for forholdene i KvS. Da bestyrelsen i 1973 foreslog,

at klubben igen skulle begynde at optage passive medlemmer, og at såvel kvinder som mænd kunne optages, blev det – for så vidt angår mænd – afvist af medlemmerne. »Når vi nu er en pigeklub, så lad os dog forblive det.«

Gitte Mortensen: »I kvindeåret holdt vi lav profil . . .«

»Amfitrite« – møbelbåd med indbagt motor

Den kvindelige verden med familie og børn havde til gengæld fået mere plads end tidligere. Der blev f.eks. afholdt julestue for børnene. Juniorafdelingen er et andet eksempel. Den familiemæssige solidarisering fandt dog sin grænse, da en lærer søgte om refusion for benzin og babysitning i forbindelse med undervisningen. Benzin ja, men babysitning kunne man »af principielle grunde« ikke imødekomme!

1970'erne var det årti hvor KvS konsoliderede sig både udadtil og indadtil. Velgenførte arrangementer af kapsejladser var ikke mindst med til at styrke klubbens image, mens den imponerende ekspansion i medlemstal, fornyelse i bådpark og i organisationstruktur styrkede klubben indadtil.

Fod på det hele – og under eget bord

1980-1992

Noget af det, der er slående ved KvS' historie, er, hvordan forholdet til KAS har udviklet sig. Man kan nærmest bruge en ægteskabsanalogi til at beskrive udviklingen. I 1940'erne, da KvS endnu var en ung mø, var hun begejstret for den altid hjælpsomme og ridderlige bejler, KAS. Følelserne var absolut gensidige. Det var derfor også med vemod, KAS måtte erkende, at den unge mø med tiden blev mere selvstændig og ikke længere havde brug for hjælp.

I den efterfølgende periode kom tyngdepunktet i forholdet mellem KvS og KAS – lidt fornuftsægteskabeligt – til at ligge på det praktiske fællesskab. KvS lånte lokaler hos KAS og bevarede på den måde et afhængighedsforhold til »den dameløse« klub.

Dette praktisk betonedede forhold mellem KvS og KAS blev op gennem 70'erne mere og mere konfliktfyldt. Af protokol og blade fremgår, at der var tilbagevendende gniderier om rettigheder og om, hvordan det praktiske fællesskab skulle fungere.

Ved indgangen til 80'erne syntes skilsmissen mellem de to klubber uundgåelig. Klubberne var også begyndt at kikke sig om efter nye og interessante »partnere«. Årtiet startede således med, at KAS endelig accepterede kvinder som medlemmer. Samtidig begyndte KvS at forhøre

sig hos andre klubber om muligheden for at få klubhus-faciliteter hos dem.

Det endte med at KvS blev etableret i egne lokaler. Denne proces og de muligheder, den nye selvstændighed gav, kom til at præge 1980'erne.

Jagten efter husrum

KvS' ønsker om at få eget klubhus skyldtes ikke alene skærmydslerne om kontrakt og lejeforhold med KAS, men også at klubben havde behov for mere plads til den medlemsskare, der havde vokset sig stor i 1970'erne.

Inden KvS endelig fandt sin byggegrund og fik sit klubhus, skulle den dog igennem så grueligt mange kvaler.

Med henblik på at få et klubhus havde KvS i vinteren 1979/80 taget kontakt med CBC (Copenhagen Boat Center ved Svanemølleværket), som havde planer om at udbygge marinaen ved Nordhavn. I denne forbindelse havde der verseret rygter om, at KvS kunne leje et lille hus dér samt få plads til bådene ved Nordhavn. Det viste sig imidlertid, at planerne endnu var noget luftige, og at CBC manglede de nødvendige tilladelser fra Havnevæsenet. I erkendelse af, at der kunne komme til at gå lang tid, før en sådan plan kunne realiseres, droppede KvS denne idé.

I mellemtiden blev Sundet og Øst opmærksom på KvS' problemer og ønsker om at få et nyt tilholdssted. De tilbød KvS at flytte til Skudehavnen og enten leje lokaler hos Øst eller få plads til en skurvogn el.lign. i Skudehavnen. Havnevæsenet var velvilligt indstillet til at mageskifte KvS' bådpladser i Svanemøllen med pladser der. »Men«, som det siges i referatet fra generalforsamlingen i foråret 1980, »Skudehavnen lå jo lidt langt væk i forhold til det søde lille hus med bådene foran i Nordhavn«.

Det var den første, men så absolut ikke den sidste, kommentar til placeringen af det klubhus, som KvS to år senere besluttede sig for.

På det tidspunkt – i 1980 – syntes KvS åbenbart ikke,

at denne løsning var tilstrækkelig tiltalende, for der arbejdedes i stedet på at få skaffe sig mere plads ved KAS i Svanemøllen. Frem for en skurvogn i Skudehavnen, ønskede KvS at få opstillet en skurvogn på KAS' bådplads. Det accepterede KAS. I april-nummeret af klubbladet i 1980 kunne man se en efterlysning af »en god, rummelig skurvogn, i pæn kondition«.

Efterlysningen gav pote. Allerede i maj 1980 var KvS'ere ude at bese en skurvogn, som klubben kunne erhverve for bare 500 kr. Skurvognen blev købt, og det ny-etablerede »skurvognsudvalg« kom hurtigt i sving med at indrette vognen, der havde to små rum.

»Rummelig skurvogn i pæn kondition«.

Ulla Lund (i døråbningen) og Lis Kampmann

Skurvognen gav kun en kortvarig pause i diskussionerne om klublokaler. Spørgsmålet aktualiseredes igen allerede i sommeren 1980, idet KAS meddelte, at de ønskede at overtage halvdelen af de skabe, KvS lejede i deres klubhus. KAS skulle bruge dem til de nye, kvindelige medlemmer. KvS var ikke umiddelbart tilbøjelig til at afgive de skabe, de havde så hårdt brug for. Der blev diskuteret forskellige mulige løsninger på problemet – uden der dog nåedes til klarhed. Hele situationen var vanskelig og forholdet mellem de to klubber »temmelig anspændt«, som det hedder i et bestyrelsesreferat.

I foråret 1981 begyndte KvS derfor atter at se sig om efter et nyt sted at være. Påny kom CBC ind i billedet, og det var lige før det lykkedes at leje en grund af dem i Nordhavn, hvor der også var tre bådpladser ledige. I sidste øjeblik blev også denne plan opgivet, idet KvS ikke kunne acceptere CBCs lejekontrakt.

Næste jagtobjekt blev DSB og en nedlagt kiosk ved Kalkbrænderihavnen. Dette projekt, der så ganske lovende ud, mislykkedes imidlertid også, idet det viste sig, at DSB allerede havde lejet ud til anden side.

Endelig byggegrund i sigte

Der stod KvS så i begyndelsen af 1982 – med udsigt til at lejemålet hos KAS ikke ville blive fornyet og uden udsigt til lokaler andre steder. Som noget, der lignede et lyn fra en klar himmel, meddeltes så pludselig på et bestyrelsesmøde i januar 1982, at »det er foreslået, at vi skal flytte til Skudehavnen.« Der var mulighed for at opføre klubhus samt 3 bådpladser i nærheden. Bestyrelsen besluttede at indkalde til medlemsmøde i februar »for at alle kan få mulighed for at orientere sig om sted og omgivelser, hvorefter spørgsmålet tages op på generalforsamlingen«.

På generalforsamlingen i marts 1982 foreslog bestyrelsen, at »klubben modtager havnevæsenets tilbud om leje af grund i Skudehavnen og samtidig bytter 3 bådpladser i Svanemøllen med 3 i Skudehavnen og arbejder for etablering af klubhus på grunden.« Bestyrelsen fore-

Opmåling af den nye grund i Skudehavnen

slog, at dette skulle finansieres gennem tilskud fra fonde, lån fra Københavns Idrætsfond og opkrævning af ekstrakontingent på omkring 200 kr. fra alle medlemmer, også kommende.

Forslaget mødte modstand, først og fremmest pga.:

»den lange vej fra Nordhavn Station til Skudehavnen, hvor der ikke findes offentlig transport. Det blev også fremhævet, at bestyrelsen burde have forelagt et så vigtigt forslag for medlemmerne i skriftlig form, og nogle mente, at formen ikke var i overensstemmelse med klubbens vedtægter. Endelig blev det økonomiske grundlag for en gennemførelse af forslaget betvivlet og i det hele taget fundet for løst og utilstrækkeligt gennearbejdet.

Tilhængerne af forslaget og først og fremmest formand/bestyrelse fremhævede fordelene ved at have egne klubfaciliteter og mente, at det var af stor betydning for klubbens identitet.«

Bestyrelsen medgav dog kritikerne, at spørgsmålet om økonomi burde beslutes på demokratisk vis, inden ekstrakontingent eller lignende ny afgift blev trukket ned over hovederne på medlemmerne.

I øvrigt blev bestyrelsens forslag om klubhus godkendt med 35 stemmer for, 13 imod og 3 undlod at stemme.

Flytningen blev officielt markeret ved standerhejsningen i april samme år, som foregik på den nye grund i

Skudehavnen. Hele ceremonien, der også omfattede plantning af et træ på grunden, blev optaget på film til brug for 40-års jubilæet.

På den første skoleaften blev fortøjningerne løsnet ved de tre skolebåde, der lå klargjorte i Svanemøllehavnen, og holdene sejlede bådene til Skudehavnen, hvor fortøjningerne blev gjort fast ved de nye KvS-pladser. Det blev en historisk sejlads for denne aftenes skolehold.

I løbet af sommeren blev lejekontrakten på grunden underskrevet med Havnevæsenet. Lejen var garanteret frem til 1992.

Bygning af klubhus besluttet

I oktober måned blev der afholdt en ekstraordinær generalforsamling, hvor det nyoprettede klubhusudvalg fremlagde forslag til bygning af klubhus. Tre mulige løsninger blev diskuteret. Interessen for emnet var overvældende: 55 medlemmer deltog. Diskussionslysten var ligeledes stor, og især gav mange udtryk for økonomiske bekymringer. Efter en lang og drøj debat blev de tre klubhusforslag sat til afstemning, og de fleste stemmer faldt på forslaget om et containerhus, udformet af arkitekt Flemming Behnke. På det tidspunkt antog man, at projektet samlet ville beløbe sig til omkring 325.000 kr.

KvS begyndte straks jagten på penge, en sport klubben var og er særdeles veltrænet i. I løbet af nogle måneder lykkedes det at få tilsagn om rentefrie lån på i alt 110.000 kr. samt 60.000 kr. kvit og frit fra tipsmidlerne. Desuden skulle der opkræves ekstrakontingent hos medlemmerne på 2 x 200 kr., hvilket ville give små 50.000 kr. Endelig havde KvS egen formue på 80.000 kr. som også kunne indgå, hvis galt skulle være. Helst ville man dog bevare disse midler til andre formål, så klubben fortsatte med at ansøge fonde om tilskud. Det lykkedes da også at få sammenlagt 27.500 kr. fra Hafnia, Harboe og Illum-fonden. Selv om der fortsat manglede penge til byggeriet var der – ved juni-mødet i bestyrelsen 1983 – »alligevel enighed om, at det økonomiske grundlag for at

gå i gang med byggeriet er rimeligt.»

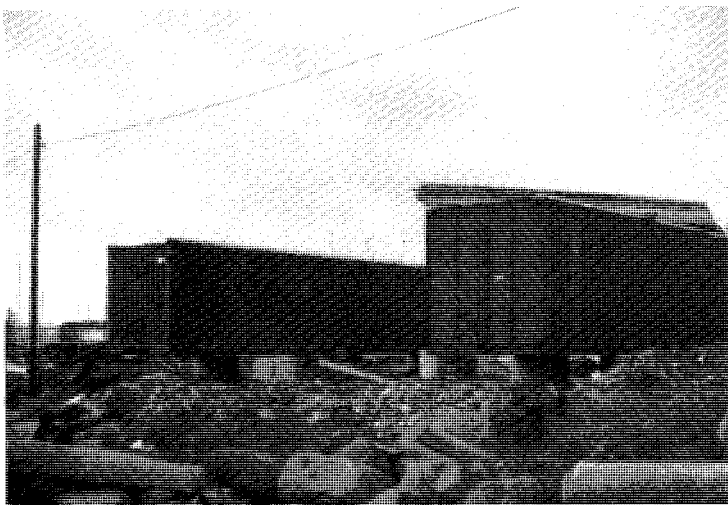
I slutningen af august måned underskrev den daværende formand, Pia Riber Petersen, kontrakten med entreprenøren, og i uge 37 – kun tre uger forsinket i forhold til den oprindelige plan – gik byggeriet i gang.

Så smertefrit kom resten af processen imidlertid ikke til at forløbe. Der viste sig hurtigt både små og store problemer. Et af de større var, at det ikke var muligt at fremskaffe den type containere, som planlagt i byggeriet. Og det var KvS, der bar ansvaret for at fremskaffe dem. Der var også problemer med udgravning til kloak.

I december 1983 skiftede KvS adresse og telefonnummer. På det tidspunkt var klubhuset næsten færdigt. Afleveringsforretningen blev klaret i januar 1984 – 6 uger efter planen. Forinden havde bestyrelsen måttet erkende, at der var kommet mange ekstraudgifter til. Selv om der var mulighed for at føre retssag vedrørende betaling af nogle af disse udgifter, ville det være både en besværlig og dyr vej, som man valgte ikke at følge. Slutregnskabet på klubhuset blev på 538.000 kr. mod det budgettede på 325.000.

Det siger sig selv, at klubbens økonomi dermed var noget »anstrengt«, som det hedder i referatet fra general-

Klubhusets fundament: To containere

forsamlingen i foråret 1984. Der fremsattes forskellige forslag til udbedring heraf. Bl.a. drøftedes at skære antallet af klubblade ned, således at det ikke udkom i sommermånederne. Endvidere accepteredes uden vrøvl kontingentforhøjelser – ved siden af de ekstrakontingenter, der allerede var indfriet.

Efter alt arbejdet, alle anstrengelserne og problemerne kunne KvS så endelig indvie det nye klubhus i forbindelsen med standerhejsningen i 1984.

»Årets standerhejsning blev en ganske særlig begivenhed med indvielse af vort nye klubhus, som fremstod flot, færdigt og pyntet op med Dannebrog (og senere standeren) vajende fra toppen af den nye flagstang, som storebror KAS havde foræret os i anledning af, at lillesøsteren nu havde fået fod under eget tag, som formand Bent Almskou sagde i sin lykønskningstale.

Solen skinnede og det var dejligt vejr, så de mange gæster nød at gå rundt ude og inde og snakke og hygge. Der var sandwich i store bunker, vin og øl i fade, leveret af Tuborg sammen med en check fra Tuborgfonden på kr. 10.000 til indkøb af sejl.

Kulturminister Mimi Stilling Jacobsen tog imod vor invitation og tak for de 60.000 kr. fra Tipsmidlerne og kom og så, hvad penge-

ne var blevet brugt til, og udtrykte stor tilfredshed med resultatet af vore anstrengelser.

Formanden bød velkommen og takkede for al den hjælp og bistand, vi på mange måder havde fået udefra. Standeren blev hejst af vort sidst nye æresmedlem, Lis Hoffmann (der havde givet klubben en flot dørmatte)".

(Klubbladet, maj 1984).

Mona Strandberg lægger sidste hånd på det nye klubhus

Formanden, Pia Riber Petersen, holder indvielsestalen

Med klubhuset fulgte senere 24 bådpladser i Skudehavnen. KvS underskrev kontrakt med Københavns Havnevæsen, hvorved KvS pr.1.4.85 overtog administrationen af disse pladser samt ventelisten.

Demokrati og magt

Ved siden af den store arbejdsmæssige indsats, bygningen af klubhuset havde kostet, havde det også medført interne stridigheder af en kaliber, som klubben ikke havde haft siden Marie Moes dage som formand for klubben.

Det, der affødte striden, var selve proceduren omkring beslutningen om at bygge klubhus. Efter den ekstraordinære generalforsamling i oktober 1982, hvor der blev stemt om klubhustype, kunne man i det efterfølgende klubblad læse et meget kritisk indlæg under overskriften »Fungerer demokratiet i KvS?«. Heri sagdes bl.a.:

»Vi mener, at præmisserne for generalforsamlingen var forkerte. Der burde ikke have været stemt om nogle af de fremlagte projekter, og der er mange grunde til at denne afstemning ikke burde have været afholdt. Aftenens diskussion afslørede en bred uenighed om hvorvidt vi skulle have et hus eller ej, om det skulle være et helårshus eller et sommerhus, og endelig om de fremlagte projekter i det hele taget kunne bruges.(...)

Det er vores faste overbevisning, at resultatet af afstemningerne

ville være blevet anderledes, hvis alle havde været klar over hvilken konsekvens deres stemmeplacering ville have fået. Ud fra denne misvisende afstemning mener vi også, at det vil være direkte uansvarligt af bestyrelsen, hvis den arbejder videre med dette projekt.«

I øvrigt blev bestyrelsen beskyldt for procedurefejl i forbindelse med afstemningen og dirigenten for at have været partisk. De ti aktive KvS'ere, der havde underskrevet indlægget i bladet, konkluderede, at afstemningen måtte anses for at være ugyldig, og opfordrede bestyrelsen til at indkalde til en ny ekstraordinær generalforsamling.

I december-udgaven af klubbladet medførte dette indlæg en redaktionel kommentar. I bladets leder taltes om samfundet i krise, og videre sagdes der:

»Vi må vel også sige, at KvS er inde i en slags krise. Vi ved vel alle, at en krise bedst løses ved at man på åben og ærlig vis tager hul på problemerne, og det er redaktionens håb, at 1983 vil blive et år, hvor klubben står samlet om KvS og bliver en god ramme om den interesse, nemlig at sejle, som er hovedformålet med vor klub«.

I samme klubblad tog både formanden og dirigenten fra generalforsamlingen til genmæle over for »de ti«. På en række konkrete punkter tilbageviste de begge kritikken. I næstfølgende klubblad var det så igen »de ti's« tur. I et kort indlæg udtrykte de – omend lidt køligt – glæde over reaktionerne på deres debatoplæg samt ønske om, at diskussionen om demokratiet i KvS ville fortsætte. Den døde imidlertid hurtigt ud.

Selv om denne KvS-krise måske for eftertiden kan forekomme som en storm i et glas vand, så er det givet, at den var mere omfattende end debatindlæggene i klubbladene umiddelbart lader ane. Krisen gav nogle slemme sår, og dønningerne mærkedes i flere år efter.

Debatten havde heldigvis også positive følger. I hvert fald kan der være god grund til at antage, at det var denne debat, der medvirkende til større åbenhed omkring bestyrelsen og dens møder.

I 1984 begyndte man at holde bestyrelsesmøder i klubhuset, og hvert møde blev indledt med en slags »åbent hus« den første halve time. Her kunne medlemmer, som havde noget på hjerte, møde op og forelægge

sagen. Referater fra bestyrelsesmøder kom samtidig tilbage i klubbladets spalter. På et lidt uheldigt valgt tidspunkt – foråret 1982, hvor mange væsentlige beslutninger blev truffet – havde bestyrelsen besluttet at undlade at offentliggøre referaterne i bladet.

1980'erne bød også på andre måder på mere demokrati og medindflydelse. Antallet af udvalg var konstant i vækst. Ved indgangen til 80'erne var der 4 permanente udvalg mod 8 ved udgangen. Dertil kom forskellige ad hoc-udvalg.

I 1987 arrangeredes den første mini-kongres i KvS. Det var en meget succesrig weekendtur til Røsnæs, hvor KvS' fremtidige struktur var emnet. Et resultat heraf blev bl.a. en bedre organisering af bådpladsarbejdet og tilbud om efteruddannelseskurser til førere. I 1990 blev KvS' anden mini-kongres gennemført – også denne gang med succes. Et vigtigt punkt på dagsordenen var drøftelse af klubbens fremtid i lyset af Havnevæsenets planer om nedlæggelse af Skudehavnen. Kongressen fik endvidere nogle konkrete resultater: genindførelse af aspirantuddannelse for kommende lærere; fortsættelse af den åbne linie med åbenthus/vagtordning i klubhuset i sejlsæsonen samt en flot og informativ velkomstbrochure om klubben til alle nye medlemmer.

Det er vist helt korrekt at konkludere, at der i dag næppe er nogen, der føler, at det er vanskeligt at få indflydelse på forholdene i KvS. Opskriften er velkendt: det er bare at smøge ærmerne op og ta' fat! Indflydelse kommer gennem deltagelse i aktiviteter. Og mulighederne synes uendelige.

Stjerner og vandbærere

Den, som først og fremmest blev frontfigur i KvS' diskussioner og tvistigheder om klubhus, var den daværende formand Pia Riber Petersen (senere Jarvad). Hun havde overtaget posten i 1981 efter Gitte Mortensen og besad den i hele den spændende, men også beslutningsmæssigt tunge periode, hvor klubhuset blev en realitet. Hun

havde været en dygtig forhandler for klubben under etableringen i Skudehavnen, og med god samvittighed kunne hun – i 1985 – overlade formandsstolen til Liss Klepsch. Da var der i det store hele afklaring omkring økonomien, ligesom de værste stridigheder var overstået.

I Liss' periode kom der for alvor gang i udvalg og ad hoc grupper. Det blev bestyrelsens vigtigste opgave at koordinere disse kræfter og at få såvel økonomien som demokratiet til at fungere.

Bente Michelsen, som afløste Liss i 1989, førte den demokratiske tradition videre. Bente havde allerede inden da i lang tid aktivt taget del i KvS, idet hun fra sin første elevtid havde været turen igennem diverse udvalg og som medlem af redaktionsgruppen en ivrig debattør i klubbladet. I formandsrådet fortsatte hun den åbne, udadvendte debatstil og skabte en uformel og ligefrem lederstil.

Uden vandbærere kommer stjernerne imidlertid ikke langt. Den fortsatte demokratiseringsproces i KvS har bevirket, at en meget stor del af klubbens medlemmer påtager sig vandbærerfunktionen. Nogle har dog været flittigere end andre. En af klubbens grå eminencer og markante personligheder, Bodil Kildegaard, har været uhyre

aktiv med alle mulige former for klubarbejde både i 70'erne og 80'erne. Sammen med Gudrun Christiansen og Mona Strandberg var hun også med til at

Pia Riber Petersen (th.) overgiver formandsposten til Liss Klepsch

Roser og medaljer til fra venstre Gudrun Christiansen, Mona Strandberg og Bodil Kildegaard for deres indsats med klubhusbyggeriet

trække det store læs i klubhusarbejdet i 80'erne. Fra sidelinien deltog også Ulla Lund heri. Hendes praktiske sans sikrede den sidste klargøring af klubhuset, ligesom den har sikret bådenes vedligeholdelse.

KvS som kapsejladssarrangør

Det er vanskeligt at få et klart billede, men indtrykket er, at KvS' deltagelse i kapsejladser har været mindre hyppig i især den sidste del af 1980'erne, end den var i 1970'erne. Ind imellem fortælles der ganske vist om præmier, der er opnået ved kapsejladser, men de er ikke helt sjældent hentet hjem i KvS'eres privatbåde.

En mindsket interesse for kapsejlads er næppe et isoleret KvS-fænomen. Generelt har tilgangen til de store distancekapsejladser været stagnerende, og deltagerantallet år for år dalende.

Har interessen for *deltagelse* været dalende, kan det samme ikke siges at gøre sig gældende mht. *arrangement* af kapsejladser. I forhold til klubbens størrelse har KvS stået for eller deltaget i arrangementet af ganske mange kapsejladser.

I en årrække har Ladies Cup stået i centrum for klubbens engagement i kapsejladser. Efter KvS fik eget klubhus udvidedes samtidig klubbens muligheder for nye ud-

foldelser og udadvendt virksomhed – ikke mindst på det noget forsømte område: kapsejlads. Indtil da havde klubben savnet de nødvendige faciliteter – både til lands og til vands – til for alvor at kunne stå for arrangement af kapsejladser.

Allerede i selve indvielsesåret henvendte Jacob Johannessen fra Øresunds Drage Fleet sig til KvS og foreslog, at den sammen med Fleeten arrangerede et weekendstævne for Drager på trekantbane.

Nu havde klubben ganske vist ikke nogen erfaring i trekantbanesejlads, men det kunne vel læres... Der blev nedsat en ad hoc kapsejladsgruppe, bestående af interesserede KvS'ere suppleret med den nødvendige dommerekspertise udefra. Ib Schneider fra Sundet tilbød at være overdommer, og Børge og Else Marqvardsen fra Øst stillede sig til rådighed med dommerskibet »Mads Doss«.

Med megen opfindsomhed og entusiasme blev det første »havfruestævne« afviklet i juni 1984 – begunstiget af et strålende vejr. Man sejlede om trofæet »havfruepokalen«, der var udsat af stævnets sponsor. Efter selve kapsejladsdagen var der arrangeret reception med visning af video fra dagens sejladser og om aftenen middag. Søndag foregik den festlige præmieoverrækkelse, hvor HKH Prins Henrik fik fjerdepladsen.

Ligesom ved det første Ladies Cup stævne, var KvS nemlig også denne gang blevet bæret med HKH Prins Henriks deltagelse – nu i dragen »Marguerite«. Prinsens trofaste deltagelse også i de følgende år var i høj grad medvirkende til at bringe klubben i pressens søgelys.

Det første stævne blev udførligt refereret i klubbladet og efterfulgt af nogle eftertænksomme betragtninger:

»Vi er blevet spurgt, hvad klubben fik ud af at lave et sådant arrangement: Økonomisk ikke noget at tale om (...) Man kan så spørge, hvorfor så mange gør sig så store anstrengelser for så få? Men vi, der gik med på at arrangere dette stævne, er overbeviste om, at Kvindeligt Sejlklub har fået værdifuld PR og i dette år markeret sig stærkt – både i sejlsportskredse og i offentligheden. Begge dele kan have stor betydning for den kommende medlemstilgang.«

Stævnet var helt åbenbart en flot demonstration af, hvad

klubhuset også kunne bruges til. Den målrettede presseudsendelse resulterede i artikler i lokalaviser og dagblade og Københavns Radio havde et interview med to KvS'ere om Kvindelig Sejlklub og om deres syn på klubben.

Efter stævnet fik klubben brev fra Gunnar NU Hansen, hvori han meddelte, at der var afsat et pænt beløb til KvS ved den næste uddeling. Denne fandt sted på Gunnar NUs fødselsdag d. 20 oktober, og KvS er også flere gange siden generøst blevet bevilget midler fra Gunnar NUs fond. Senest skete det på hans 85 års fødselsdag, hvor formanden fik overrakt en check på 8.585 kr. »I skal bare komme igen!«, lød afskedssalutten fra den gæve fødselar.

Den ihærdige kapsejladsgruppe i KvS fortsatte de følgende år med at arrangere Havfruestævnet, først alene med drager, men senere kom spækhuggere og H-både til.

I 1988 måtte Havfruestævnet vige for den hidtil største kapsejlad, arrangeret af KvS. Dansk Spækhuggerklub havde således bedt klubben være vært for Spækhuggernes DS-klasse mesterskab, og det blev en udfordring, der for alvor skulle slå KvS' ry som kapsejladsarangør fast.

Kapsejladsgruppen, der i mellemtiden var blevet et fast udvalg, gik straks i gang og inden sommeren 1988 var næsten halvdelen af klubbens aktive medlemmer involveret i de omfattende forberedelser. Selve stævnet blev afviklet i fire dage i august og havde rekordagtig deltagelse.

I Bådnyts referat fra stævnet kunne man læse følgende:

»Stævnet var debut for Kvindelig Sejlklub som arrangør af mesterskabstævne, og det klarede klubben overvældende flot. Kvindernes egen skolebåd »Thalassa« blev nr. 2 med Kim Bruhn-Petersen ved roret, og på 6. pladsen kom klubmedlemmet Hanne Skovbjerg.«

Også »Hajo« deltog med en KvS besætning. Den gjorde sig bemærket med en pæn placering midt i feltet. Både klubben og overdommer Carsten Hansen, Jyllinge, høstede megen ros fra de kapsejlende deltagere.

»Thalassa« i en mærkerunding ved DS-klasse mesterskabet 1988.

Året inden dette stævne havde KvS – sammen med de øvrige klubber i Svanemøllekredsen – indgået et samarbejde om de ugentlige aftenmatcher. KvS forpligtede sig til at stille med 1-2 medhjælpere på dommerbåden samt at stå for arrangementet af mindst én kapsejlad i løbet af sæsonen. Klubbens repræsentant i Svanemøllekredsens kapsejladsudvalg var Hanne Skovbjerg, der senere blev chef for det kapsejladsudvalg, KvS oprettede.

Trods mange nye arrangementer beholdt Ladies Cup i disse år en central plads i klubben. I begyndelsen af 80'erne overtog Sonja Rasmussen roret efter Gitte Mortensen og overdommer Flemming Refsgaard afløste Knud Rødgaard. Interessen for stævnet havde været støt voksende og kulminerede i midten af 80'erne med omkring 125 deltagende både. For at imødegå en begyndende stagnation og svigtende interesse, blandt andet forårsaget af at sejladsen i 1989 måtte aflyse pga. vindstille, blev det gamle banesystem radikalt ændret i 1990. Men desværre fik nyskabelsen en uheldig start, idet der manglede et rundingsmærke på banen. For andet år i træk måtte Ladies Cup aflyses, og som kompensation blev der lovet

gratis deltagelse i 1991. Denne gestus blev modtaget med tilfredshed af omkring 100 sejlere, der meldte deres både til start i 1991. De fik en perfekt sejlads, hvor alle banemærker var på plads.

Fra »vor helt egen verden« kan endvidere oplyses, at klubben i 1991 for første gang arrangerede klubmesterskab. Også privatejede både kunne deltage; den eneste betingelse var, at skipper skulle være medlem af KvS.

KvS har igennem årene måttet trække på naboklubbernes ekspertise og velvillighed i forbindelse med afvikling af kapsejladserne. I dette jubilæumsår kan klubben dog bryste sig med, at den har fået to uddannede dommere: Hanne Skovbjerg og Mona Strandberg.

Juniorafdelingen opgives

Til generalforsamlingen foråret 1980 kunne Juniorudvalget berette om mange gode sejladser i det forgangne år: om pinseturen til Hallands Väderö, om sommerturen til Tyskland og om deltagelse i landsjuniorstævnet. »Endelig er det sket det glædelige, at vi i efteråret fik fem nye førere, så vi ikke mere behøver at låne lærerkraft i KAS«.

Desværre var det ikke nok til at redde afdelingen. Juniorchefen meddelte i begyndelsen af 1980, at hun ville trække sig tilbage, og det havde ikke været muligt at finde en, som kunne erstatte hende. Juniorafdelingen blev lukket kort efter og juniorudvalget opløst. Ved generalforsamlingen i 1980 begrundede formanden dette således:

»... og da KAS gik over til at optage piger var forudsætningerne for at opretholde en pigejuniorafdeling spinkle. Endvidere var tilgangen af piger heller ikke overvældende, så omend beslutningen var tung, måtte den tages. Ynglingen henstår stadig på pladsen, men vi håber at få den solgt til foråret.«

... og solgt blev den

Det efterfølgende forår kom KvS af med ynglingen, »Pulla«. Den blev solgt til Triton for 18.000 kr.

Samme år – inden køb af klubhus var kommet på bane – overvejede bestyrelsen, om det var på tide at udskifte »Thalassa« og/eller »Hajo«. Med erhvervelsen af klub-

$\frac{3}{4}$ af Hajos besætning ved skippermødet inden Møn Rundt 1984. Fra venstre Hanne Skovbjerg, Sonja Rasmussen og Bodil Kildegaard

hus blev enhver tanke herom skrinlagt. I dag, mere end ti år senere, har klubben stadig disse to både. Undervejs har der måttet bruges en del penge på vedligeholdelse, udbedringer af skader og ind imellem egentlige forbedringer.

I 1985 blev der nedsat et undersøgelsesudvalg for at kortlægge behovet for køb af endnu en båd. På trods af ekstrakontingenter, forhøjelser mv. havde medlemstilgangen været stor.

Straks spørgsmålet om bådkøb var på bane, fulgtes det af økonomiske overvejelser og spekulationer over, hvor der kunne hentes penge. Allerede inden det var besluttet at få en ny båd, havde klubben dog fået tilsagn om tilskud på 10.000 kr. fra Gangstedfonden. For yderligere at stimulere økonomien drøftedes også at arrangere flere fælles weekendture og lignende fællesarrangementer for at sikre, at bådene blev brugt, og – ikke mindst – bådleje betalt.

På generalforsamlingen i foråret 1986 blev der formelt truffet beslutning om køb af ny båd. Der var beregnet, at der ville komme ca. 60 elever den kommende sæson, og de tre KvS-både – »Hajo«, »Thalassa« og

»Amfitrite« – havde alene plads til 40. Dertil kom, at 10 førere havde ønsket at komme på aspiranthold. Det ville på lang sigt give flere lærerkræfter, men på kort sigt mere rift om bådene.

Spørgsmålet var så, hvilken båd det skulle være. Skulle det være en båd med indenbords motor? Motor eller ej – det er et emne, som både dengang og nu deler KvS i to lejre. Som et af medlemmerne udtrykte det i et indlæg i klubbladet, februar 1986, så er der »nostalgikerne«, som mener, at vi skal være »rigtige sejlere, der skal kunne klare os uden det isenkram.« Debattøren, der åbenbart ikke tilhørte denne fløj, plæderede *for* en indenbords motor. I visse situationer kan den slags »isenkram« være praktisk, og man undgår det evindelige pæleræs og forhaling i havnene og kan klare sig ind ved egen hjælp i vindstille.

Bestyrelsen antog dog, at den nye båd ville blive en brugt spækhugger, også selv om nogle gerne ville have en »møbelbåd« mere, som »Amfitrite« lidt drilsk blev kaldt. Spørgsmålet om en båds komfort kontra dens sejleegenskaber var et andet et yndet stridsemne mellem »nostalgikerne« og »pragmatikerne«. Det er givet, at sejlads »i møblerne« ikke pirrer kapsejladsentusiasten, men på den anden side er det også givet, at accenten er populær blandt de mange KvS'ere, der gerne vil have en bekvem sejlads. I afgørelsen af bådtype lagde bestyrelsen imidlertid vægt på, at »spækhuggere er en bådtype, der har bevist, at den kan holde til alle de tossestreger, elever kan finde på«.

I maj 1986 fik klubben sin 4. båd til flåden: spækhuggeren D5 »Luv« af Aarhus, købt for 85.000. Båden er fra 1972, dvs. et år yngre end »Hajo« og et år ældre end »Thalassa«. Dens nummer – 5 – svarer derfor ikke helt til dens alder. Reelt har den byggenummer 40. »Luv« kan, med sine to »halve sofaer«, kaldes »halv møbelbåd«. Nogen indenbords motor har den ikke, men en påhængsmotor fulgte med i købet. Såvel nostalgikerne som pragmatikerne kunne dermed være tilfredse.

Med tiden er størstedelen af KvS' »flåde« i øvrigt blevet motoriseret. Ved julemarkedet i december 1987 fik KvS overrakt en påhængsmotor af chefredaktøren på Sejl og Motor. Det viste sig, at påhængsmotoren var honorar for en meget morsom artikel, som en herregast havde skrevet til Sejl og Motor om en tur med to af KvS' skrappe sejlere: Mona Strandberg og Bodil Kildegaard. Honoraret ønskede han galant og storsindet at videregive til klubben. Denne påhængsmotor blev senere ombyttet til en 4hk Yamaha, svarende til »Luvs«, og motorbeslag blev monteret på »Thalassa«.

Ved indgangen til 90'erne var det kun »Hajo«, som ikke havde motor. »Hajo« var i stedet udstyrsmæssigt opprioriteret som »kap-båd«. I 1991 begyndte motorspøgelset dog også at true denne båd, idet der på ønskelisten over jubilæumsgaver er foreslået en motor til »Hajo«.

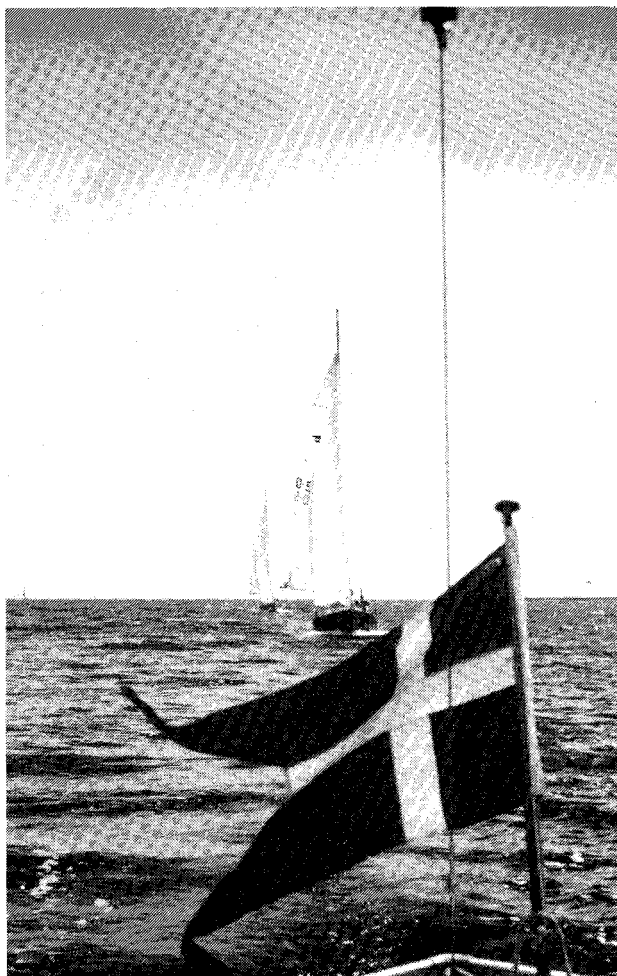
Undervisning i motor – og sejlads

Motorisering gav ikke kun glæder, men også byrder. Ud over, at påhængsmotorer rent bogstaveligt er en byrde så tung, at mindre muskuløse tvinges over i nostalgikernes kreds, så skal »isenkrammets« indretning og funktion jo også forstås og læres.

Med »Amfitrite« var det kommet et krav om kursus i, hvorledes bådens motor er indrettet, og senere er det besluttet, at også undervisning i påhængsmotorer skal være obligatorisk. I begyndelsen af 80'erne kom der endvidere krav om natsejlads som en obligatorisk del af uddannelsen.

Midt i 80'erne udtrykte de nye førere utilfredshed med, at klubben ikke havde særlige arrangementer for dem. I forbindelse med mini-kongressen i 1987 fandt klubben en løsning på disse problemer, idet førerne blev tilbudt efteruddannelseskurser. Det blev en succes. 31 medlemmer meldte sig til de mange efteruddannelseskurser, der bl.a. omfatter spilersejlads, trim og kapsejlads.

Ikke bare de nyuddannede førere, men også de gamle garvede lærere har KvS tænkt på. Måske med tanke på

»Luv« og »Thalassa« (bagest), set fra »Hajo« – som sædvanlig forrest

denne gruppes egentlige interesse blev arrangementet for dem mere gastronomisk end fagligt. I midten af 80'erne indførtes nemlig en »lærermiddag« – som tak for veludført gerning. Traditionen indebærer, at lærerne i januar måned får »mulighed for at udveksle erfaringer under afslappede former« og under indtagelse af diverse kulinariske lækkerier.

»Værn om værdierne«

Ved slutningen af KvS' første halve århundrede blev dette slogan, også kendt under forkortelsen VOV, udbredt i

klubben. Man kan også vælge at se det som ideologimagernes nye trick for at få medlemmerne til at makke ret.

Det drejer sig selvfølgelig om det kedelige, men evigt aktuelle problem med medlemmernes disciplin. Historien har vist en næsten konstant gentagelse af samme opråb og samme sukken over tingenes triste tilstand.

Det startede ellers så godt i dette årti. På generalforsamlingen i 1980 kunne bestyrelsen berette, at mange medlemmer rent faktisk havde efterkommet opfordringen til at deltage i forårsklargøringen. »Såvel ekspertisen, som de uerfarne, forventningsfulde sejlere in spe var mødt.« Men derudover findes mest beklagelser. Her er et par smagsprøver:

»Problemer med at samle folk til afrigning – opsang: Du skylder klubben at gøre en indsats« (efteråret 1980).

»Bådene kommer i vandet med 2 ugers forsinkelse pga. dårlig mødedisciplin og dårligt vejr« (foråret 1984).

»Mangel på frivillige til maling af klubhuset – kun én mødte op foruden klubhusudvalget!« (foråret 1990).

Som så ofte før, når der har været problemer med disciplinen, er der kommet forslag om at forhøje bødetaksten for udeblivelse fra pligtarbejde. Og som sædvanlig er bestyrelsen gået imod. Den mener, at bøden bør vedblive at være af symbolsk størrelsesorden, og at det er en holdningsændring, der skal til. Det kan nævnes, at bøden også i dag er på 50 kr. pr. dag – en bødestørrelse, der har været uændret siden 70'erne.

Lidt holdningsbearbejdning kan der se ud til at være sket på mini-kongressen i 1987. Det efterfølgende bådpladsarbejde forløb således bedre end vanligt, og der var mere styr og program over foretagendet.

En permanent holdningsændring er imidlertid vanskelig. Den kræver længere tids konstant påvirkning. Og det var nok her VOV-sloganet kom ind i billedet. Tante Brun, en af klubbens nyeste moralske korsriddere, gør – som det fremgår af det følgende – hvad hun kan for at forbedre medlemmernes moral:

»... Ansvarlighed, punktlighed og pli er gode borgerlige dannelsesbegreber, som har fået en ny aktualitet i skoleudvalget. ... Depraveringen har mange ansigter og punktlighed skal man ikke

kimse af. På sommerturen er det blevet en accepteret praksis at stige af og på i utide. Denne af- og påmønstrende trafik giver turen en overraskende touch. Man ved nemlig aldrig, hvor mange gaster der er tilstede hvornår, og dermed hvilken sejlads der er grundlag for. ... Lad mig til slut citere en fraværende tante: Pli er et lille ord med stor betydning, det er svært at efterleve, men gør livet lettere når det lykkes.» (Klubbladet, oktober 1991).

Sø sikkerhed

Disciplin og sikkerhed hænger sammen – især når det gælder gamle både som KvS'. Efter at al tale om udskiftning af både var skrinlagt med erhvervelsen af klubhuset, koncentrerede man sig om at bevare de eksisterende i god og forsvarlig stand. Det krævede grundighed i klargøringsarbejdet og et konstant opsyn med bådenes tilstand. Sejladsudvalget fremkom da også med mange ønsker til forbedring af bådene, ligesom det understregede, at nødudstyr og redningsveste *skal* være i orden.

Desuden skal man selvfølgelig huske at bruge det. I 1980'erne var det efterhånden blevet en indarbejdet vane altid at have redningsveste på til søs. Enkelte undtagelser forekom dog. I 1980 havde et skolehold fået sig en ordentlig forskrækkelse, idet den lærervikar, der skulle være ombord, på et tidspunkt befandt sig udenbords. Tilsyneladende *uden* redningsvest. For eleverne opfordrede til, at også *lærere* bærer redningsveste under skolesejladser.

Mona Strandberg
med livline under
stormvejret i Sjæl-
land Rundt 1984

I 1986 omkom to erfarne danske sejlere i Middelhavet, fordi deres livliner ikke kunne holde til en kæmpebølge, der rev sejlerne overbord, men knækkede. Det af fødte megen debat og opmærksomhed om kvaliteten af livliner og -seler. Spørgsmålet blev også rejst i KvS. Som et led i tovværkskurserne havde eleverne gennem mange år syet deres egne livliner. Men var de solide nok? Af frygt for at de »hjemmelavede« livliner kunne give en falsk tryghed, besluttede man at gå bort fra at lade eleverne lave dem.

Også på anden måde har klubben måttet ændre på forholdene for at forbedre sikkerheden ombord. I 1990 kom der nye krav til forsvarlige gas- og primusinstallationer i både. Dem kunne klubben ikke leve op til og har derfor måttet skifte det tidligere kogeapparat ud med de moderne og sikre spritapparater.

Fra småsparerer over gældsat til rentier

Måske er det med kvinder som med jyder: De kan ikke regne, men de kan godt regne den ud. 1980'erne var et årti, hvor KvS'erne for alvor afprøvede deres finansielle dristighed. Det sikkerhedsnet, man så gerne ville have spændt ud under økonomien, var noget mørnet, da man kastede sig ud i »Projekt Klubhus«. Men lykken står som bekendt den kække bi.

Det var ellers startet med den sædvanlige forsigtighed. Der skulle spares op til nye både og måske også det klubhus, som man i 1980 endnu ikke havde nogen anelse om skulle blive til noget. I 1981 havde KvS fået samlet 15.000 kr. sammen. At det ville række som en skrædder i Helvede, var der næppe nogen, der forestillede sig. De – stadigt – fornuftige KvS'ere satte pænt pengene i obligationer. Det gav nemlig bedre renter.

Mange renter nåede det imidlertid ikke at blive til, for pludselig var klubhuset en realitet. Selv de første, meget optimistiske prognoser for klubhusbyggeriets omkostninger gjorde det klart, at småspareriet var helt utilstrækkeligt. I det omfang, veldædige fonde ikke kunne overtale

til at støtte, måtte medlemmerne pålægges ekstra byrder. I løbet af nogle få år mere end fordobledes kontingentet, og indmeldelsesgebyret steg med 500%. Dertil kom diverse ekstrakontingenter, som i perioden omkring klubhusets tilblivelse og i årene derefter blev pålagt alle – både nye og gamle medlemmer.

Der var tilsyneladende ingen grænser for, hvor mange økonomiske byrder medlemmerne ville acceptere. Og dog. Ind imellem måtte kassereren meddele, at det gik lidt trægt med at hive ekstrakontingenterne hjem.

Som enhver økonom vil vide, så kan det ofte være lettere at få borgerne til at betale en indirekte end en direkte skat. Det kneb anvendte KvS sig også af. Med henblik på at skaffe kapital til den nye båd lavede man i 1984 et julemarked, hvor medlemmerne kunne købe hinandens aflagte gods. I den søde juletid sidder penge- ne jo lidt mere løst end på andre tidspunkter, og julemarkedet gav et overskud på 8000 kr. At KvS siden er fortsat med at lave dette arrangement, er vel næsten overflødigt at nævne.

KvS klarede i første omgang skærene. Selv om slutregningen på klubhuset blev betydeligt større end budgetteret, så kunne KvS betale en stor del kontant. Det samme gjaldt ved købet af »Luv«. Den gæld, KvS nødtvungent måtte stifte, var overkommelig, hvis man i øvrigt spinkede og sparede. Og det gjorde man.

Gillian
Danielsen
faldbyder
sit engelske
hjemme-
bag på ju-
lemarkedet
1984

I slutningen af 1980'erne var der alligevel udsigt til økonomiske problemer og underskud i kassen. Det skyldtes dels, at medlemstilgangen i et par år havde været ringere end forventet, og dels, at bådene – pga. dårligt vejr – ikke havde været lejet ud særligt meget. På generalforsamlingen i foråret 1989, hvor de økonomiske vanskeligheder diskuteredes, var der forslag fremme om, at økonomien skulle reddes ved at sælge den 4. båd, som der måske alligevel ikke var så stort behov for.

Heldigvis undgik klubben at tage den slags drastiske skridt. Med udgangen af 1980'erne kom der igen stor medlemstilgang, og indtægter for det ekspanderende brug af både blev større end nogensinde. Det forventede underskud blev dermed vendt til overskud.

Som en appelsin i turbanen kom så i 1990 en smuk gave. KvS modtog 100.000 kr. i arv fra Gudrun Neiiendam Prip. Som læseren vil vide, var Gudrun Neiiendam Prip en af klubbens første medlemmer.

KvS var således ikke alene blevet et klubhus, men også en pæn portion obligationer rigere i 80'erne. Klubben er dermed begyndt at ruste sig til de omvæltninger og nye store udgifter, 1990'erne kan komme til at byde på. Som det vil fremgå af formandens afsluttende indlæg, er det ikke mindst spørgsmålet om udflytning og/eller udvidelse af klubhus, der vil komme til at præge tiden efter 1992.

Medlemstilgang – trods alt

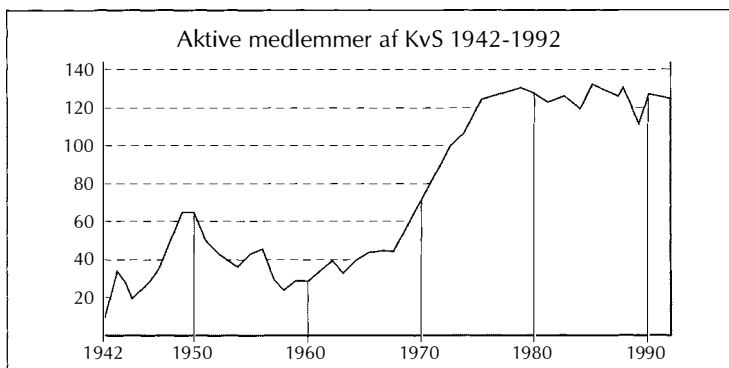
Der kunne være al mulig grund til at frygte, at medlemmerne ville svigte KvS i 1980'erne. Klubben fik en ny konkurrent i 1980, idet KAS da åbnede for tilgang af kvindelige medlemmer. Der er dog ingen tegn på, at det har medført mindsket medlemstilgang til KvS.

De meget store økonomiske byrder, som medlemmerne op gennem 1980'erne er blevet pålagt, kunne også antages at medføre tilbageholdenhed med indmeldelse i klubben. Der har da sikkert været nogle, der af den grund overvejede indmeldelse i klubben en ekstra gang.

Men vurderet ud fra medlemstilgangen i de år, hvor der blev udskrevet ekstrakontingenter, var det ikke mange, som lod sig skræmme. Faktisk var medlemstilgangen særlig stor i 1984 – lige efter at opkrævning af ekstrakontingenterne var begyndt. Til gengæld var der også flere af de aktive, der meldte sig over i de passives kreds.

At der kortvarigt – i slutningen af 1980'erne – var faldende medlemstilgang, kan derimod forståeligt nok være kommet som en overraskelse. For umiddelbart var der på det tidspunkt ingen indikation på, at denne situation ville indtræde. Indmeldelsesgebyret var ganske vist forholdsvis højt, men det havde det jo været i flere år. Nogle har ment, at situationen skyldtes, at der ikke altid kunne tilbydes nye medlemmer fast plads på et skolehold. Men det er også muligt, at det helt enkelt skyldtes, at vejret i de foregående somre havde været dårligt. En kold og klam sommer leder ikke umiddelbart interessen hen på sejlsport i danske farvande.

Nedenstående figur, der viser antallet af aktive medlemmer i KvS fra 1942 til 1992, giver samtidig et ganske godt billede af de forskellige faser – modgang såvel som fremgang – i klubbens 50-årige historie. Figuren viser også klart, at klubben gennem de sidste 15 år har stabiliseret sig. Et andet mål for udviklingen – antal elever, der har bestået førerprøven – viser et helt parallelt forløb. Mens der i 1950'erne gennemsnitligt var 3 elever årligt, som bestod førerprøven, har gennemsnittet de sidste mange år ligget på 10.

I dag har KvS ca. 130 aktive medlemmer. Det er nogenlunde, hvad klubben gerne vil have. Ingen ønsker en stor klub. Maksimalt 150 aktive medlemmer, lød det fra minikongressen i 1987.

I dette jubilæumsår blev medlem nr. 1000 indmeldt i KvS – en begivenhed, som blev fejret på generalforsamlingen.

Dagens KvS'ere

Til brug for denne jubilæumsbog er der foretaget en mindre undersøgelse blandt deltagerne ved den seneste aftenriggerfest samt lavet en opgørelse over medlemmernes alder, erhverv mv.

I forhold til KvS' første tid er det givet, at kvinderne i dag gennemgående er ældre, når de melder sig ind i klubben. Kun hver syvende er under 25 år ved indmeldelsen. Hver tredje er 25-29 år og hver femte 30-34 år. Der er også en ganske stor del, som var over 40 år, da de første gang så KvS. Næsten hver femte af de nuværende aktive medlemmer var det.

Man kan altså roligt sige, at KvS *ikke* er nogen ungpikeklub. Nu er der heller ikke i dag som i 1940'ere og -50'erne tendens til, at ægteskab indebærer farvel til sejl-

Medlem nr. 1.000 Marianne Güth Sommer (tv.) begaves af næstformanden, Marianne Bech

sporten. En stor del af KvS'erne er gift og har børn. Samtidig er det dog også tydeligt, at forholdsvis mange KvS'ere er »ungkarle«.

Det vil være forkert at karakterisere KvS som en klub, der i lige grad tiltrækker kvinder fra *alle* samfundslag. De kvinder, der melder sig ind, er mere veluddannede end danske kvinder som helhed. Mere end halvdelen har en lang eller længerevarende videregående uddannelse. Og næsten uden undtagelse er alle KvS'ere erhvervsaktive.

Det er sjældent nogen tilfældighed, at KvS er valgt som stedet, man vil lære at sejle. Næsten *alle* oplyser, at valget af KvS var forbundet med, at det er en kvindekлуб. Nogen mener, at man lærer at sejle bedre blandt kvinder. Andre angiver, at det er vigtigt at slippe for de dominerende mænd.

Undertiden kan man få indtryk af, at mange melder sig ind, »fordi de har fået en kæreste med en båd«. Blandt de aktive er der imidlertid ikke mange, der har adgang til båd uden for klubbens regi. Det fejlagtige indtryk af det modsatte kan naturligvis skyldes, at dem med adgang til båd forholdsvis hurtigt forlader klubben efter at have fået førerbevis. At forholdsvis få af de aktive KvS'ere har båd kan også forklare den store interesse for at deltage i sommerture og andre fællesarrangementer.

Den typiske KvS'er er altså en moden, selvstændig og veluddannet kvinde, som føler sig tryk ved og kan lide at lære at sejle sammen med andre kønsfæller.

Standerhejsning – før og efter klubhus

En velkendt dansk slager har omkvædet »Før vi fik bil, var der råd til ...«. Derefter remses en masse goder op, som der nu ikke længere er råd til. KvS kunne passende omforme sangen til: »Før vi fik klubhus, så var standerhejsningen sus og dus.« Nu er der for så vidt ikke nogen, der ønsker sig tiden før klubhuset tilbage. Dog bør der påpeges, at manglen på klubhus appellerede til medlemmernes – eller snarere festudvalgets – fantasi. De skulle nemlig også finde ud af, *hvor* standerhejsningen skulle

foregå; og det skulle gerne være et nyt sted hvert år.

I 1980 samledes festdeltagerne i Nyhavn. Standeren blev hejst på kanlrundfartens flagstang, hvorefter standerhejsningssangen blev afsunget. Efter en tur rundt i kanalerne blev hele flokken – udstyret med kompas og kort – sat på orienteringsløb i City, for til sidst at finde sammen på Cafe Royal. Året efter startede festlighederne ved indgangen til Dyrehaven. Herfra gik turen gennem skoven til Damernes Badeanstalt i Tårbæk, hvor der var dækket op med buffet.

Efter KvS fik klubhus blev der færre overraskelser i forbindelse med standerhejsningen. De fleste gange er det Skudehavnsvej 40, der har dannet ramme for festlighederne. I 1987 havde man dog – inden festmiddagens indtagelse i klubhuset – arrangeret en tur med en af Haverundfartens både. Turen gik til det fredede Trekrøner, som for en kort stund blev åbnet for de nysgerrige og interesserede KvS'ere.

Julemarked og skiture

Vurderet ud fra andre arrangementer i KvS' regi, kan man nu næppe påstå, at KvS'erne mistede fantasien i de flade firser.

Som nævnt genoplivede man i 1984 for første gang i mange år julestue-ideen. Nu var det blot blevet til julemarked – med det prisværdige formål at skaffe penge til nok en øvelsesbåd. Ved siden af juletræer, gløgg, æbleskiver og andre lækkerier kunne KvS byde på et ægte loppemarked, sammensat af ting og sager fra medlemmernes overskudslager. Der blev udsendt pressemeddelelse om begivenhederne og Gunnar NU gav julemarkedet »hos de friske piger i Skudehavnen« et digt med på vejen i Københavns Radio. Julemarkedet blev et tilløbsstykke, der gav et klækkeligt tilskud til nyanskaffelseskontoen.

1984 var også det år, hvor KvS genoptog traditionen med at arrangere alpin skitur. Den gik til Val Thorens i Frankrig. Ligesom julemarkedet er også dette blevet en

tradition, der gentages år for år – omend til forskellige rejsemål.

De mere kulturelle arrangementer i KvS regi er derimod døet ud. De sangaftener, der i begyndelsen af årtiet kunne samle nogle medlemmer, har så vidt vides sunget deres sidste vers. Det har heller ikke altid været let at få medlemmerne til at møde op til klubaftener, hvor foredragsholdere har underholdt med spændende og sejlsports-relevante emner.

Sommerture og langtursudvalg

Så er det lettere at få tilslutning til sejladsmæssige arrangementer. Der er med tiden kommet meget pres på deltagelsen i de fælles sommerture. I 1980 besluttede bestyrelsen derfor, at klubbens både i de to første uger af juli måned skal være forbeholdt sommerturen. Tidligere kunne medlemmerne privat leje bådene i hele juli måned. Flere gange har interessen for sommerturen været så overvældende, at spækhuggerne også den tredje uge i juli er blevet inddraget til sommertur. Det har været muligt, fordi presset på den private leje af bådene er dalet parallelt med, at interessen for fælles sommerture er steget. KvS' medlemmer synes åbenbart så godt om at være

Typisk sommertur: alt til tørre efter en våd sejlads

sammen, at de også foretrækker hinandens selskab uden for »skoletiden«. Større kompliment kan en klub næppe ønske sig.

Sommerturen har budt på spændende udflugter. I 1982 gik den via Anholt ind i Limfjorden – hele vejen til Mors. Mange KvS'ere har deraf fået den erfaring, at den vestlige del af Limfjorden er vidunderlig smuk og forholdsvis uberørt. Men nej, hvor er det kedeligt at krydse gennem den østlige del frem til Aalborg og Løgstør.

Året efter var der også langfart. Turen gik denne gang til Bornholm, som blev rundsejlet 2 gange. En vellykket »dappetur«, som den betegnes af deltagerne. En 3. langtur gik til Sønderjylland.

Det er nu i øvrigt ikke på hvert års sommertur, tingene har artet sig for KvS. I 1985, da planen var at starte ud mod Anholt, fandt man aldrig øen. I første forsøg, endte man i stedet i Gilleleje. I andet forsøg – hvor man troede, at øen endelig var i sigte – viste det sig at være den forkerte. Øen hed ikke Anholt, men Hesselø. Dertil ville man åbenbart ikke, for i stedet vendtes stævnen mod Hundested. Nogle af deltagerne begyndte at tvivle på, at Anholt overhovedet eksisterede. Så man besluttede i stedet at henlægge 1. uge af sommerturen til Isefjorden – et minderigt sted, hvor man ikke havde været siden 1948.

Den store interesse for sommerture har ført til, at et Langtursudvalg blev oprettet 1983. Det skete »på initiativ af en entusiastisk gruppe af veteransejlere, der hermed formaliserede deres årelange virksomhed med at arrangere fællessommerture med klubbens både«, som det hedder i præsentationen af udvalget i et klubblad fra 1985. Langtursudvalget står for den praktiske planlægning af sommerturen. Det råder endvidere over et søkort-arkiv, bibliotek og walkie-talkies.

Kvinder kan – mer' og mer'

Endnu i 1980 måtte KvS benytte sig af mandlige lærere til aspirantholdet, og i 1983 udnyttede klubben en husbonds færdigheder og viden i tovværk. Endelig var det

også – frem til 1981 – stadig Motor-Hans, som trådte til, når »Amfitrites« motor for alvor blev genstridig.

Dermed var det næsten også slut. Kvinderne kunne efterhånden selv. Motor-Mette overtog pasningen af og undervisningen i Amfitrites motor, og erfarne KvS'ere overtog aspirant- og efteruddannelseskurser. Selv revisionen af klubbens regnskaber er efterhånden blevet en ren kvindesag. 1989 var det sidste år med mandlig revisor.

Nu som tidligere har KvS dog en enkelt mandlig maskot. Det er Bo, gift med en af klubbens aktive medlemmer. Han underviser i påhængsmotor, hjælper til ved søsætning og accepteres som deltager ved stort set alle lejligheder – bare han ikke blander sig *for* meget.

KvS er også begyndt at gøre sig gældende i de ledende organer inden for dansk sejlsport i 1980'erne. Et KvS-medlem blev formand for et lovudvalg under Dansk Sejlunion, mens et andet kom i DS' PR-udvalg. Sidstnævnte var KvS' tidligere formand, Lis Friberg, der også deltog i DS-udvalget, som udarbejdede lærebogen »Instruktion i praktisk sejlads«.

Det var også i 80'erne, at KvS'erne blev mere synlige i Svanemøllekredsen. De fik en plads i bestyrelsen og deltog – udover kapsejladsudvalget – også i arbejdet i havneudvalget.

I 1986 fik KvS sin første autoriserede klubmåler, Gudrun Christiansen. Efter at have deltaget i Dansk Sejlunions obligatoriske kurser fik hun godkendelse som klubmåler og tilladelse til at udstede målerbreve. Som nævnt er også to af klubbens medlemmer på det seneste blevet uddannet som kapsejladssdommere.

Det er på denne baggrund, man skal forstå KvS noget valne interesse for at diskutere »kvinders problemer med at komme til og blive hørt« i sejlsport og idrætsforeninger.

I 1989 tilbød Dansk Sejlunion et lederkursus for aktive kvinder inden for sejlklubberne. Det indebar bl.a. en forpligtelse til at forberede workshop med formålet at få flere kvinder aktiveret indenfor sejlsporten. KvS måtte dog takke nej, da ingen fandt interesse i og tid til at deltage.

Bente
Michelsen
sidder ved
rovpinden i
jubilæums-
året

Da Dansk Idrætsforbunds arbejdsgruppe vedr. kvinder og idræt nogle år tidligere havde indbudt til et møde, var der dog en observatør med fra KvS. Mødets emne var »Kvindes krav og forventninger til 80'ernes idrætsforeninger«. I klubbladet fra oktober 1984 refererede »vor udsendte« mødet og skrev blandt andet:

»Det var en forunderlig situation at være kommet til mødet på baggrund af medlemskab i en klub kun for piger. Vi har i KvS løst nogle problemer ved kun at være piger – eller også er vi netop flygtet fra dem.«

Det er muligt at tolke KvS' eksistens som en flugt fra og en given op i forhold til at søge at forandre mændenes dominans i sejlsporten. Men det er også muligt at se KvS som et sted, hvor kvinder i fællesskab har fået mulighed for at udvikle sig og deres organisation på helt egne præmisser. Om det i al evighed vil være nødvendigt, er et spørgsmål, som kun en fjern fremtid vil kunne besvare.

Fremtiden

– trusler og muligheder

Bente Michelsen

formand for Kvindelig Sejlklub

De første KvS'ere sejlede i begyndelsen med gamle »Frida« fra Skudehavnen. Da Kvindelig Sejlklub »kom hjem« til Skudehavnen igen i 1982, vidste de godt, at det måske var på lånt tid.

Den gamle fiskerihavn med det selvgroede, lidt klondykeagtige miljø var KvS'erne lykkelige for at kunne etablere sig i. Stemningen i havnen med den afslappede idyl og menneskenes individuelle udfoldelser gennem tiderne, som prægede havnen, passede KvS'erne godt, og de fortrængte truslerne om, at paradiset nok ikke kunne vare evigt.

Københavns Havnevæsen havde med deres store planer for havnen år 2000 helt nye idéer med Skudehavnen, nemlig at den skulle nedlægges og inddrages i planerne for samling af Havnevæsenets aktiviteter i en stor moderne industrihavn i Nordhavnsområdet. I slutningen af 1989 var forhandlingerne mellem Københavns Kommune og Miljøministeriet nået så vidt, at realiteterne i Havnevæsenets planer begyndte at tone frem som reelle trusler mod Skudehavnens fremtid. Sejlklubberne i Skudehavnen så dette i øjnene og fandt sammen om i fællesskab at få det bedst mulige ud af situationen.

Kan Skudehavnen bevares?

I maj 1990 underskrev Skudehavnsklubberne en fælles aftale – et sæt vedtægter for »Fællesudvalget for Brugere af Skudehavnen«, som primært skulle arbejde for at overbevise Havnevæsenet om, at Skudehavnen kunne bevares ved siden af bygningen af en ny industrihavn. Flere KvS'ere deltog flittigt og aktivt i Skudehavnssamarbejdets forskellige udvalg og arbejdsgrupper, som lavede propaganda for Skudehavnens bevarelse.

I efteråret 1991 opsigde Københavns Havnevæsen samtlige lejeaftaler med lejerne i Skudehavnen til fraflytning 1. april 1995. Samtidig indbød Havnevæsenet sejlerne til at deltage i udformningen af et nyt havneprojekt i Svanemøllebugten. Dette projekt har Skudehavnsfolkene hele tiden været forbeholdne overfor, dels fordi det helt specielle miljø i Skudehavnen ville forsvinde og dels på grund af usikkerheden omkring klubbernes økonomi i forbindelse med flytning og genetablering i en

ny havn. Havnevæsenet har dog givet løfter om, at klubberne kan fortsætte som lejere hos Havnevæsenet på de sædvanlige økonomiske vilkår.

Havnevæsenets målsætning er klar: Skudehavnen skal flyttes. Om planen kan holdes, så det kommer til at ske i 1995, vides ikke endnu. Om Skudehavnsklubbers målsætning og muligheder for at bevare Skudehavnen er udtømt her i KvS's jubilæumsår, står hen i det uvisse.

Mulighederne

Efterhånden som udviklingen i havnesagen skrider frem, er meningerne delte i KvS: Nogle prioriterer mulighederne for at bevare et unikt miljø med den kultur, havnen ånder af. De er desuden bange for de mange ekstraudgifter, der kan påløbe ved en evt. flytning. Andre ser mulighederne for, at en flytning kan betyde en mere sikker fremtid for klubben. De øjner også muligheder for mere plads og flere faciliteter og tror, at de økonomiske barrierer kan overvindes samtidig med, at de sørgmodigt erkender, at det særegne havnemiljø – oasen i storbyen – går tabt.

Åbenhed – samarbejde

Den udadvendthed, KvS'erne har lært igennem de sidste 10-20 år ved samarbejde om det sportslige (kapsejlads) og det organisatoriske (DS-udvalg, Svanemøllekredsarbejde, havneforhold), vil komme klubben til gode i forbindelse med en evt. flytning, hvor klubben vil indgå i et tættere samarbejde med andre klubber og sejlere.

KvS'erne er blevet styrket i deres tro på sig selv og deres evner for samarbejde. Det vil fremme KvS'ernes interesser og muligheder for at deltage i organisationsarbejde mere bredt inden for sejlerverdenen og dermed bidrage til, at mange ting i fremtiden måske bliver anskuet fra mere kvindelige synsvinkler.

Det muliges kunst

KvS vil gerne kunne tilbyde ethvert medlem, der har interesse i det, en bøjleplads til hendes egen båd. Den anden part i en privat KvS-båd er sædvanligvis en mand. Kunne det tænkes, at et relativt stort antal mænd tæt på KvS vil kræve indflydelse, og kunne dette så blive en trussel mod KvS-ånden: At kvinder i gensidig afhængighed af hinanden dyrker deres fælles sejlerinteresser på deres særlige præmisser?

Eller kunne denne trussel vendes til en mulighed, f.eks. til at påvirke og tilskynde flere KvS'ere til at blive interesseret i kapsejlads, provokeret af mændene?

Kunsten for KvS'erne vil blive at håndtere trusler og muligheder til fremme af en god udvikling for klubben.

Kvindelig Sejlklub har mulighederne

KvS' medlemmer i dag har en dyb respekt for de kvinder, som for 50 år siden trods løftede øjenbryn og bedrevidende miner sagde »vi kan, vi vil, vi tør«. 1.000 KvS'ere kan takke dem for deres målbevidste selvtillid og gejst.

Grundfilosofien i KvS vil fortsat være at lære kvinder at sejle og give dem lejlighed til at udfolde sig og afprøve nye muligheder indenfor sporten, organisation og uddannelse i takt med den udvikling, der sker i samfundet. Som sejlklub under Dansk Sejlunion vil Kvindelig Sejlklub også i fremtiden arbejde for uddannelse, søsikkerhed og fair konkurrence indenfor sejlsporten.

Sejlsport er for Kvindelig Sejlklub: respekt for havet og naturens luner, godt sømandsskab, naturoplevelser, konkurrence og socialt samvær. Så længe kvinder har brug for at lære og opleve disse ting sammen med kvinder, så længe vil klubben bestå som en kvindelig sejlklub.

Skudehavnen 1984

Kvinder og idræt

Else Trangbæk

Danmarks Højskole for Legemsøvelser

Den moderne idræt voksede frem omkring 1800 ud af tre retninger: den tyske gymnastik, den engelske sport og den svenske gymnastik. De tre retninger var udviklet ud fra hver sin filosofi om betydningen af fysiske aktiviteter for individets udvikling. Ét havde de dog til fælles – kønnet. Dvs. mandkønnet. Kvinderne begyndte først så småt at blive synlige i slutningen af århundredet.

Sportens kvaliteter blev på dette tidspunkt især knyttet til udviklingen af en stålsat karakter, med vægt på: »Selvfornægtelse, Udholdenhed, Snarrådighed, Mod, Omløb i Hovedet og potenseret Viljekraft« (Lobedanz, 1895), mens *gymnastikkens* kvaliteter blev fremhævet som sundhed, skønhed, harmonisk og æstetisk udvikling. Den viktorianske tidsalders normer og idealer prægede tiden med snæversyn, bornerthed og en puritansk livsholdning, hvilket vanskeliggjorde kvindernes muligheder for at deltage i »idrætslegen«.

Gymnastik var blevet indført i den danske almueskole med skoleloven i 1814 ud fra en humanistisk tankegang om barnets hele dannelse og opdragelsen af nyttige borgere. Faget blev ideelt indført i skolen for begge køn, men blev i 1828 indskrænket til kun at omhandle drenge, idet de økonomiske og politiske forhold i landet hurtigt medførte, at fagets målsætning blev vendt mod en samfundsnyttig tankegang for at sikre opdragelsen af soldater. Faget blev igen obligatorisk for piger i 1904. Kvinders og især skolepigernes fysiske aktivitet – eller mangel på samme – kom på dagsordenen i tre forskellige perioder i 1800-tallet: 1830'erne, 1860'erne og igen i 1880'erne. Kroppens dannelse blev introduceret, hver gang det beskyttede liv i den nye borgerklasse begyndte at sætte sine uheldige spor på kvindekroppen. Snærende korsetter, for lidt frisk luft, for lidt bevægelse, stille sysler i hjemmet m.m. fremkaldte en sygdomskultur som bl.a. fik læger og skolebestyrere til at forholde sig til problemet. Mens udgangspunktet for at dyrke idræt og fysisk aktivitet for drengene var at skabe et aktivt handlende individ på vej ud i verden, var det for pigerne at sikre en funktionsdygtig krop til de opgaver i livet, som var kvindens – at føde sunde børn. Kvindens reproduktionsevne skulle sikres, og hendes krop skulle gøres sund.

To forskellige opfattelser af kvinder fandtes blandt datidens

læger. Den ene opfattede kvindens svaghed og sygelighed som en del af hendes natur. Den anden så kvinden som sund, men sygeliggjort gennem dårlige samfundsmæssige betingelser. Jeg vil kort skitsere holdningerne hos dem, som *tvivlede*, og dem, som *troede* på kvindernes muligheder.

»De tvivlende«

Lægen Franz Howitz udgav i 1892 *Bidrag til en sundhedslære for Kvinder*. Bogen var især skrevet til »yngre«, så de kunne lære at undgå de »skjær, hvorpaa dens Helbred ellers saa let vil strande«. Det påpeges, at en normal og ansvarlig kvinde må tage vare på sine indvendige organer (æggestokke, livmoder, skede) og sine funktioner »som vordende Hustru og Moder«.

I værket *Kvindekøn* fra 1887 konkluderer historikeren Bente Rosenbeck, at kvindens liv og kønsrolle kom til at hvile på anatomien. Kvinden blev nok oplevet som et menneske, men »Moder i særdeleshed«. Kvindens reproduktive evne kom til at stå direkte i modsætning til intellektualitet, med konsekvenser for opdragelse og skolegang. Pigernes hjerne og nervesystem måtte ikke belastes.

De medicinske teorier kunne bruges til at videreføre og udbygge de herskende kønsroller. Inden for denne opfattelse er det klart, at sport og gymnastik kunne have trange kår. Gymnastikken kunne tildels tillades, idet den kunne være et brugbart middel til at sikre kvinden sundhed. Gennem lærerens faste styring og tilrettelæggelse af undervisningen kunne man endvidere sikre, at de samfundsmæssige normer blev overholdt. Sporten, der blandt andet kvalificerede til et fremadstræbende liv, præget af kontakten til og medvirken i det offentlige og samfundsmæssige liv, måtte derimod forkastes. Kvinders liv var knyttet til privatssfæren, og hendes liv blev opfattet som en biologisk proces, en naturlig livscyklus. Den »biologiske kvinde« og sportens ideal var umiddelbart uforenelige størrelser.

I artiklen *Sporten og kvinden* fra Kvindernes Blad fra 1905 skriver således »en gammel Læge«, ja sådan kalder han sig, at de forskellige idrætter »kan skabe unge, stærke, harmoniske og skønne Legemer«. Men han stiller et stort spørgsmålstegn ved, om kvinderne her kan få ligeberettigelse, fordi: »Evner hun det?« og videre »Vil ikke hendes særlige Legemsbygning og Konstitution, i alt Fald delvis stille Hindringer herfor?« Han ser gymnastik og svømning som et godt middel til at træne kroppen, men når »en Svømmeskole holder offentlig Forevisning for et blandet Publikum med Referater og Angivelse af de unge

Pigers Navne i Bladene, er det en Uting, og fornuftige Forældre bør ikke tillade deres unge Døtre at deltage deri«.

»De troende«

Sammenkoblingen af idræt, offentlige opvisninger og ligestillingsproblematikken var ikke ny, idet blandt andet venstrepolitikerens Chresten Berg i 1885 i forbindelse med en forevisning af svensk gymnastik for kvinder på Askov Højskole udtalte, at hvis den gymnastik trængte frem, ville det ikke vare længe, før kvinderne fik stemmeret.

Hvor drengene og de unge mænds udvikling blev knyttet til den offentlige skole og livet i det offentlige rum, startede kvindernes kvalificering til samfundsborgere i private skoler og i de private gymnastikinstitutter. Lægen A. G. Drachmann, der var en af foregangsmændene, sagde:

»Som mangeaarig Læge og Dyrker af en Specialitet, der fortrinsvis har Legemets fysiske og ligelige Udvikling til Formaal, har jeg havt en mere end almindelig rig Leilighed til at se og lære at kjende de store Mangler, der klæbe ved den fysiske Opdragelse fortrinsvis for vore Pigebørn henhørende til de heldigste stillede Samfundsklasser, uagtet det på anden Side ikke kan negtes, at ogsaa Drengenes Opdragelse i denne Henseende lader meget tilbage at ønske.« (Trangbæk, 1987).

Drachmann forsøgte ud fra undersøgelser og videnskabelige »facts« at argumentere for fysisk aktivitet for piger. Han gik meget systematisk til værks, så på de forskellige gymnastiksystemer, men fandt ingen gode nok. Han opstillede derfor selv nogle fordringer til det »system«, der skulle gælde for kvinder. Fordringerne vægtede æstetik og smuk holdning og stillede krav til, at øvelserne kunne udføres både i hjemmet og i skolen. Ingen i den borgerlige familie behøvede at føle sig utrygge. Drachmanns udgangspunkt var, at kvindernes svaghed skyldtes en mangelfuld opdragelse og den sociale og kulturelle virkelighed, de levede i.

Drachmanns datter, Erna Juel-Hansen, forfatter og aktiv i arbejdet for at forbedre kvinders vilkår i hjem, uddannelse og på arbejdsmarked oprettede i 1880'erne et gymnastikinstitut. Hun gik et skridt videre end faderen i troen på kvindens muligheder. Hun skrev således i 1897 i Husmoderens Blad:

»Ligesom Cykling oparbejder Svømning hos Pigebørn de Egenskaber, hvorpaa det saa ofte skorte hos det kvindelige Køn. Det styrker Nerverne, giver Mod, Resoluthed, Udholdenhed og modarbejder det, vi trænger til at blive af med, det ømskindende, pibevorne, kællingeriet o.s.v...«

Hun så idræt, gymnastik og hygiejne som et vigtigt bidrag for kvinderne i kampen for ændrede livsvilkår. Hun var med til i ord og handling at fjerne mistænksomheden ved kroppen og skabe tillid til og tro på kvinden og kvindekroppens muligheder i en tid, hvor kvindekønnet på mange måder blev sygeliggjort.

Der var mange, som troede på betydningen af kvindernes fysiske opdragelse. Således tog for eksempel Natalie Zahle meget tidligt gymnastikundervisning op på sin skole. Private gymnastikinstitutter og rene kvindeforeninger opstod. Kvinderne ville mere end have en sund krop, de ønskede at kvalificere sig til at tage del i hele livet – ude og hjemme.

Blandt »tvivlerne«, især presse og idrætsledere, taltes ofte om Amazonen, som måtte blive resultat af denne frigørelses-trang. Disse emanciperende kvinder blev beskrevet som store, kraftige, muskuløse og uden den ønskede kvindelighed. Kvindeligg Idrætsforening anså dog ikke det som noget stort problem. I nedenstående citat fra 1906 forsøger den tværtimod at få kvinder til at tage fat, og komme ud af den daglige »trummerum«:

»Adskillige vil nu spørge: »Kan Kvinderne ikke her igennem opnaa for stor Muskelkraft?«...Kvinderne kan næppe faa for mange Kræfter og for megen Udholdenhed til at tage Kampen for Tilværelsen op. Det man er bange for, naar man taler om Muskelkraft hos Kvinden er, at den skal medføre kantede og skarpe, mandhaftige Bevægelser. Det skal man naturligvis vogte sig for...*Men hellere en kraftig, ja selv lidt kantet Kvinde end en slap og Holdningsløs, dog helst den kraftige, beherskede, kvindeligg Kvinde.*«

Mange kvinder lyttede i begyndelsen mere til de »tvivlende« end til dem, som have tillid til deres muligheder. Men reelt var der mange, som tog udfordringerne op. Mange kvinder så i idrætten en mulighed for et frirum, hvor leg og aktiv tilstedeværelse stod i centrum, og hvor den gode sidegevinst bestod i at styrke kroppen, styrke karakteregenskaberne og dyrke fællesskabet.

Kvindernes videre skæbne

1900-tallets historie skal fortælles kort. Kvinderne kom lidt efter lidt med. Mange valgte gymnastik og lidt færre sport. Mange findes dér, hvor det handler om kroppens sundhed, og færre dér, hvor det handler om udfordringer, som kræver hårdførhed, mod og styrke. Biologien er ikke længere en forhindring, men de kulturelle normer og de samfundsmæssige vilkår sætter fortsat visse grænser.

I den organiserede idræt er 85% af deltagerne i gymnastik kvinder, mens der i sporten kun er ca. 25%. I aftenskolernes bevægelsesfag er langt over 90% af deltagerne kvinder, og i den uorganiserede idræt er kvinderne også stærkt repræsenteret.

I 1984 nedsatte Dansk Idræts Forbund en arbejdsgruppe, *Kvinder og idræt*, med det formål at forbedre vilkårene for kvinder i idrætten, såvel kvantitativt som kvalitativt. Et af de store problemer var, at der befandt sig så få kvinder i ledelsen

af idrætten. Jo højere i hierarkiet desto færre kvinder. Som led i bestræbelserne for at øge andelen af kvindelige ledere lavede man en uddannelse: Kvinder Kan Vil og Tør. Den skulle give deltagerne den tillid og styrke, som er nødvendig for at klare sig på de magtfulde og indflydelsesrige poster.

I mine analyser af kvinder i idrætten – jeg er pt. i gang med et stort projekt med interviews af ældre, aktive idrætskvinder – tror jeg, at jeg ender med at konstatere, at der er aktive kvinder nok. Der er mange, som har rigelig selvtillid, og mange har fået tilbudt betydningsfulde poster. De har sagt ja et vist stykke af vejen, men har så afstået tidligt i den hierarkiske opstigning. Hvorfor? Grundene kan være mange; men myten om, at kvinder ikke er kvalificerede, kan meget let afvises.

Kvindelig Sejlklub

Mit korte besøg i Kvindelig Sejlklub og ikke mindst blikket i scrapbøger og protokoller fortalte mig, at der her var tale om kvinder, som kunne, ville og turde. Kvinder der udfordrede grænser, tog kampen op mod mændene, startede en selvstændig forening, og stak alene til søs. Kvindelig Sejlklub har gennem 50 år vist, at kvinder også kan »lede og fordele« opgaverne. Men Kvindelig Sejlklubs kvinder søgte, som så mange andre kvinder, ikke »magten« i idrættens top. Jeg er ikke i tvivl om, at de kunne have gjort det. Frit fortolket tror jeg, at kvinderne i Kvindelig Sejlklub her søgte et frirum og måske frihed til at være sig selv på egne præmisser.

Tillykke med det – og held og lykke fremover

Litteratur

Husmoderens Blad, 1897.

Juel-Hansen, Erna I: Kropp og kvinnlighet. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr. 4, 1991.

Kvindernes Blad, 1905.

Kvindelig Idrætsforening, 1906.

Lobedanz, A.: *Efterskrift til Fressel, Hvad enhver cyclist bør vide*. København 1895.

Rosenbeck, Bente: *Kvindekøn*. Gyldendal 1987.

Trangbæk, Else: *Mellem leg og disciplin, Gymnastikken i Danmark i 1800 tallet*. 1987.

Trangbæk, Else: Kroppen mellem lyst og disciplin. En historie om kvinder, krop og idræt i slutningen af 1800 tallet. *Den jyske historiker* nr. 53, 1990.

Kvinder og sejlads

Bente Michelsen

formand for Kvindelig Sejlklub

Kvindelig Sejlklub har nu i 50 år været en sejlklub, hvor voksne kvinder lærer at sejle. Foruden det særlige, at kun kvinder kan være medlem, er klubben, i modsætning til andre sejlklubber for voksne, kendetegnet ved, at kun meget få medlemmer har egen båd. KvS'erne er derfor meget afhængige af hinanden for at kunne komme ud at sejle i klubbens både.

Kvinder kan selv – vil selv

KvS'erne vil være gode til at sejle – mindst lige så gode som mændene. Det har været deres største ambition lige siden starten. Derfor stiller KvS'erne store krav i undervisningen på sejl-skolen – både fra lærer til elev og fra elev til lærer.

KvS'erne vil også være lige så gode som mændene til at deltage i og arrangere kapsejlads. Klubben stiller såvel uddannelse som veludrustede både til rådighed for at støtte og inspirere medlemmerne til at sejle kapsejlads. I nogle perioder er der flere hold i klubben, i andre perioder kun få som benytter sig af disse muligheder og ofrer tid og energi på den del af sporten. Andre tager mere afslappet på det og deltager kun sporadisk og med skiftende besætninger. KvS satser desuden på at være gode til at arrangere stævner og lignende sejlertræf. Det gælder ikke kun organisation, men også bemanning af dommerbåde m.m.

Med et medlemstal på ca. 130 aktive medlemmer har klubben en størrelse, der passer til KvS'ernes ønsker om, at alle medlemmer kan have en god indbyrdes kontakt og kendskab til hinanden. Fordi klubben er lille, og KvS'erne vil meget, er det nødvendigt, at alle medlemmer deltager i arbejdet med at »køre klubben«. Det kan kun lade sig gøre, hvis det er sjovt.

Demokrati med godt humør

Det er sjovt at sejle. Men det skal også være sjovt at ordne både, male klubhuset, udgive et klubblad, lave næste sæsons skoleplan, arrangere kapsejlads, udskifte en knækket bom, fylde ølkassen op, undervise på sejl-skolen og styre bådoptagning, bare for at nævne nogle eksempler på de mange opgaver KvS'erne giver hinanden for, at alle kan have det rart i klub-

ben. Humoristisk sans, et godt grin og en god kemi er de bærende elementer for klubarbejdet.

KvS'erne vil også have, at tingene skal gå retfærdigt til. I takt med, at klubben er vokset og har fået flere både, hus, grund og havnepladser, har flere regler og normer indsneget sig i forhold til tidligere tider for at sikre en retfærdig fordeling af medlemmernes rettigheder og pligter.

Men samtidig er der også blevet mere demokrati i Kvindelig Sejlklub. Hvor det tidligere især var i bestyrelsen, initiativer og beslutninger blev taget, så er det nu stort set udvalgene, der kører klubben i dagligdagen. Det er heller ikke altid i bestyrelsen eller de faste udvalg, der opstår idéer og sættes nye ting igang. Foruden at være ansvarlig for økonomien, ser bestyrelsen det i dag mere som sin opgave at være koordinator mellem udvalgene og kun blande sig, hvis nogen falder ud af trit med det fælles fodslaw.

Det er en organisationsform, der tiltaler KvS'erne, som typisk er selvstændige, initiativrige og veluddannede kvinder. Disse fælles træk betyder, at KvS'erne finder det udviklende og inspirerende at fungere sammen omkring klubarbejde og den fælles interesse at sejle, selvom de er kvinder af alle slags temperamenter og med forskellig hverdag.

Kvinder er kvinder bedst

Hvorfor foretrækker nogle kvinder at lære at sejle og dyrke sejlsportens glæder i rene kvindebåde? I første omgang tiltrækkes de af, at alle er lige i en båd: Det er en udfordring for den fysisk svagere kvinde at lære at klare sig uden mandlig råstyrke ved hånden – også når det er rigtigt hårdt. Hvor kvinder forklarer og taler til hinanden, har mange oplevet, at mænd råber og kommanderer.

Nogle siger, at kvinder er bedre til at undervise kvinder i sejlads. Nogle oplever, at mænd ikke vil overgive roret og kun overlader bådshagen og de huslige sysler ombord til kvinderne, som ofte ikke vil affinde sig med kun at sejle på sådanne betingelser. Det fremhæves også, at kvinder forstår hinanden godt, hvilket generelt har betydning for det sociale samvær, som kvinder sætter højt.

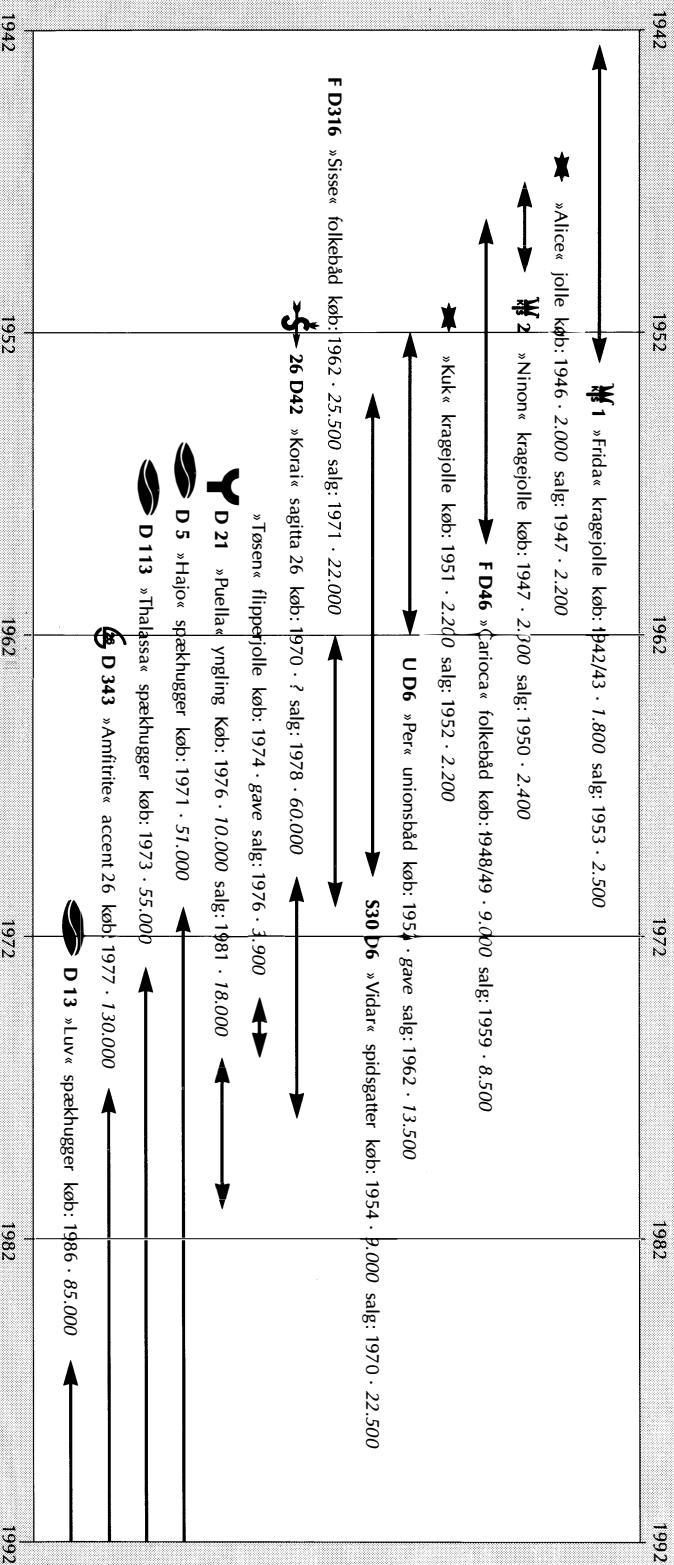
Mens nogle mænd i begyndelsen stærkt betvivlede en fremtid for Kvindelig Sejlklub, havde klubben stor støtte fra mange andre mandlige sejlere. KvS'erne har i alle årene været glade for og værnet om et godt kammeratskab med de mænd, som de havde et godt samvær med både socialt, omkring forskellige aktiviteter af fælles interesse og på områder, hvor KvS'erne kunne lære af mændene. Mændene har på den måde

haft indflydelse på KvS'erne, men KvS'erne har selv sat grænserne.

Mange har troet, at Kvindelig Sejlklub blev startet, fordi kvinder ikke kunne lære at sejle i »mandeklubber«. Men historien har vist, at det ikke var tilfældet. Kvindelig Sejlklub blev startet, fordi kvinder allerede dengang så flere af førnævnte fordele i at kunne lære at sejle af hinanden uden mænds dominans. Kvindelig Sejlkubs stiftelse var altså ikke en nødvendighed, men en tro på, at kvinder var kvinder bedst.

KVS' både gennem 50 år

Mærke, navn, type, købsår, købspris, salgsår, salgspris

Formænd i KvS gennem 50 år

1942 - 1946	Else Eilschou-Schmidt
1946 - 1950	Marie Moe
1950 - 1951	Gudrun Preisler
1951 - 1957	Marie Moe
1957 - 1959	Eva Toft
1959 - 1961	Birte Gram
-	(med Hanne Bonrud-Christensen som konstitueret i den sidste del af perioden)
1961 - 1967	Anne-Marie Christensen, kaldt Trille
1967 - 1969	Lis Knudsen, senere Hoffmann-Madsen
1969 - 1973	Karin Schnack
1973 - 1977	Lis Friberg
1977 - 1981	Gitte Mortensen, senere Klein
1981 - 1985	Pia Riber Petersen, senere Jarvad
1985 - 1989	Liss Klepsch
1989 -	Bente Michelsen

Æresmedlemmer

- 1968: Elsebeth Fabricius-Jørgensen, tidligere Reesen, kaldt Sysse
- 1969: Anne-Marie Christensen, kaldt Trille
- 1973: Annelise Schnack
- 1981: Birte Molbech
- 1984: Lis Hoffmann-Madsen
- 1992: Hanne Ask
- 1992: Lis Friberg
- 1992: Alice van Wylich-Muxoll Corrit, kaldt Mux

14. juli 1942.

I Frankrig fejres Bastillens fald.

Noget længere nordpå – i Hellerup – tages det første skridt til at bryde en anden bastion: den mandlige dominans i sejlsportsverdenen.

Midt under besættelsestiden samles en lille gruppe kvinder for at stifte en sejlklub kun for kvinder. Det blev til Kvindelig Sejlklub, der nu runder det første halve århundrede.

I denne bog fortælles om klubbens tilblivelse, om dens omtumlede tilværelse og dens udvikling frem til i dag.

1942-1992

